

glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombinat
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1984

1119840993,7

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

julij 1984

leto XX

št. 7

srečno

Proslavili smo dan rudarjev in praznik kombinata

Delavski svet sozda REK EK se je že februarja tega leta odločil, da bo kolektiv celotnega kombinata tudi letos proslavil dan slovenskih rudarjev, ki je hkrati tudi praznik delavcev celotnega kombinata. V ta namen je imenoval poseben odbor, ki je imel nalogo, da pripravi vse potrebno za čim ustreznejšo izpeljavo tega našega stanovskega praznika.

Letos smo praznovali ta dan v torek, 3. julija 1984. Osrednja proslava je bila pred domom DPD Svoboda Dobrna, v Hohkrautovi koloniji v Trbovljah. Lokacija je zelo primerna, saj leži v neposredni sosesčini rudarskih stanovanjskih kolonij, pa tudi v sosesčini rudnika in rudniških naprav. Letošnja proslava je bila pripravljena v znamenju 180-letnice Rudnika Trbovlje, 60-letnice zloma Orjune in 50-letnice gladovne stavke revirskih rudarjev.

V času od 9.30 do 10. ure je Delavska godba Trbovlje pod vodstvom dirigenta Mihe Gunzka pripravila promenadni koncert na mestu proslave, hkrati pa so se v tem času zbirali na proslavo člani kolektiva. Ob 10. uri se je pričela osrednja proslava. Udeležilo se je blizu 3.000 članov kolektiva kombinata, upokoencev, bivših udarnikov, družinskih članov in znancev ter gostov. Med gosti so bili tudi Sergej Kraigher, član sveta federacije in častni član kolektiva kombinata, njegova žena Lidija Šentjunc, članica sveta federacije, prav tako častna članica kolektiva kombinata, Miloš Prosenc, član predsedstva CK ZKS, Janez Bohorič, podpredsednik Izvršnega sveta SR Slovenije, Marjan Orožen, predsednik slovenskih sindikatov, dr. Peter Gregorc, predsednik Splošnega združenja energetike Slovenije, Cvetlo Majdič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko, Milan Krajnik, generalni direktor sozd Elektrogospodarstva, dr. Rudi Ahčan, Ladko Korošec in številni drugi predstavniki republiških, medobčinskih in občinskih institucij. Slavlja se je udeležila tudi sindikalna organizacija iz Italije.

Letošnje osrednje proslave ob dnevu slovenskih rudarjev in prazniku delavcev našega kombinata se je udeležilo veliko število članov kolektiva, svojcev, znancev, upokoencev, udarnikov pa tudi številni gostje. (foto: Trbovlje)

Proslavo je pričela Delavska godba in združeni pevski zbori z Internacionalo. Nato je Bruno Šorli, predsednik koordinacijskega odbora OO.ZS pozdravil vse navzoče in jim zaželel dobro počutje v knapovski sredini ob praznovanju stanovskega praznika slovenskih rudarjev in praznika kombinata. Na njegov poziv so navzoči počastili s kratkim molkom spomin na padle, smrtno ponesrečene in umrle člane kolektiva kombinata, nato pa je tričlanska delegacija uniformiranih rudarjev položila lorvorjev spominski venec na bližnje spominsko obeležje.

Slavnostni govornik je bil Miloš Prosenc, zagorski rojak. Njegov govor objavljamo v

celoti v tej številki glasila, tako da se bo z njegovo vsebino lahko seznanil sleherni član kolektiva, tudi tisti, ki letos ni bil na proslavi. Ko je končal, so Delavska godba in združeni pevski zbori zaigrali in zapeli Rudarsko himno. Peter Schneider, dipl.inž., je objavil imena jamskih reševalcev, ki so prejeli plakete reševalca za 5, 10 in 15-letno aktivno delo pri jamskih reševalnih moštvi. Pozdravljeni, knapje — pesem so zapeli otroški glasovi ob spremljavi harmonike Jožeta Skrinarja. Janez Artnak, dipl.inž., je v imenu komisije za inovacijsko dejavnost objavil priznanja in nagrade inovatorjem. Združeni pevski zbori so zapeli pesem Mi

knapje smo pa glih taku. Rudi Kreže iz Premogovnika Trbovlje je objavil podelitev jubilejnih nagrad članom kolektiva za 10, 20 in 30-letno delo. Otroški glasovi so ob spremeljavi harmonike zapeli pesem — Vrní se očka. Nato je Janez Oberžan objavil rezultate natečaja za najboljše naloge na rudarsko temo, hkrati pa podelil nagrade za najboljše prispevke. Delavska godba in združeni pevski zbori so zapeli in zaigrali pesem Rudarska zastava. Emil Žveglíč iz Senovega je v imenu komisije za šport in rekreacijo pri koordinacijskem odboru OO ZS objavil rezultate športnih tekmovanj v počastitev dneva rudarjev ter podelil športne pokale zmagovalnim ekipam ter diplomo in priznanja drugo in tretjevrščenim. Delavska godba in združeni pevski zbori so zapeli in zaigrali pesem Dvigni se prapor. Roman Slokan je v imenu komisije za odlikovanja in priznanja obrazložil letošnjo podelitev srebrnih in zlatih plaket najboljšim skupinam in posameznikom v našem kombinatu. Bruno Šorli pa je ta priznanja podelil. Ko je bila podeljena zlata plaketa Sergeju Kraigherju, se je le-ta vsem navzočim s 15-minutnim govorom zahvalil za podeljeno priznanje, hkrati pa je orisal trenutni gospodarski položaj naše družbe in prizadevanje za stabiliziranje in učvrstitev gospodarstva in drugih dejavnosti.

Ista dva, to je Roman Slokan in Bruno Šorli, sta opravila še eno nalogo. Razglasila sta novega častnega člana kolektiva SOZD REK EK Alojza Ribiča; Slokan je prebral obrazložitev, Šorli pa je izročil novemu častnemu članu umetniško oblikovano listino, novo rudarsko uniformo, rudarsko svetilko in rudarsko palico ter šopek cvetja. Novimenovani častni član se je za to visoko priznanje s kratkim govorom zahvalil vsem delavcem kombinata. Delavska godba in združeni pevski zbori so skupno zapeli in zaigrali pesem Jugoslavija, nato pa je Bruno Šorli seznanil vse navzoče z nadaljnjim potekom proslave, to je podelitvijo jubilejnih nagrad, priznanj jamskim reševalcem ter inovatorjem ter povabil vse navzoče, da se udeležijo tovariškega srečanja na istem mestu. Ob zaključku se je zahvalil vsem, ki so se udeležili proslave, posebno pa še tistim, ki so se izkazali kot izvajalci programa, da je proslava na ta našin uspela kar najbolje.

Delavska godba je zaigrala ob zaključku še koračnico, vsi navzoči pa so zavzeli svojega mesta na posebej pripravljenih klopih in mizah za to proslavo. Vsak udeleženec je prejel nakaznico za malico, pivo pa so tudi tokrat točili brez nakaznic. Kmalu po začetku tovariškega srečanja, na katerem je igral

Bruno Šorli, predsednik KO OO ZS našega kombinata je odprl letošnjo osrednjo proslavo ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata v Hohkrautovi koloniji. (foto: Trbovlje)

zabavno-instrumentalni ansambel Kompromis iz Trbovelj, je začelo sprva na rahlo, kasneje pa zelo močno deževati, tako da je bila večina udeležencev te proslave dobro namočena. Zavoljo tega jih je precej odšlo domov, precej pa jih je nadaljevalo s srečanjem v avli Delavskega doma v Trbovljah. Tudi tu je nadaljeval s svojim prispevkom ansambel Kompromis, prav tako pa je bilo na voljo še pivo in preostali del malic.

Med združenimi pevskeimi zbori so sodelovali pevci moškega pevskega zbora Zarja, mešanega pevskega zbora Slavček Svobode center in mešani pevski zbor Svobode II. Otroški glasovi so bili iz vrst mladinskega pevskega zbora Trbovlje, na harmoniki pa jih je spremljal Jože Skrinar. Sceno in scenarij je pripravil Jože Skrinar, oder, sceno, klopi, mize, zastave in vse ostalo pa je imela na oskrbi ds Pomožna dejavnost Trbovlje pod vodstvom Karla Taborja, ozvočenje je izpeljal Radio Trbovlje, ocvetličenje pa Agraria - poslovalnica Trbovlje, sodelovali pa so še uniformirani rudarji, rudniški gasilci, reditelji, sanitetna ekipa, informativna služba, v kateri so sodelovali novinarji. Dela, RTV, Dnevnika in Radia Trbovlje ter foto služba Trbovlje.

Celotno organizacijo in izvedbo proslave je imel na skrbi poseben organizacijski odbor, imenovan s strani delavskega sveta SOZD REK EK, ki so ga tvorili predsednik mgr. Srečko Klenovšek in člani Janko Savšek, Ivan Berger, Miro Florjanc, Matjaž Cerovac, Mihael Eržen, Zoran Šoln, Vladimir Breznik, Franc Seme, Vili Lukančič, Bruno Šorli, Božo Marot, Janez Oberžan in Tine Lenarčič. Administrativno tehnična opavila je imel na skrbi splošni sektor ds ASO s sodelovanjem drugih sodelavcev in organizacij, predvsem sodelavcev iz Premogovnika Trbovlje, RESD Trbovlje in ds Pomožna dejavnost Trbovlje. Za prevoze iz Hrastnika in Zagorja je skrbel Integral — SAP — tozd Kum Trbovlje. Proslave se je udeležilo tudi precejšnje število prapoščakov s prapori in zastavami.

Mnenja smo, da je proslava tudi letos v celoti uspela. Manj zadovoljstva pa je povzročilo slabo vreme, ko je pričelo deževati takoj po končani osrednji proslavi. Upajmo, da bo vreme naslednje leto v Hrastniku boljše in da bo tudi tovariško srečanje potekalo v dobrem vzdušju.

(t.l.)

V revirjih smo zainteresirani za izgradnjo TET III s toplarno

Osrednja proslava ob dnevu slovenskih rudarjev, ki je hkrati tudi praznik delavcev našega kombinata, dne 3. julija t.l., je bila na prostem, pred domom Svobode Dobrna v Hohkrautovi koloniji v Trbovljah. Slavnostni govornik je bil Miloš Prosenc, član predsedstva CK ZKS. Zaradi izredne aktualnosti

njegovih besed objavljamo govor v celoti. Glasi se:

Tovarišice in tovariši!

V teh naših zasavskih dolinah je življenje že od nekdaj tesno povezano s premogom in rudarji. To nas je osrečevalo in žalostilo,

prinašalo kruh in znoj, srečo in nesrečo - v nomer pa kalilo pogum in trdno voljo ter zaupanje v človeka, v njegovo delo in ustvarjalnost. Premog nam je zlezel pod kožo, začel se nam je v naše navade, v naš način razmišljanja in reagiranja. Oblikoval je našo podobo, našo revirsko mentaliteto, kot

večkrat pravimo. Tako je bilo, in mnogo tega je v vseh nas ostalo še danes, kljub temu, da smo razvili tudi mnoge druge gospodarske dejavnosti. To je pač značilnost naših krajev, zato je vsakoletna proslava dneva rudarjev za nas več kot le zbir lepih besed, čestitk in spominov na prehojeno pot. Doživljamo jo vedno znova, vsak po svoje in na svoj način kot delavski ljudski praznik, v katerem je veliko revolucionarne in garaške simbolike, veliko drobnih in pomembnih dogodkov, veliko zgodovinskih dejanj in čisto vsakdanjih utrinkov iz rudarskih kolonij, ki so nam kljub temu, da so bile siromašne, plemenitile življenje ter vzgajale proletarski ponos in delavsko solidarnost. Težnja po naprednem in človeka vrednem življenju je bila rdeča nit, ki je venomer prepletala delo v rudniku z razredno borbo ter obenem utrjevala optimizem in vero v bodočnost. To je prišlo do izraza v vseh usodnih obdobjih naše polpretekle zgodovine: v predvojnem delavsko revolucionarnem vrenju, ko je delavstvo životarilo pod bremeni izkoriščanja, med veličastno narodnoosvobodilno borbo, ko je šlo za biti ali ne biti in potem v težkih razmerah povojne izgradnje, ko nismo imeli ničesar drugega kot veliko volje, poleta in poguma, ki nas je navduševal, da smo premagovali vse ovire.

Takrat smo rekli, da je premog kri industrije. Rudarji so to parolo vzeli na svoja pleča in dan za dnem so se pojavljali novi udarniki in rekordi; skoraj neverjetni in zato še bolj veličastni. Tudi čas, ki ga živimo danes, zahteva veliko volje, znanja in dela. Ne takega iz preteklih let. To ni več potrebno. Razvili smo se in napredovali. Na vseh področjih. Nismo več siromašna družba, seveda pa tudi ne taka, da bi si lahko privoščili razmetavanje in slabo gospodarjenje. Nikjer, na nobenem področju, v nobeni organizaciji združenega dela, v nobeni družbeni instituciji. Bitka za boljše gospodarjenje in rezultate dela je bitka za boljši delavčev položaj, za njegovo samoupravljalno moč tako znotraj organizacij združenega dela kot v celotni družbi. Tudi to je ponovno preizkus naših sposobnosti, naših hotenj, da vztrajamo, se razvijamo in gremo naprej. Mobilizacija vseh sil dela in znanja je največja garancija v tem našem prehodnem obdobju, ko se srečujemo z mnogimi stiskami in protislovji, pa tudi z omahljivostmi in takimi tendencami, ki želijo razvrednotiti našo preteklost s partizansko borbo vred, in to predvsem zato, da bi izničili sedanost in s čim bolj črnimi barvami prikazali prihodnost. Nekateri nočejo videti in še manj priznati, da je jugoslovanska socialistična revolucija edinstven in nenehen proces, ki zahteva vedno nove prodore in nova potrjevanja. Pri tem ne gre gladko in brez težav. Največkrat zaradi nas samih, zaradi naših nedoslednosti in polovičarstva v gospodarskih odnosih, pa tudi v samoupravljanju in pri uresničevanju dogovorjenega. Toda zaradi tega se večine delovnih ljudi ne loteva obup in misel na brezizhodnost. Ne razpravljajo o vseh mogočih drugih sistemih in modelih. Vedo, da je pot, ki so jo gradile tudi generacije rudarjev in vseh revirskih delavcev, najbolj pravšnja, demokratična in človeška. Naša edina alternativa je, da naredimo socialistično samoupravljanje še bolj učinkovito, da bo v njem več samoupravljalnega

Miloš Prosenc, član predsedstva CK ZKS je imel slavnostni govor na letošnji osrednji proslavi ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata (foto: Trbovlje)

reda in osveščenosti, več odgovornosti in socialističnih vrednot ter seveda več uspehov gospodarjenja. To ne pride samo po sebi, niti nihče tega ne želi. Zahteva pa konkretnost in odločnost ter spopad z malomarnostmi v vseh delovnih okoljih in na vseh ravneh družbenoekonomske in družbenopolitične organiziranosti. Zahteva bolj odkrito besedo in manj zavite poti razčiščevanja, če je kaj narobe in če je potrebno to popraviti ali spremeniti. Rdeči revirji morajo zato tudi v teh časih dokazovati in uresničevati svojo pripadnost in povezanost z revolucijo in Zvezo komunistov.

Tudi sedanje odnose bi morala še bolj prežemati poštena delavska in knapovska beseda, odgovorno strokovno delo in znanje pa tudi partijska odločnost in samodisciplina. Ne zato, da bi bila močna politika, ampak zato, da bi takšna politika s hitrejšimi koraki utirala možnosti in pogoje za uresničevanje ustavnega položaja delavca, da bi se njegova beseda slišala še dalj kot sedaj. To smo vedno zmogli, če smo hoteli, če smo imeli jasne cilje. In danes jih imamo. Ni res, da jih nimamo in smo brez motivacij. Imamo programe; od programa Zveze komunistov do stabilizacijskega. Ne dopustimo, da bi nam kdorkoli te cilje zameglil in diskutiral v našem imenu, ne da bi nas kaj povprašal, kaj mi menimo, in kako se imamo. Seveda pa ima pri tem vsak svoje konkretne naloge. Tudi v vaših temeljnih organizacijah združenega dela, v delovnih organizacijah in v vsej sestavljeni organizaciji združenega dela. Povsod je še dovolj notranjih rezerv in zganjali bi demagogijo, če ne bi tega priznali.

Premogovništvo je šlo skozi različna obdobja. Vsa ste občutili na lastni koži. Doživljali smo hlastanje za vsako tono, bili pa smo tudi priča, ko je bil ta domači energetski vir podcenjevan in potisnjen v stran. Tega nismo doživljali samo mi, tudi drugod po

svetu so menili, da bomo živeli v energetskem izobilju nafte in drugih virov. Strezni-tev je udarila z vso silo. To niso očitki nikomur, niti ni to pogrevanje že večkrat predskutirane teme. To je bolj izhodišče za razmišljanje o naši toliko večji sedanji odgovornosti, ko ponovno drugače vrednotimo vse domače energetske vire in ko želimo, da bi naše gospodarstvo imelo kvalitetno in sigurno oskrbo z energijo, kar lahko bistveno vpliva in pripomore k doseganju stabilizacijskih ciljev. Zato je bilo v Sloveniji vloženih veliko naporov, da bi bil sprejet zakon o energetskem gospodarstvu in družbeni dogovor o organiziranju tega področja, ki mora po ekonomskem, samoupravnem in tehnološkem principu odgovarjati učinkovitemu gospodarjenju in samoupravljanju v organizacijah združenega dela ter ciljem naše družbe. S tega vidika je tudi Revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja, v katerem so že več let združeni rudarji in električarji, moral preverjati smotrnost in učinkovitost svoje organiziranosti in dograjevati dohodkovne odnose. To je bila in še ostaja pomembna naloga. Njeno uresničevanje spremljajo tudi zastoji, počasnost in nerazumevanje, pa seveda tudi objektivne težave in specifičnost razmer tako v jamah kot v termoelektrarni. V zadnjih dveh letih so bile te aktivnosti še intenzivnejše. K temu so mnogo pripomogli tudi zaključki problemske konference Zveze komunistov o energetskem gospodarstvu. Tako ste po mnogih aktivnostih v prejšnjem mesecu uspešno izglasovali referendum o spremembah in dopolnitvi samoupravne organiziranosti znotraj elektrogospodarstva kot v vaši sestavljeni organizaciji.

Odslej bo v REK Edvarda Kardelja združenih okoli 6.300 delavcev v treh delovnih organizacijah in rudarska med njimi se sedaj imenuje Rudniki rjavega premoga Slovenije s temeljnimi organizacijami združenega de-

la v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Senovem, Kanižarici in Laškem. To je vsekakor pomemben korak k celovitemu in smotrnemu organiziranju energetskega gospodarstva in samega kombinata s tremi osnovnimi dejavnostmi: pridobivanjem premoga, proizvodnjo električne energije in rudarsko gradbeno dejavnostjo. Toda temu koraku morajo slediti še drugi. Uspešen referendum je potrebno obogatiti tudi z vsebinskimi premiki, drugače ga bomo čez čas vsi skupaj doživljali kot zgolj organizacijsko potezo, kar bi razvrednotilo temeljni cilj in sedanje zaupanje ter prepričanje, da je to dejanje, ki bo pospešilo hitrejšo uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, načela delitve po delu in rezultatih dela ter racionalno organiziranost in delo v posameznih delih sistema in zlasti strokovnih služb. Z novo organiziranostjo ste tudi močno zmanjšali število temeljnih organizacij združenega dela; v revirskih občinah kar za dvajset. Verjamem, da so bili za to argumenti, ki ste jih dobro premislili. Vsekakor pa to ne bi smelo oslabiti že dobro zastavljenih naporov in tudi konkretnih korakov, da povežemo v temeljne organizacije združenega dela proizvodnje premoga samo tiste dejavnosti, ki so neposredno vezane na njegovo pridobivanje, ostale pa bi morali organizirati v drugih proizvodnih in dohodkovnih povezavah. Na mnogih vaših sestankih ste sami večkrat poudarjali, da je nemogoče obešati na energijo tisto, kar k njej ne sodi; in to je treba tudi vnaprej razumeti dobesedno in akcijsko.

Za poglobljeno samoupravljanje, za večjo produktivnost in večjo proizvodnjo je pomemben, kljub mnogim odporom in nerazumevanju v nekaterih sredinah, tudi sporazum o pridobivanju celotnega prihodka v okviru slovenskega elektrogospodarstva in premogovništva. Ta sporazum bo v obračun dela jemal kot enoto interno ceno za opravljeno delo, in bo napredek v primerjavi z dosedanjim stanjem, ko je bil delež grajen na nizanju stroškov. Po istem načelu internih cen ste letos za prvo trimesečje opravili obračun tudi v Zasavskih premogovnikih in tako odpravili nervozne in očitajoče razprave okrog visoke izgube v jami Kotredež. Seveda pa samo s tem problemi niso rešeni in tudi pri internih cenah lahko vse zameglimo, če ne postavimo jasnih in vsem razumljivih kriterijev za merjenje obsega in rezultatov dela.

V razpravi pa je predlog o ustvarjanju in delitvi prihodka v REK med temeljnimi organizacijami v Rudnikih rjavega premoga Slovenije in Termoelektrarno Trbovlje. To niso in ne morejo biti samo papirji. Sporazum bi moral usmerjati k produktivnosti, pomeniti bi moral beg od uravnilovke, motivirati bi moral k iskanju delovnih in gospodarskih rezerv ter utrjevati medsebojno odvisnost in soodgovornost v dobrih in slabih razmerah. Vsa ta razmišljanja in konkretno delo v zvezi z njimi kažejo na nove, vzpodbudne korake naprej. Temu se priključuje, tudi, sicer počasno, toda konstantno, naraščanje proizvodnje premoga, kar je pomembno tako za vložena družbena sredstva kot za sedanje stabilizacijske napore. Prav je, da danes ob takem prazniku tudi pošteno ugotovimo, da ne moremo več govoriti o nerazumevanju družbe za razvoj premogovnikov. Rudniki s

hitrimi koraki odkrivajo in odpirajo nova ležišča premoga, na vseh področjih potekajo raziskovalna dela, ki obetajo nove rezerve premoga tako komercialnega kot energetskega. Zato, ne pa zaradi prevelikih apetitov, smo v revirjih zainteresirani za izgradnjo termoelektrarne III s toplotno.

To so vprašanja, ki zadevajo vse delovne ljudi v revirjih, vse družbenopolitične skupnosti in vse družbenopolitične organizacije. In še mnoga druga. Še bolj bi morali uveljaviti delavske svete, izboljšati odnos do temeljnih delegacij in delegatskih skupščin-skih poti, če hočemo, da bo vloga delavcev močnejša tudi zunaj tovarniških zidov. Ne bi smeli pristajati na razne vzporedne poti, ki delavca odkrivajo od odločanja. Odločanje ni sestankovanje brez haska, kot bi nekateri v svoji prakticistični vnemi radi dokazovali. Pomembno je tudi spoznanje, da je program ekonomske stabilizacije naš skupni smerokaz, ne more pa nadomestiti planov in sporazumov o osnovah planov v tozidih, ne more nadomestiti občinskih družbenih planov, ki temeljijo na planih organizacij združenega dela. Skratka, ne more nadomestiti konkretiziranih lastnih programov. To bo pomembno tudi za novo delovno organizacijo Slovenski premogovniki rjavega premoga. Ta mora dajati še večje možnosti za razreševanje skupnih nalog na področju razvoja premogovništva, in to glede na skupne interese ter družbene potrebe in brez zapiranja v občine.

Tovarišice in tovariši!

Več dogodkov sovpada z letošnjim dnem rudarjev in praznikom kombinata. Ni dolgo tega, ko smo se spomnili 60-letnice spopada proletarskih akcijskih čet z Orjuno, fašistično usmerjeno organizacijo jugoslovanskih nacionalistov. To ne dokazuje samo takratne borbene pripravljenosti posameznikov. To dokazuje mnogo več. Pove nam, da so bile revolucionarno razpoložene in osveščene delavske množice in te so s svojo prisotnostjo podprle spopad in tudi doprinesle h klavrnemu koncu orjunašev. Revolucionarno vrenje ni nikoli pojenjalo. Partija je bila s tisočimi nitmi povezana z ljudmi in ljudje z njo. Zaupanje je bilo obojestransko in to je omogočalo najraznovrstnejše oblike odpora in boja proti razrednemu izkoriščanju. Letos poteka tudi 50 let od dogodka, ki ste si ga rudarji zbrali za svoj stanovski praznik — dan slovenskih rudarjev. Petdeset let. To niti ni dolga doba. Pa pogledimo, kaj se je v tem času vse zgodilo. Vmes je bila še ena vojna morija in dočakali smo narodnostno in socialno osvoboditev. Ponosno in pokončno, saj so za vsak korak naprej, za vsak klic po svobodi, padale žrtve. V ta mozaik borbe naših ljudi in delavstva je vgrajen tudi gladovni štrajk-rudarjev iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Dvaindesetdeset ur so štrajkali. Brez hrane, toda povezani s simpatijami vsega slovenskega proletariata. Delodajalci so jih hoteli opehariti in jim poslabšati že tako neznosne razmere. To je bila pretresljiva stávka, ki se je potem nadaljevala še v mnogih spopadih, ki so sledili. Tako se je utrjevala akcijska enotnost rudarjev in drugih slovenskih delavcev, tako smo se vključili v revolucijo in skupaj z vsem delavskim razredom ter vse mi narodi in narodnostmi skovali svobodno

socialistično Titovo Jugoslavijo. To niso fraze; vsak korak je poznan in podkrepjen z dejstvi in dejanji. Ne smemo dopustiti, da bi kdorkoli to podcenjeval ali spreminjal zgodovinska dejstva. Tudi takrat ne, ko nam gre težko in ko se moramo spopadati s sedanjimi problemi. Moramo ohraniti presojo, kaj koristi nadaljnjemu utrjevanju naše družbe in socialističnemu samoupravljanju, kaj pa ga ovira in obremenjuje. Rudarji so to vedno znali presoditi. Zato bo potrebno v tej naši družbi tudi komu kaj odgovoriti in povedati v obraz. Kdor ne zaupa v delo, pa želi vsem soliti pamet, je čvekač. Kdor misli, da se bo lahko za določen čas potajil in od strani opazoval družbene napore, je preračunljivec, ki vidi samo sebe in svoje koristi. Kdor misli, da nam bo na glavo postavil vse vrednote in nam kot vzgled postavil vse drugo kot socialistično samoupravljanje, ne zna ocenjevati dejanskih družbenih razmer in dela račune brez krčmarja.

Prepričan sem, da bomo zmogli tudi sedanjo fazo naše revolucionarne preobrazbe, povezane z zgodovinskimi cilji delavskega razreda. In v teh naporih naj bodo revirji še naprej rdeči in rudarji še naprej revolucionarni.

Čestitam vsem rudarjem k stanovskemu prazniku, borcev in vsem delovnim ljudem k jutrišnjemu prazniku dneva borca, trboveljskim rudarjem pa še posebej k 180-letnici rudnika Trbovlje.

SREČNO!

Naša družba temelji na odnosih delitve po rezultatih dela

Dne 2.7.1984 je imel Marjan Orožen, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, slavnostni govor na proslavi dneva rudarjev v Kanižarici. Zaradi izredne aktualnosti povzemamo del njegovega govora.

Dejal je:

„Povezati delitev z rezultati dela — očistiti to razmerje ostankov mezdnih in administrativnih meril, je danes ena glavnih strateških nalog našega združenega dela, vse naše skupnosti. To je ena temeljnih predpostavk, zato da bi stopili na pot stabilizacije, zato da bi iz našega življenja izrinili inflacijo, ki razjeda sicer zdravo tkivo našega gospodarstva in našega samoupravljanja in katere ceno plačuje v prvi vrsti tišči delavec, ki živi le od svojega osebnega dohodka.

Ugotoviti moramo in skupno podčrtati, da so vsi ukrepi, ki v tem trenutku zahtevajo zmernost pri novih cenah, zaustavitev nadaljnega povečevanja izgub in sprotno poravnavanje prispelih računov, dolgoročno v interesu večine delavcev. Ne moremo dopuščati, da bi se preko neplačevanja blaga in storitev ter podobno, v interesu manjšine razvrednotilo delo večine.

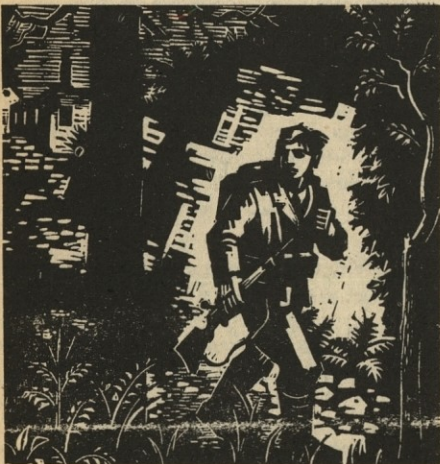
Odločitev pristojnih družbenih organov, da ni več mogoče bežati pred posledicami neekonomskih meril gospodarjenja in ne-

premišljenega zadolževanja, da ni več mogoče pristajati na „podružbljanje“ posledic slabega gospodarjenja, zapiranja, neodgovornega odnosa do naraščanja stroškov in zgrešenih gospodarskih in še posebej investicijskih odločitev — je pri večini naših delavcev naletela na polno podporo. V njej vidijo korak k stabilizaciji, vračanje k principom, da le delo in rezultati dela v naši družbi določajo položaj človeka, ne pa posamezne administrativne — birokratske poteze ter odločitve.

Naša družba temelji na odnosih delitve po rezultatih dela. Vse drugo je puhlo, kratkotrajno, vodi v odtujenost raznih centrov, ki se mimo ali v imenu delavcev prizadevajo, kako bi razdelili sicer premajhen kolač. Ti odnosi so in morajo biti podvrženi stalnim revolucionarnim spremembam, pa naj gre za sistemske rešitve, ki odnose v delitvi pogojujejo in opredeljujejo.

Najodločneje moramo delovati proti stališčem, da je nagrajevanje po delu neumnost, iluzija, da ni mogoče, ker pač dohodka ni toliko, da bi pri delitvi lahko upoštevali rezultat, oziroma ga je le toliko, da lahko delimo le glede na potrebe po eksistenci — reprodukciji delov — nesposobnosti, se pravi linearno in izenačujoče. Če je to v posameznih sredinah morda v tem trenutku edino možno, je pa z vidika dolgoročnega interesa delavcev nesprejemljivo.“

22. julij — dan vstaje slovenskega ljudstva

Dan borca smo tudi letos slovesno proslavili po vsej državi. Osrednja republiška proslava, združena z obeležitvijo 40-letnice pohoda XIV. divizije na Štajersko, je bila v Mariboru. Slavnostni govornik je bil Andrej Marinc, predsednik CK ZKS. Orisal je zgodovinski prikaz NOB, govoril pa je tudi o nekaterih vprašanih družbene morale. Na sliki France Miheli — Kurir (linorez, 1944)

Slovenci smo majhen narod in živimo v tistem delu Evrope, ki je bila v vsej svoji zgodovini pod pritiskom velikih narodov. Stoletnja smo preživeli brez svoje države, hlapci

tujim gospodarjem. Veliki sosede so nam na zahodu in na severu odvzeli velik del prosto poseljene zemlje, pa tudi dobršen del Slovencev živi izven meja svoje matične domovine.

Redkokatero ljudstvo je za svoj obstoj plačalo tako visok krvni in ozemeljski davek. Čemu in komu naj se zahvalimo, da smo danes še tu in si snujemo svojo prihodnost? Ali se imamo zahvaliti zgodovinskim okoliščinam ali igri velikih sil ali dobri oziroma zli usodi?

Slovenci smo ostali in bomo živeli na tej zemlji zaradi svoje trdoživosti, delavnosti, zaradi vseh bojov in uporov, ki smo jih v zgodovini bojevali. Nihče nam ni nikoli ničesar dal. Vse, kar imamo, smo si pač sami kravo priborili.

Slovenci, čeprav miroljuben narod — brez velikih borbenih tradicij, smo morali v letu 1941 poseči po orožju in se krepko spoprijeti z okupatorji, in to s tremi, kar nikakor ni bilo lahko. Mi smo bili najbližje centralni Evropi in zato je bil pritisk okupatorjev izjemno hud.

Razkosani med tri okupatorje in podrejeni šestim režimom so bili Slovenci na svoji zemlji — tako pomembni v načrtih osvajalcev sveta — obsojeni na narodno smrt.

Delovni ljudje Slovenije in vseh narodov Jugoslavije se niso bojevali zato, da bi se vrnila ureditev stare Jugoslavije. Zato je boj proti okupatorju lahko uspeval le kot resnični, demokratični boj, kot neposredno zavestno dejanje ljudskih množic, s čimer je pa tudi nujno preraščal v splošno ljudsko vstajo, v socialistično revolucijo.

Pri tem ima poseben pomen povezanost boja za narodnostno osvoboditev z delavskim gibanjem, na pomembnost ustvarjalne uporabe marksistične znanosti v praktičnem boju in na tej osnovi uresničene združitve vseh naprednih sil slovenskega naroda v OF, v kateri je KPS delovala kot avantgarda delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, ter končno na pomembnost povezanosti osvobodilnega gibanja slovenskega naroda z bojem vseh narodov Jugoslavije.

Za uspeh narodnoosvobodilnega boja in za mednarodno zmago nove Jugoslavije je hkrati z vlogo delavskega razreda in komunistov v njem bila zlasti pomembna programska odločitev o naravni in usodni povezanosti jugoslovanskih narodov v narodnoosvobodilnem boju, boju za novo svobodno zvezo jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Albin Hauptman

Alojz Ribič, častni član kolektiva kombinata

Na predlog družbenopolitičnih organizacij so delavci v vseh tozidih in ds ter enovitih delovnih organizacijah našega kombinata soglašali, da se podeli ob letošnjem dnevu slovenskih rudarjev, ki je hkrati praznik delavcev našega kombinata, naslov častnega člana kolektiva kombinata Alojzu Ribiču, prvoborcu in bivšemu članu kolektiva.

Na proslavi je utemeljitev za podelitev tega visokega priznanja obrazložil Roman Slokan, član komisije za priznanja in odliko-

vanja. Priznanje pa mu je izročil Bruno Šorli, predsednik koordinacijskega odbora OO ZS našega kombinata. Na proslavi, ki je bila 3.7. v Hohkrautovi koloniji v Trbovljah, je Alojz Ribič prejel umetniško oblikovano listino o častnem članstvu, rudarsko uniformo, rudarsko svetilko in rudarsko palico ter velik šopek cvetja. K dosedanjim častnim članom kolektiva kombinata Mihi Marinku, Lidiji Šentjuri, Sergeju Kraigherju smo dodali z letošnjo podelitvijo tega naslova tudi Alojza Ribiča.

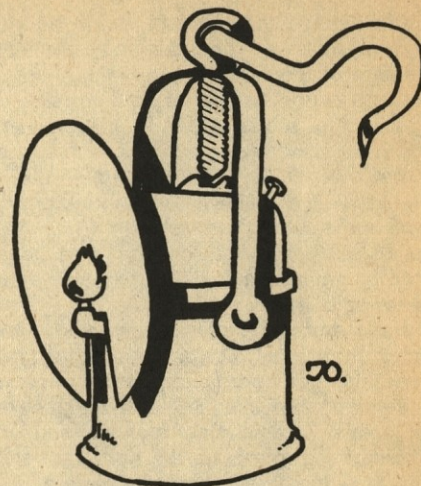

Samoupravni organi in celotni kolektiv kombinata so na letošnji proslavi dneva rudarjev našega kombinata podelili Alojzu Ribiču naziv častnega člana kolektiva sozd REK EK. Po podelitvi tega priznanja se je častni član zahvalil kolektivu za to visoko priznanje. (foto: Trbovlje)

Tovariša Alojza Ribiča poznamo domala vsi delavci kombinata, posebno še iz revirjev. Poznamo ga kot prvoborca, organizatorja ljudske oblasti takoj v povojnem času v zasavskih revirjih, poznamo ga kot odličnega gospodarstvenika, posebno na področju rudarstva in energetike, poznamo pa ga tudi kot izredno uspešnega političnega delavca ter predsednika Okrožnega odbora bivših aktivistov OF. Njegova dela, ki jih je opravil med vojno in v povojnem obdobju, domala vsi dobro poznamo. Naj poudarimo le to, da je njegovo življenje in delo še vedno tesno povezano z delavci našega kombinata, kamor se občasno vedno rad vrača in pomaga s svojimi bogatimi izkušnjami ter znanjem pri reševanju raznih problemov, ki nastopajo pri gospodarjenju, zlasti pa pri

utrjevanju socialističnega samoupravljanja. Lojze Ribič je bil v letih 1951-1959 direktor oziroma glavni direktor Rudnika Trbovlje — Hrastnik in v tem času je bilo treba pri utrjevanju samoupravljanja ter pri zviševanju proizvodnje, pri utrjevanju prve integracije prvih dveh rudnikov v povojnem času storiti marsikaj. V to obdobje sodi tudi ustanovitev Rudarske gradbene dejavnosti, ki se je tekom let izredno razvila in izvajala številna dela pri odpiranju rudnikov kovin in nekovin ter gradnji predorov, jaškov itd.

Tovariš Ribič se je po podelitvi naslova vsem navzočim članom kombinata zahvalil za to visoko priznanje in obljubil, da bo kot častni član kolektiva še intenzivneje sodeloval z nami pri reševanju številnih problemov na raznih področjih.

Podeljenih je bilo osem plaket kombinata s srebrnim in ena z zlatim znakom

Delavski svet sozd REK EK je podelil Sergeju Kraigherju, članu sveta federacije in častnemu članu kolektiva kombinata, zlato plaketo. (foto: Trbovlje)

Na osrednji proslavi ob dnevu rudarjev dne 3. julija tega leta je član komisije za priznanja in odlikovanja Roman Slokan seznanil navzoče s tem, kateri tovariši in tovarišice prejmejo letos najvišja priznanja našega kombinata. Na temelju posebnega prvilnika in danih predlogov je delavski svet sozd REK Edvarda Kardelja na svoji seji, dne 21. junija 1984, na predlog omenjene komisije in po predhodni potrditve delavskih svetov delovnih organizacij našega kombinata sklenil, da se letos podeli osem plaket s srebrnim znakom in srebrno značko in eno zlato plaketo z zlato značko.

Plakete kombinata s srebrnim znakom in srebrno značko so predlagani prejeli po podani utemeljitvi Romana Slokana, izročil pa jih je Bruno Šorli, predsednik koordinacijskega odbora OO ZS našega kombinata:

Delovni organizaciji Industrijske montažne delavnice Trbovlje za uspešno in načrtno delo v zadnjih letih. Iz majhne delavnice s staro, skoraj odpisano opremo so začeli s samoodrekanjem in zagnanostjo posodabljati delovni proces in nabavljati nova osnovna sredstva, zboljševati pogoje dela, kar je vplivalo na zvečanje produktivnosti, boljšo socialno varnost in boljši življenjski standard delavcev te delovne organizacije. V tem kolektivu, ki šteje 170 sodelavcev, deluje samoupravni mehanizem enotno v vseh pogledih, kar se odraža tudi v procesu razvijanja in uspešnega poslovanja tako v obeh tozdih delovne organizacije kakor tudi v naši sestavljeni organizaciji in navzven.

Jamsko reševalno moštvo rudnika Hrastnik se je izredno odlikovalo, predvsem v zadnjih štirih letih, ko smo imeli deset akcij v jami

Hrastnik in dve akciji v jami Ojstro, sodelovali pa so pri reševanju raznih problemov tudi v rudniku Trbovlje in rudniku Laško. Vseh 64 usposobljenih članov tega moštva je dokazalo, da so pripravljeni in usposobljeni za reševanje sodelavcev in družbenega premoženja v vseh še tako nemogočih pogojih. S tem se daje priznanje ne le sedanjim članom tega moštva, pač pa tudi prejšnji generaciji reševalcev, ki so se kakorkoli odlikovali pri delu tega moštva.

Mirko Klopučar iz rudnika Kanižarica, gospodar čela, je dobil to priznanje za dosežene praktične rešitve pri doseganju večje storilnosti na širokočelnem odkopu premoaga. To pa je povezano tudi z varnim delom delovne skupine. V času svojega aktivnega dela je bilo osvojenih več njegovih predlogov za doseganje boljših proizvodnih rezultatov, s posebnim ozirom na izboljšanje dela na odkopnem delovišču in temu ustrezno garancijo. To se je odražalo tudi v povečani proizvodnji in izpolnjevanju proizvodnega načrta.

Stane Trupi, vodja delovišča tozdu Rudarske investicijske gradnje v Titovem Velenju, je dobil priznanje za uspešno opravljene dolžnosti, zlasti pa za njegovo zelo uspešno delo na področju samoupravljanja in v družbenopolitičnih organizacijah od RGD, tozdu RIG in v sestavljeni organizaciji kakor tudi v širši družbenopolitični skupnosti.

Vinko Štern, delavec — inštruktor bodočih rudarjev v tozdu Separacija premoga Trbovlje, je dobil priznanje za bogato in uspešno delo v proizvodnji ter za uspehe pri vzgoji mladih rudarskih kadrov. Znan je njegov prispevek pri delu samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v tozdu, delovni organizaciji in sestavljeni organizaciji.

Marjan Lebič, rudar-kopač v jami premogovnika Trbovlje, je dobil priznanje za dolgoletno uspešno delo v proizvodnji in samoupravnih organih ter družbenopolitičnih organizacijah tozda.

Pavle Čizmek, poslovodja elektrodelavnice rudnika Senovo, je dobil priznanje za uspešno vodenje del v tej delavnici, zlasti pa za njegovo neumorno delo v samoupravnih organih v svoji delovni organizaciji in sozdu kakor tudi v širši družbenopolitični skupnosti.

Ana Klenovšek, vodja gospodarskega oddelka tozd GRAMAT, za tekoče in dosledno izvajanje vseh nalog tako strokovnih kakor tudi v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah v tozdu, delovni organizaciji in sozdu, pa tudi v širši družbenopolitični skupnosti.

Plaketo kombinata z zlatim znakom in zlato značko je prejel:

Sergej Kraigher, član sveta federacije in častni član kolektiva sozd REK EK Edvarda Kardelja.

Naše najvišje priznanje smo mu dali ob njegovem življenjskem jubileju kot priznanje za njegovo tesno povezanost z delavci našega kombinata, pa tudi z ljudmi, ne le iz revirjev, pač pa tudi na vseh področjih, na katerih deluje naš kombinat. Njegovo revolucionarno delo in dosežene uspehe na vseh ravneh poznamo ne le pri nas, pač pa v vsej Sloveniji in Jugoslaviji, zato je vsaka podrobnejša utemeljitev odveč. V čast in ponos si štejeemo, da imamo v naši sredi takšnega velikana naše revolucije, priznanega gospodarstvenika in utemeljitelja številnih poti, ki vodijo v samoupravni socializem in neodvisnost nas vseh.

V imenu samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in vseh članov kolektiva kombinata iskreno čestitamo vsem dobitnikom letošnjih priznanj in nagrad.

Dobitniki srebrnih in zlatega priznanja so prejeli umetniško oblikovano listino ter kovinski del plakete v šatulji.

Priznanja jamskim reševalcem

Na proslavi dneva rudarjev in praznika kombinata dne 3. julija v Trbovljah je član poslovodnega odbora do Zasavski premo-govniki Peter Schneider, dipl.inž.rud., se-znanil vse navzoče, da so letos prejeli posebna priznanja člani kolektiva, ki že dolga leta aktivno sodelujejo pri delu jamskih reševalnih čet. Ta aktivnost pa je seveda povezana s številnimi obveznostmi, znanjem, angažiranostjo, pa tudi konkretnim reševanjem ponesrečenih sodelavcev in družbenega premoženja.

V letošnjem letu so plaketo reševalca dobili:

- bronasto plaketo za 5-letno aktivno sodelovanje so prejeli:
Ferdo Dobovičnik, Aljoša Kink in Ismet Turanovič;
- srebrno plaketo za 10-letno aktivno sodelovanje so prejeli:
Slavko Kondič, Franc Teršek, Albin Volavšek, Jože Resman, Rudi Povodnik,

Jože Rak, Jože Bočko, Peter Orožen, Albin Potisek in Franc Mlinar;

— zlato plaketo pa so za 15-letno aktivno delovanje prejeli:

Franc Selan, Ivo Trbovc, Peter Schneider, Ivan Berger in Adolf Jermol.

Poročevalec se je v imenu vseh navzočih in drugih članov kolektiva zahvalil za njihovo aktivno in uspešno delo ter jim čestital k prejetemu priznanju.

Posebno priznanje so prejeli za 10-letno aktivno delo v obliki rudarske grafike (delo Franca Kopitarja, ak. slikar) vsi tisti, ki so dobili srebrno plaketo reševalca.

Tisti člani kolektiva, ki so po 15 ali 20 letih aktivnega dela v jamskih reševalnih moštvi odšli v pokoj, pa so dobili posebno priznanje v svojih delovnih sredinah.

Tudi to priložnost naj izkoristimo, da vsem prejemnikom priznanj iskreno čestitamo!

Priznanja in nagrade inovatorjem

Kot običajno vsa leta doslej, tako je tudi letos kolektiv kombinata razpisal za letošnji dan rudarjev in praznik kombinata možnost predložiti predlogov raznih tehničnih izboljšav, izumov in inovacij. Številni člani kolektiva so to vsakoletno priložnost izkoristili in predlagali vrsto inovacij, ki so jih obravnavali pristojni samoupravni organi v tozdi in DS sedmih delovnih organizacij našega kombinata. Predloge pa je pregledal tudi poseben odbor za inovacijsko dejavnost pri delavskem svetu našega kombinata.

Na osrednji proslavi dneva rudarjev in praznika kombinata dne 3. julija t.l. v Trbovljah je Janez Artnak, dipl.inž., v imenu odbora za inovacijsko dejavnost seznanil navzoče, kateri člani kolektiva prejmejo letos za dan rudarjev posebna priznanja in nagrade za osvojene tehnične izboljšave. Te nagrade je prejelo 28 inovatorjev za 34 osvojenih tehničnih izboljšav. Skupno je bilo ob tej priložnosti izplačanih za 321.316,00 din nagrad. Vsi inovatorji so prejeli tudi posebna priznanja.

Priznanja in nagrade so prejeli naslednji tovariši:

- Alojz Kerše iz DS TSO za osvoječo tehnično dokumentacijo naprave za čiščenje jamskih vozičkov s 1000-litrsko vsebino na separaciji — nagrada 5.000,00 din;
- Rado Kantužar iz tozd RESD Trbovlje za osvojeno tehnično izboljšavo varovanje opozorilnih panojev pri skupnem prevozu in preureditev razsvetljave na akulokomotivi AM-8 — nagrada 4.000,00 din;
- Božo Eberlinc iz STT je dobil s strani Separacije Trbovlje nagrado 8.000,00 din za osvojeno tehnično dokumentacijo naprave za čiščenje jamskih vozičkov 1000 l;
- Viktor Medija iz do ZPT — tozd RESD Zagorje za izboljšavo ureditev preobremenitve ter kratkostične zaščite v RTP 35-6 KV na odcepah kompenzacijskega polja — nagrada 8.494,00 din;
- Ivan Šparlek in Drago Završnik iz do ZPT — tozd RESD Zagorje sta dobila vsak po 8.494,00 din za osvojeno isto tehnično izboljšavo;
- Drago Poljc iz do ZPT — tozd RESD Zagorje za zaščito za povišice verižnega transporterja 10 t 1 — nagrada 23.451,00 din;
- Jože Medvešek iz do ZPT — tozd RESD Hrastnik za izboljšavo pritrditev odtisnega celindra na podstavek hidravličnega podporja Becorit — nagrada 3.000,00 din;
- Rudi Hribšek iz do ZPT — tozd RESD Hrastnik je dobil nagrado v znesku 10.000,00 din za osvoječo izboljšavo — priprava za preizkušanje varnostnih ventilov ter 10.000,00 din za pripravo za de-

Peter Schneider, dipl.inž., je na proslavi ob dnevu rudarjev seznanil navzoče z delom jamskih reševalcev in podeljenimi priznanji. (foto: Trbovlje)

montažo in montažo celindrov in stojk podporja Becorit;

- Franc Martinčič iz do ZPT — tozd RESD Trbovlje je dobil 3.000,00 din za izdelavo ekscentričnih kolenčastih gredi in utorov za zagozde na stružnici;
- Stane Babič iz do ZPT — tozd RESD Trbovlje je dobil 3.000,00 din za isto izboljšavo;
- Milan Drnovšek iz do ZPT — tozd RESD Zagorje je dobil nagrado 3.000,00 din za izboljšavo zapirala izpustnih drč na nakladnišču separacija Trbovlje;
- Rajko Čamer je dobil 6.000,00 din za dopolnitev vulkanizacije gumijastega traka — izdelava lovilcev valjčkov;
- Janko Pošebal iz do ZPT — tozd RESD Trbovlje je dobil 3.000,00 din za pripravo za vrtnanje lukenj v strop;
- Lado Jager iz do ZPT — tozd Premogovnik Kotredež je dobil nagrado v znesku 30.000,00 din za izdelavo križišča enotirne „monorail“ železnice v TH podporju;
- Jože Šikonja iz rudnika Kanižarica je dobil skupno za tri izboljšave nagrado v višini 38.328,00 din, in to za top za prestavitev verižnih transporterjev, za princip zapiranja uvodnih kolon ter za stroj za popravilo TH sponk;
- Miha Sudac iz rudnika Kanižarica je dobil za štiri tehnične izboljšave skupno 25.134,00 din, in to za izdelavo rezervnih delov za stroje Turmag, Victor, za stopničasto dleto, za izpirno glavo za Turmag ter samozapirni ventil;
- Jože Fink iz rudnika Kanižarica je dobil za tri tehnične izboljšave skupno 20.106,00 din, in to za izdelavo stopničaste glave, izpirno glavo za Turmag in samozapirni ventil;
- Jože Kastelic iz rudnika Kanižarica je dobil 4.505,00 din za izdelavo principa zapiranja uvodnih kolon;
- Ivan Toplak iz rudnika Kanižarica je dobil 4.505,00 din za izdelavo principa zapiranja uvodnih kolon;
- Mirko Peharda iz rudnika Kanižarica je dobil za dve tehnični izboljšavi skupno 5.462,50 din, in to za izdelavo principa zapiranja uvodnih kolon in samozapirnega ventila;
- Danilo Ramšak iz do RCD — tozd RIG je dobil za tri osvojene tehnične izboljšave skupno 47.048,00 din, in to za izdelavo vrtnalne lafete za vrtnanje v jašku, nadalje za vrtljivi most polnilnega grebilca ter za preureditev zavor na izvoznem stroju;
- Alojz Božič iz do RGD — tozd RIG je dobil za tri tehnične izboljšave nagrado v višini 13.694,25 din, in to za izdelavo spoja žičnice „monorail“, za izdelavo kotnika za povišnike DVT 490 ter za vodenje cevi kompromiranega zraka za nakladalec Salzgitler;
- Ivan Močilar iz do IMD — tozd SIMD je dobil 1.000,00 din za izdelavo naprave za brušenje rezil, škarij, za pločvino in rezil mizarskega skobelnega stroja;
- Davorin Kovač, Franc Korošec, Peter Stermecki in Ivan Ačkun vsi iz do IMD — tozd SIMD, so prejeli vsak po 1.000,00 din za enako oziroma isto tehnično izboljšavo.

Priznanja in nagrade so pooblašteni predstavniki posameznih tozdov, ds oziroma do podelili nagrajencem takoj po končani proslavi.

Miro Simonišek iz Senovega dobil prvo nagrado

Po sklepu odbora za pripravo in izvedbo letošnje proslave dneva rudarjev in praznika delavcev našega kombinata smo tudi letos povabili k sodelovanju učence osnovnih šol iz Hrastnika, Črnomlja, Senovega, Laškega, Zagorja in Trbovelj ter učence RŠC v Zagorju. Razpisane so bile naloge, ki so povezane z življenjem, bojem in uspehi rudarjev in delavcev našega kombinata.

Temi za letošnji natečaj sta se glasili:

- Pomen odkopavanja premoga za naš kraj
 - Boj rudarjev za dosego socialnih pravic.
- Precej nalog je prispelo, komisija pa se je odločila, da se nagradi naslednje najboljše naloge, ki so jih napisali učence in učenci naslednjih šol:

I. nagrado v znesku 2.500,00 din je prejel Miro Simonišek, učenec 8.b razreda osnovne šole XIV. divizije Senovo;

II. nagrado v znesku 2.000,00 din je prejela Petra Golež, učenka iz 5.b razreda osnovne šole narodnega heroja Rajka, Hrastnik;

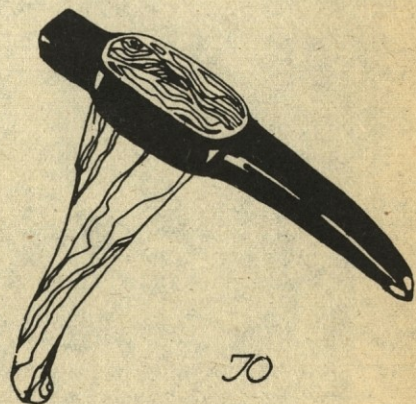
III. nagrado v znesku 1.000,00 din je prejela Urška Križnik, učenka 7.c razreda osnovne šole Primoža Trubarja iz Laškega.

Rezultat tega nagradnega natečaja je na proslavi ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata prebral član komisije Janez Oberžan in nagrade v imenu kolektiva tudi podelil. Prispevki prvih treh nagrajencev bodo po stopoma objavljeni v našem glasilu Srečno. Žal, se je tudi letos dogodilo, da se nekatere šole in njihovi učenci iz tega ali onega razloga niso udeležili nagradnega natečaja. Nekajkrat je bilo tako z osnovno šolo Trbovlje, letos pa se tega natečaja ni udeležila osnovna šola Zagorje.

Znano nam je, da se te šole udeležujejo tudi natečajev, ki jih razpisujejo druge delovne in podobne organizacije, zato je odsotnost učencev OŠ teh dveh rudarskih območij toliko bolj zaskrbljujoča. Se ne čutijo morda nič več povezani z rudarji in drugimi delavci našega kombinata?

Na letošnji proslavi dneva rudarjev in praznika kombinata so sodelovali tudi Delavska godba Trbovlje, združeni pevski zbori Zarja, Slavček in Svoboda II ter štirje mladi pevci mladinskega pevskega zbora Trbovlje. (foto: Trbovlje)

Jubilanti prejeli nagrade

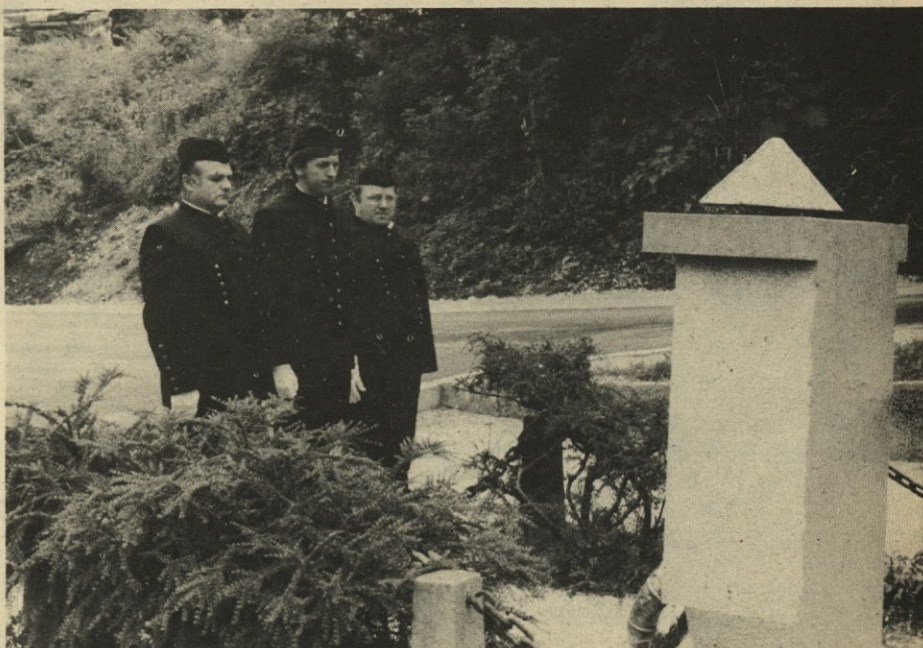
Tovariš Rudi Kreže je na letošnji proslavi dneva rudarjev 3. julija seznanil vse navzoče s tem, koliko članov kolektiva kombinata prejme letos jubilejne nagrade za 10, 20 in 30-letno delo. Iz posameznih temeljnih organizacij, združenih v naš kombinat, je prejelo denarne nagrade v obliki denarnih nakazil:

- iz Zasavskih premogovnikov 296,
- iz Rudarske gradbene dejavnosti 160,
- iz Termoelektrarne Trbovlje 54,
- iz Industrijskih montažnih delavnic 21,
- iz Rudnika Senovo 44,
- iz Rudnika Kanižarica 29,
- iz Rudnika Laško 29 in
- iz delovnih skupnosti ASO in TSO skupno 10 jubilarov.

Vseh jubilarov je bilo letos 643. 294 upravičencev je prejelo po 10.012,00 din nagrade za 10-letno delo, 184 upravičencev po 15.018,00 din za 20-letno delo in 165 po 20.024,00 din za 30-letno delo.

Pooblaščeniki predstavniki iz posameznih tozdov, delovnih skupnosti oziroma delovnih organizacij so nato po končani proslavi jubilarom razdelili denarna nakazila.

Vsem jubilarom naše čestitke!

Trije uniformirani rudarji so položili žalni lovorjev venec v spomin na padle in umrle ter ponesrečene rudarje oziroma člane kolektiva kombinata v času poteka osrednje proslave ob našem stanovskem prazniku. (foto: Trbovlje)

Podeljena so bila priznanja športnikom

Na osrednji proslavi dneva rudarjev 3. julija v Trbovljah je tovariš Emil Žvegljč v imenu koordinacijskega odbora Osnovnih organizacij Zveze sindikatov našega kombinata prebral poročilo o poteku športnih tekmovanj v počastitev letošnjega dneva rudarjev in praznika kombinata. Tekmovanja so potekala na športnih prostorih v Senovem, udeležilo pa se jih je nad 250 članov kolektiva, športnikov iz različnih temeljnih organizacij in ds. Iz neznanih vzrokov se letos tekmovanja niso udeležili le športniki iz do RGD.

Tekmovali so v šestih športnih panogah — v malem nogometu 10 ekip, v keglanju 10 ekip, v ribolovu 9 ekip, v streljanju z zračno puško 6 ekip, v namiznem tenisu 5 ekip in v šahu 4 ekipe. Tekmovanja so potekala v tovariškem in športnem vzdušju po običajnih merilih, pa tudi borbeno.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

- v malem nogometu je zmagala ekipa tozd Premogovnika Trbovlje, druga je bila do TET, tretja pa ekipa Rudnika Senovo;
- v keglanju je zmagala ekipa do ZPT — tozdi s področja Hrastnika, druga je bila do TET, tretja pa Rudnik Laško;
- v ribolovu na ribniku pri Mačkovcih pri Senovem je imela največ uspeha ekipa Rudnika Senovo, drugo mesto je zasedla ekipa do TET in tretje mesto ekipa Rudnika Kanižarica;

- v streljanju z zračno puško so zmagali člani ekipe do ZPT — tozdi s področja Zagorja, drugo mesto je dobila ekipa do ZPT — tozdi s področja Hrastnika, tretje mesto pa ekipa tozd RESD Trbovlje;
- v namiznem tenisu je zmagala ekipa do ZPT — tozdi s področja Hrastnika, drugo mesto je zasedla ekipa do TET in tretje ekipa Rudnika Senovo;
- v šahu je zmagala ekipa do TET, drugo mesto je zasedla ekipa do ZPT — tozdi s področja Hrastnika, tretje mesto pa je dobila do ZPT — tozdi s področja Zagorja.

Vse zmagovalne ekipe so prejele pokale, drugouvrščene so prejele diplome, tretje ekipe pa priznanja. Prevzeli so jih pooblaščeniki iz posameznih tozdov in ds.

Po znanih propozicijah so v ekipni razvrstitvi zasedli prvo mesto športniki iz do TET, ki so prejeli ekipni pokal, na drugem mestu je do ZPT — tozdi s področja Hrastnik, na tretjem Rudnik Senovo, na četrtem do ZPT — tozdi s področja Rudnika v Trbovljah, peto mesto iz do ZPT — tozdi s področja rudnika v Zagorju, šesto mesto do IMD, sedmo mesto Rudnik Kanižarica, osmo mesto Rudnik Laško, deveto mesto do ZPT — tozd Separacija Trbovlje in deseto mesto ekipa do ZPT — tozd RESD Trbovlje.

Prihodnje leto bo tekmovanje potekalo v Trbovljah.

Skok čez kožo

Tradicionalna prireditev skok čez kožo je bila v soboto 23.6.1984. Pripravil jo je tozd RŠC, kot že nekaj preteklih let. Gre za manifestacijo, ki pomeni zaključek šolanja na RŠC, hkrati pa simbolizira sprejem učencev, ki so končali šolanje, v knapovski stan. Letošnji skok čez kožo je bil podoben prejšnjemu, a vendarle nekoliko drugače, kajti šolanje je končala prva generacija 48 učencev — rudarjev — kopačev usmerjenega izobraževanja.

Program se je začel s slavnostno povorko, ki je krenila izpred spomenika pred upravno zgradbo rudnika v Zagorju proti delavskemu domu, kjer so po uvodnem govoru učenci skočili čez kožo v knapovski stan. Po opravljenem običaju pa jim je spregovoril predsednik KPO RRPS Ivan Berger. Predvsem je mladim rudarjem zaželel veliko sreče, ki naj jih vedno spremlja pri njihovem trdem, a plemenitem delu v jami.

Sledil je kulturni program, ki so ga lepo izvedli učenci RŠC in gostje.

Božo Marot

Do ZPT — tozd RŠC v Zagorju je tudi letos 23. junija organiziral tradicionalno prireditev „Skok čez kožo“. Skakali so učenci — rudarji RŠC.

Praznovanje dneva rudarjev na Senovem

Tudi letošnje praznovanje dneva rudarjev je bilo na Senovem veselo in sproščeno — skratka praznično. Za razliko nekaj let nazaj letos nismo praznovali na prostem, pač pa v veliki športni dvorani Doma XIV. divizije. Vreme je bilo preveč negotovo, pa nismo tvegali, čeprav se je kasneje izkazalo, da bi lahko bila prireditev tudi na prostem. Vendar to ni nikogar motilo, pa tudi na praznično vzdušje ni imelo vpliva. Letošnji 3. julij je bil na Senovem še bolj prazničen kot prejšnja leta, saj smo ga počastili z dvema prireditvama širšega pomena, kar je dalo praznovanju svojstven pečat. Že na srečanju športnih ekip delavcev sozd REK Edvarda Kardelja, ki je bilo letos organizirano na Senovem, smo pričeli z obeležjem rudarskega praznika. Delavci sozda niso le tekmovali, ampak so to srečanje izkoristili za prijateljski klepet, sklepanje novih poznanstev, izmenjavo izkušenj in še bi lahko naštevali. Veseli smo, da nam je prireditev uspela in smo tako lahko izkazali gostoljubje delavcem, športnikom v našem sozdu, ki so ob zaključku obljubili, da bodo še prišli.

Na sam dan praznovanja je bilo Senovo še posebej praznično. V sklopu praznovanja dneva rudarjev je gostilo rudarske gasilske enote iz vse Slovenije. Že slavnostna povorka, ki se je vila s praporji in godbo na čelu skozi Senovo in zavila na prireditveni prostor, je dala srečanju rudarskih gasilskih enot kot samemu praznovanju dneva rudarjev še bolj slavnosten poudarek. Kljub temu, da so bili rezultati, ki so jih ekipe v tekmovalstvu dosegle, zavidanja vredni, tudi tokrat ni ostalo zgolj pri tem. Enako pomemben je bil za rudarje družabni del tega srečanja, ko so lahko malo poklepetali in izvedeli marsikaj novega z dela in življenja v

drugih jamah. Srečanje se je praktično zlilo s proslavo, ki se je pričela s slavnostno sejo delavskega sveta rudnika Senovo. Udeležil se je tudi mgr. Srečko Klenovšek, predsednik poslovnega odbora sozda. Na seji so bila po slavnostnem nagovoru predsednika delavskega sveta Emila Žvegliča podeljena priložnostna darila (knjiga rudarskih pesmi) vsem dosedanjim predsednikom delavskih svetov in predsednikom Osnovnih organizacij Zveze sindikatov rudnika kot zahvala za njihov prispevek k razvoju rudnika in zlasti razvoju samoupravnega odločanja delavcev v njem. Po slavnostni seji delavskega sveta pa smo se skupaj rudarji in gostje, med katerimi je bil tudi Vinko Bah, predsednik IS Skupščine občine Krško in Senovčani, udeležili proslave, namenjene prazniku. Slavnostni govornik je bil mgr. Srečko Klenovšek, ki se je v svojem govoru ozrl na prehojeno pot in razmere, ki so in še vladajo v rudarstvu, hkrati pa opredelil, katere naloge nas vse še čakajo, da bomo družbi lahko dali tisto, kar od nas pričakuje in da bomo rudarstvu dali tisto mesto, ki mu pripada. V programu so sodelovali recitatorji, pevski zbori in nepogrešljiva rudarska godba, ki je znova dokazala svojo visoko umetniško vrednost.

Po zaključni proslavi pa se je kot vsako leto pričelo družabno srečanje. Srečanje, ki je to v pravem pomenu besede, saj se tu rudarjem pridružijo tudi ostali in s tem dokazujejo, da kraj resnično živi z rudnikom. Pogovori in pesem so zveneli dolgo v noč kot potrditev, da je bilo tudi letošnje praznovanje dneva rudarjev na Senovem prirčno in uspešno.

Zoran Šoln

Rudarski praznik v Kanižarici

Praznik slovenskih rudarjev smo delavci rudnika Kanižarica slovesno proslavili v ponedeljek 2. julija v lepem sončnem popoldnevu, ki je prireditvi dajalo še svečanejši ton.

Proslava je bila na lepo urejenem prostoru ob novem obratu družbene prehrane v Kanižarici.

Slavnostni govornik je bil tovariš Marjan Orožen, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. V razgovoru z delavci rudnika se je tovariš Orožen seznanil s pogoji in rezultati gospodarjenja, življenjskimi in delovnimi pogoji delavcev ter načrti in prizadevanji za razvoj rudnika.

V kulturnem programu so sodelovali: godba na pihala, moški pevski zbor DO Belt in dijakinja Srednje šole družboslovne in kovinarske usmeritve Edvarda Kardelja iz Črnomlja. Na prireditvi smo podali priznanja inovatorjem, članom jamske reševalne čete ter prizadevnim delavcem, objavili pa smo tudi podatke o letošnjih jubilejih. Proslavo smo zaključili s svečanim mimohodom delavcev v rudarskih uniformah ob koračnici, ki jo je zaigrala godba na pihala.

Po končanem programu smo imeli tovariško srečanje, na katerem je poleg dobre hrane in pijače skrbel za prijetno počutje zabavni ansambel.

Prireditve se je udeležilo večje število gostov, med njimi tudi predstavniki SOZD REK Edvarda Kardelja, delavcev in upokojenih članov kolektiva, pa tudi krajanov iz okoliških naselij. Prijetna prireditev je bila tako poleg počastitve stanovskega praznika tudi priložnost za poglobljanje tovariških odnosov med sodelavci, za izmenjavo izkušenj z upokojenimi tovariši, predvsem pa sprostitve pred novimi delovnimi nalogami.

Praznik smo proslavili tudi delovno, saj je skupina rudarjev delala tudi v prostih dneh in tako prispevala k še boljšim delovnim rezultatom.

Nevenka Ipavec

Praznovanje dneva slovenskih rudarjev v Hudi jami

Ob prazniku dneva slovenskih rudarjev — 3. julij je bila osrednja proslava organizirana v okviru SOZD na Dobrni nad Trbovljami. Tudi laški rudarji smo se zbrali v Hudi jami in proslavili ta tako pomemben dan.

Letošnje praznovanje je bilo še pomembnejše, saj smo se v tem času skupaj z drugimi rudniki rjavega premoga v Sloveniji združili v RRPS s sedežem v Trbovljah.

Ponovno smo del tistih revirskih kolektivov, ki skupno načrtujejo proizvodnjo vse bolj dragocene rjavega premoga.

Ta združitev pa je sigurno pomemben dogodek v zgodovini rudarstva, saj bomo sko-

zi poglobljanje družbeno-ekonomskih odnosov in dograjevanje samoupravne organiziranosti dosegli tudi temeljni cilj, prispevati svoj delež pri reševanju širših družbenih problemov.

Posebno vzdušje so ustvarili s svojo prisotnostjo gostje kot predsednik sindikata Slovenije Marjan Orožen, predstavnika SZE Slovenije tovariša Gregorc in Mozer, generalni direktor EGD tovariš Krajnik, predsednik KPO SOZD Srečko Klenovšek, član KPO SOZD Janko Savšek, predsednik predsedstva problemske konference ZK SOZD Jože Žitnik, sekretar OKZK tovariš Mavri in predsednik OSS Laško tovariš Martinšek.

Po otvoritvenem govoru predsednika OOS Edvarda Laha je besedo povzel direktor Rudnika Franc Seme, ki je med drugim poudaril pomembnost dneva rudarjev na prehojeno revolucionarno preteklost, na delovno in gladovno stavko izpred 50 let, ki je bila začetek organiziranega upora delavstva.

Opozoril je na bližnjo preteklost, ko so rudniki stagnirali zaradi preusmerjanja na nafto, gorivo in kurivo, vendar je čas opravil svoje in zopet se vrača dostojanstvo našega stanu, tako da lahko kljub naravnim silam, ki nam niso preveč naklonjene, upamo, da bomo s skupnimi močmi zmogli nadoknaditi zamujeno v preteklosti.

V okviru praznovanja so bila podeljena priznanja zaslužnim članom kolektiva na delovnem in samoupravnem ter športnem področju. Podeljena so bila tudi priznanja članom reševalnega moštva, kateri so aktivni reševalci nad 10 in več let.

Na proslavi so v kratkem kulturnem programu sodelovali tudi pevci Moškega zbora TIM in Godba na pihala Laško.

Proslave se je udeležila pretežna večina zaposlenih in uniformiranih upokojenih rudarjev, tako da se je praznovanje našega praznika odvijalo kot pravo tovariško srečanje, ki je bilo v znaku spominov na stare „knapovske“ dni in seveda v optimističnem gledanju na prihodnost rudarjenja v naši rečiški dolini.

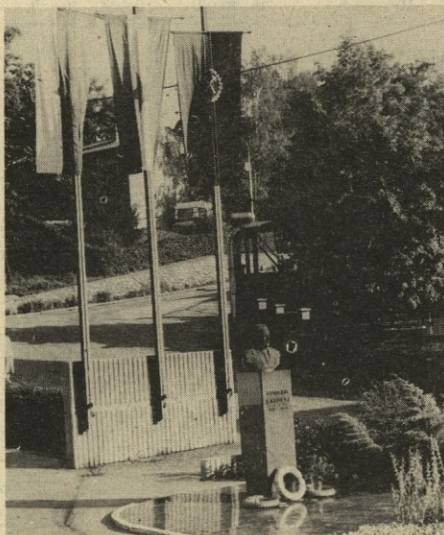
Gabrijel Mejač

Dejali so...

Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ:

Odtujenost delavcev od pogojev pridobivanja, usmerjanja in uporabe dohodka, administrativno urejanje ekonomskih donosov, zanemarjanje in zavračanje ekonomskih zakonitosti, zaostajanje v razvoju funkcije samoupravnega načrtovanja — vse to je vplivalo na počasen in ne dovolj realen razvoj in neprimerno gospodarsko strukturo, na prekomerno rast vseh oblik potrošnje razpoložljivega dohodka, na visoko rast stroškov proizvodnje in inflacije ter na druga resna nesorazmerja in motnje v tokovih družbene reprodukcije v naši državi. Vseh teh in številnih drugih problemov ter nasprotij, s katerimi

sta se soočila naše gospodarstvo in družba, že zdavnaj ni več mogoče uspešno reševati ločeno od delavcev v združenem delu in na način, ki bi še naprej zagotavljal obstoj sleherne proizvodnje ne glede na njeno ekonomsko upravičenost in ki bi mu omogočal življenje na račun tujega dela. Toda tu ne gre za delavca — posameznika, kar nam — v želji, da bi nas kompromitirali — pripisujejo nasprotniki našega sistema. Gre za združene delavce, ki so — začeni od temeljne organizacije združenega dela in vseh drugih oblik združevanja del in sredstev, skozi celoto delegatskega sistema vse do ravni skupne ekonomske in politične organizacije naše družbe — dohodkovno, reprodukcijsko in drugače usodno medsebojno povezani z drugimi delavci, ne glede na občinske, pokrajinske, republiške in druge meje.

Ob letošnjem rudarskem prazniku in prazniku kombinata smo počastili spomin pokojnega revolucionarja Edvarda Kardelja (foto: A. Bregant)

Janez Vipotnik, član sveta federacije:

Izjemno stanje, katerega doživljamo, kot vsestransko politično vrenje. Ali delamo razumno? Ni pri tem preveč ponavljanja, preveč govorjenja, preveč zavajanja, političnega prenatetanja, slepljenja, podučevanja, premalo pa stvarnega dogovarjanja, ki naj pelje k otipljivim ukrepom in neposredni akciji. Ves politični napor v vseh sestavinah fronte organiziranih sil z Zvezo komunistov na čelu moramo čimbolj kanalizirati v strugo splošne ustvarjalnosti, politične trdnosti in oprijemljive odgovornosti. Vsesplošna kritičnost, ki čedalje bolj prerašča v skoraj izključno merilo in zaničanje vsega, kar je in kar nastaja v družbi, skokovito zamagluje dosežene in možne pozitivne tokove in nemalokrat praktično onemogoča tista gospodarska, kulturna in vzgojna, upravno sistemska

in druga vprašanja, ki terjajo sicer razumno kritično toda predvsem stvarno, otipljivo uresničevanje. Kritika, ki leti na vse in vsakogar, kritika, ki obenem ne nudi boljših rešitev od kritiziranih v bistvu ne zadene nikogar, zlasti pa ne tistega, ki bi ga dejansko morala. Takšna kritika dela nekaj drugega: načenja naš družbenopolitični sistem, ga predstavlja kot neobogljene, današnjim razmeram neustreznega, kar naj privede do njegove spremembe. Takšna kritičnost je utiranje poti bodisi političnemu pluralizmu, ki naj bi zamenjal samoupravni sistem in pluralizem njegovih interesov ali centraliziranemu vodenju države.

Andrej Marinc, CK ZKS:

Izblikovali smo trdno in jasno moralo združenega delavca, sodobnega proizvajalca in pronicljivega samoupravljalca, občutljivega za omejevanje pravic in neizprosne do vseh družbenih zlorab in stranpoti. Socialistično samoupravljanje je v naših ljudeh razvilo izredne ustvarjalne sile, in v te sposobnosti in pripravljenost moramo popolnoma zaupati. Pri nas delavec ni več v položaju, ko nima česa izgubiti, razen lastnih okov — je samoupravljalca, ki ima kaj braniti? Socialistično samoupravljanje lahko brani samo tako, da ga razvije in krepi.

Nadaljevanje sanacije jame Kotredež

Sanacija zalitih jamskih prostorov v jami Kotredež poteka še nadalje po programu.

Smerni hodnik H-74-0-1 je končan, prav tako tudi vpadnik, ki povezuje transportne proge na 7. z nivojem 4. etaže v polju 74. Sedaj izvajamo očiščevalna dela v smernih progah, in sicer zahodno v krovni del sloja, kjer čistimo povsem zalite proge, dočim bo potrebno odkop ponovno formirati in pretesariti. Severni progi v vzhodnem talnem delu povzemamo tla in izvajamo pretesarbo, saj je proga stisnjena in v nepretrdnem stanju. Prav tako povzemamo progo in izvajamo pretesarbo zahodnega dela proge talnega sloja. Na tem delovišču izvaja dela Geološki zavod iz Ljubljane. Potrebno je očistiti in pretesariti cca 6 m prekopa na 4. etaži. Tu delata dve skupini, od teh je ena iz tozd Kotredež, druga iz GZL. Vzpostavljeno je tudi že pretočno zračenje na 4. etaži. Iz GZL čistijo že vpadnik 74. Dela potekajo tudi na pretesarbi vznožja vpadnika v-77. Vrtalnih del v jami s strani GZL ni, ker je še v izdelavi komora za vrtnanje odvodnjevalnih vrtin na 6. obzorju ordinate 4200.

Količina izčrpane vode iz jame Kotredež na izlivu v Medijo je 9,13 m³ na minuto.

Nivo podtalnice v piezometru je sedaj na koti -57,77 m.

Anton Prebil

Izpolnjevanje delovnega načrta za čas od 1.I. do 15.VII. 1984

1. Proizvodnja premoga

TOZD, DO	Načrt (v tonah)	Doseženo (ton)	Razlika — +	%	Ob dela prostih sob.
PH	141.099	112.100	— 29.799	79,0	3.970
PO	103.200	109.719	+ 6.519	106,3	2.771
PT	305.700	312.322	+ 6.622	102,2	9.678
RŠC	1.330	—	— 1.330	—	—
PKO	141.455	147.677	+ 6.222	104,4	3.357
Skupaj	693.584	681.818	— 11.766	98,3	19.776
PK Lakonca	67.900	69.310	+ 1.418	102,1	
DO ZPT	761.484	751.136	— 10.348	98,6	20.186
RPS	64.350	63.832	— 518	99,2	
RPK	64.132	73.458	+ 9.326	114,5	
RPL	21.150	18.250	— 2.900	86,3	
SOZD REK EK	911.116	906.676	— 4.440	99,5	

2. Proizvodnja električne energije (Mwh)

TOZD	Načrt	Doseženo	%
PEE-PP	12.000	3.615	30,1
PEE-N	261.610	238.530	91,2
KE	—	— 319	—
DO TET	273.610	241.826	88,4

3. Proizvodnja ostalih proizvodov

TOZD	Letni načrt	Doseženo	%
Gramat			
— opekarna (enot)	8.300.000	3.204.154	38,6
— kamnolom (m ³)	50.000	22.643,5	45,3
— Avtoprevoz Zasavje (t/km)	—	4.801.049	—
PKO			
— kamnolom (m ³)	90.000	53.361	59,3
RES D H			
— toplotna (Mwh)	29.000	14.400	49,7

4. Storitve (do zadnjega v preteklem mesecu v dinarjih)

TOZD	Letni načrt	Doseženo (I. — V. 1984)	Odstotek
DO ZPT			
— RES D H	322.795.000,00	147.574.732,90	45,7
— RES D T	276.313.000,00	141.687.083,25	51,3
— RES D Z	169.686.000,00	93.651.488,10	55,2
— PJL	110.026.000,00	65.572.644,50	59,6
DO RGD			
— RIG	1.086.449.000,00	470.021.943,50	43,3
— ESMD	185.500.000,00	133.703.827,55	72,1
— Avtoprevoz Zasavje	158.000.000,00	83.296.883,50	52,7
Gramat			
— opekarna	67.500.000,00	26.510.248,50	39,3
— kamnolom	11.236.000,00	3.884.608,00	34,6
— gradbena skupina	10.000.000,00	17.471.400,50	174,7
DO TET			
— vzdrževanje naprav		ni podatka	
DO IMD			
— SIMD	179.560.000,00	94.962.514,50	52,9
— EIMD	78.500.000,00	33.086.448,00	42,1

Erika Kavčič

Dne 30.6. t.l. so v okviru praznovanja občinskega praznika občine Hrastnik in 1. krajevnega praznika krajevne skupnosti Dol pri Hrastniku odkrili nov spomenik padlim v času NOB (foto: B. Klančar)

Potek priprav na popravilo kotla 125 MW bloka

Kotel OP-380 b je sestavni del 125 MW bloka v Termoelektrarni Trbovlje. Obratovanje je pričel 13.9.1968 in je doslej obratoval že okrog 80.000 ur. Glede na to, da kotel ni povsem prilagojen zasavskim premogom, njegove nazivne moči v TET nismo nikoli dosegli zaradi pretiranega žilindranja, tako da se v izogib temu trajno žrtvuje od 4-6 % izkoristka ali okrog 20-25 MW razpoložljive moči. Druga slabost kotla je v pretirani eroziji, zlasti na grelniku vode in ponovnem pregrevalniku. To povzročajo ostri leteči delci, ki so posledica velike količine negotovih snovi med premogom in velik delež silicija. Trajna dosegljiva moč bloka na pragu je zaradi vsega naštetega le 95 MW in ne 125 MW, za kakršno je bil blok pred šestnajstimi leti kupljen in postavljen.

Med poizkusi, da bi se vendarle dosegla nazivna moč bloka, je bil kotel v prvih letih večkrat močno zažlindran, kar je pomenilo velike preobremenitve mehanskega značaja in fizične poškodbe ocevja in obzidave. Zato smo poizkuse te vrste opustili in v elektrogospodarstvu se je bilo treba sprijazniti z dejanskimi možnostmi naprave.

Žilindranja v kotlu seveda ni moč odpraviti, zmanjšano je le toliko, da je možno trajno obratovanje, povzroča pa tako imenovane „termošoke“, ki nastajajo ob samodejnem čiščenju žlindre. Do tega pride, ko se žlindra odlepi od cevi, odkrita površina pa je v tem trenutku izpostavljena visoki specifični termični obremenitvi. Cikel samodejnega čiščenja je za naš kotel ocenjen na 4 do 6 ur.

Prekomerna obraba cevi zaradi ostrih letečih delcev izgorelega goriva je zahtevala zamenjavo cevi v drugem vleku kotla, in si-

cer grelnika vode in ponovnega pregrevalnika že v letu 1981. Z ustrezno predelavo tega dela kotla smo bistveno zmanjšali kinetično energijo delcev letečega pepela in analize obratovanja v letih do sedaj kažejo, da je defektov na obnovljenem delu kotla precej manj, tako da lahko ugotovimo, da je omejen poseg v letu 1981 uspešen.

Vsakoletni pregledi kotla so tudi na drugih delih te naprave odkrivali znake erozije in deformacije zaradi vpliva žilindranja in toplotnih obremenitev. Tako je inšpekcijski pregled kotla, izvršen s strani Republiškega elektroenergetskega inšpektorata, Inšpektorata za parne kotle, v juniju 1982 opozoril na premočno deformirano ocevje v področju lijaka pod uparjalnikom ter na izredno slabo stanje šamotnega obzida. Ponovni pregled je bil izvršen v okviru letnega remonta v letu 1983, kjer je bilo ugotovljeno, da so se deformacije v lijaku povečale že tako, da je problematična demontaža in montaža odžlindernika. Bila so tudi večkratna popravila obzidave kotla, ki so možna le z zabetoniranjem poškodovanih mest, kar pa na drugi strani pomeni vse večjo statično obremenitev konstrukcije. Zato je bila v avgustu 1983 izdana odločba Republiškega inšpektorata za parne kotle, s katero se zahteva, da TET pripravi program za popravilo kotla in ga realizira do konca leta 1985.

Ponudbo za tehnično rešitev problema smo iskali pri dobavitelju kotla Rafaku iz Poljske, ker edino on razpolaga s potrebno osnovno dokumentacijo, upoznan pa je tudi z dejanskim stanjem naprave, ker jo redno spremlja v okviru vsakoletnih remontov.

V okviru EGS je bila imenovana posebna strokovna skupina, ki spremlja priprave in kasneje tudi samo uvedbo sanacije kotla. V

skupini so strokovnjaki IBE Ljubljana, EIMV (Elektroinštitut Milan Vidmar) Ljubljana, Fakuleta za strojništvo, Inženiringa Šoštanj in TET. Koordinator je inženir Joško Rosina iz EGS. Ta komisija je osvojila predlog Rafaka, zato je bil pri tej firmi naročen ta projekt in izdelava delavniške dokumentacije. Za razliko od remonta - sanacije v letu 1981, ko so tudi opremo dobavljali Poljaki, je za to sanacijo predvidena izdelava novega ocevja (membranske stene) v Jugoslaviji, in sicer v Tovarni parnih kotlov Zagreb (TPK), kar pomeni prihranek deviz, kasneje pa tudi partnerja za vzdrževalna dela v neposredni bližini.

Zaradi obsega del in dejstva, da je naprava v celoti amortizirana, smo morali za sanacijo kotla OP-380 izdelati investicijski program. Ta je bil izdelan v marcu 1984 na IBE Ljubljana in je že sprejet in potrjen na vse potrebni strokovni in samoupravni poti.

Ob sanaciji bo zamenjano približno 600 ton cevi, 100 ton delov novih gorilcev, izpihvalci saj in žlindre, porušen bo star, iztrošen obzid, odstranjeno 1000 t šamota, betona in drugih izolacijskih materialov, izdelana pa bo povsem nova lahka izolacija iz približno 60 t tervola in 30 t pocinkane pločevine. Na nekaterih tehnično najbolj obremenjenih delih bo vgrajenih še vedno okrog 360 t šamotnih materialov.

Glavni izvajalci bodo:

RAFAKO Raciborz Poljska — projekt, delavniška dokumentacija, gorilci, izpihvalci saj;

Tovarna parnih kotlov Zagreb — izdelava membranskih sten po dokumentaciji RAFAKA, nekateri deli gorilcev;

Hidromontaža Maribor — demontaža starega in montaža novega dela kotla

KIP Ljubljana, Termika Ljubljana — izolacijska in šamoterska dela ter vrsta drugih izvajalcev po obsegu manjših del, a zato nič manj pomembnih, kot so ATM Zagreb, Siemens Avstrija, Inštitut za metalne konstrukcije Ljubljana itd. Potek sanacije bo spremljala tudi vrsta strokovnih institucij.

Vrednost del je z investicijskim programom predvidena na 1,15 mrd din, vendar se že ob sklepanju konkretnih pogodb vidi, da posamezni izvajalci računajo s precej večjimi podražitvami, kot jih je upošteval izdelovalec investicijskega programa. Obstaja bojazen, če se bo inflacija nekontrolirano večala, da bo potrebno še pred pričetkom del že delati aneks, ki bo pokrival podražitve.

Časovno je sanacija predvidena v roku štirih mesecev v letu 1985, najverjetneje v juniju, juliju, avgustu in septembru. Velik problem, o katerem že tečejo nekateri dogovori, konkretno pa bomo rešitev pripravili do jeseni 1984, je skladiščenje premoga v času 4-mesečne zaustavitve bloka. Če računamo, da je naprava tudi sicer precej nesigurna in da se bojimo, kako bomo obravnavali to zimsko sezono pred remontom in sanacijo, predstavlja že tako nerešen problem deponije v TET resno opozorilo, da je treba čim prej s pospešenim tempom pristopiti k izgradnji nove deponije v Lakonci.

Miro Florjanc

Stoosemdeset let Rudnika Trbovlje

(prvo nadaljevanje)

Začetno obdobje rudarstva v Trbovljah

Začetki premogovništva na slovenskem ozemlju segajo v drugo polovico osemnajstega stoletja. Posamezna poročila o premogu so sicer še starejša, med drugim tudi v Valvazorjevi Slavi vojvodine Kranjske, vendar so z odkopavanjem pričeli šele kasneje, ko se je dokazala možnost široke uporabe premoga v industriji.

V Trbovljah sta premog odkrila rudarja Holubar in Thonhauser, ki sta potovala preko naših krajev. O odkritju sta obvestila dunajskega odvetnika Franca Maurerja, ki je videl v odpiranju premogovnika možnost za učinkovito naložbo kapitala. Maurer je ustanovil družbo, najel od kmetov iz Lakonce, Doberne, Limbarij in Ojstrega zemljišče, kjer naj bi izvajali sledilna in raziskovalna dela, in pričel z raziskovalnimi deli. Pogodba s kmeti iz Lakonce je bila podpisana 24. marca 1802.

Poleg zemljišč neposredno v premogovnem področju je Maurer najel tudi zemljišče ob Savi, ki ga je rabil za nakladanje premoga na ladje, ki so vozile po Savi do Ljubljane pri Zalogu.

Sledenje premoga je potekalo po izdankah zahodnega krila osnovne Trboveljske premogovne kadulje, kjer je premog praktično povsod segal neposredno do površine, o čemer priča tudi poimenovanje neke parcele „nad rdečo njivo“, kar brez dvoma izhaja iz izgorelega premoga neposredno na površini, kot ga še danes poznamo s hribčka na „Fani“ pod Terezijo, kjer je nekdanji stal samski dom.

Sledilna dela so bila uspešna, saj je bila že 10. novembra 1804 izdana od rudarskega urada podelitvena listina za prvih osem velikih jamskih mer, to je rudarske posesti v obliki pravokotnika s stranicami 424 x 212 m (navadna jamska mera je bila za polovico ožja 424 x 106 m).

Podeljene jamske mere so bile poimenovane po sledilnih rovih, s katerimi so bile določene, in sicer:

- po Francovem rovu z vhodom približno na sredini prve skupine stanovanjskih hiš naselja Nasipi za elektroobratom, na levi strani asfaltirane ceste, pod sedanjimi nasipi, na nivoju platoja obratnih prostorov;
- po Viljemovem rovu z vhodom pod platojem sedanjega lesnega skladišča, med zgradbo s pisarnami in žago;
- po Jurijevem rovu z vhodom, ki je bil levo od najvišje stanovanjske zgradbe v Žabji vasi proti opekarni;
- po Antonovem rovu z vhodom nad zunanjo sušilnico opeke, na opekarni, v smeri proti Gvidu;
- po Jožefovem rovu z vhodom nad cesto Terezija — Gvido pod „Kantino“, nad stanovanjskimi hišami (Jerman). Tega rova ne smemo zamenjati s kasneje zgrajenima Jožefinima rovoma na platoju Barbara, vrh Šuštarjeve kolonije, pod internatom in v kotu pod delavnicami RŠC (k-312);

- po Terezijinem rovu z vhodom za stanovanjsko hišo in drvarnicami na križišču cest proti naselju Posetje in proti Limbarjam nad Terezijo. Sedanji Terezija rov, ki se v starejših kartah označuje kot Terezija podkopni rov, je bil izdelan kasneje;
- po Nežinem rovu z vhodom v območju opuščene površinskega kopa Neža, v jugozahodnem delu proti Poklonu;
- po Ignacovem rovu z vhodom na severovzhodni strani opuščene površinskega kopa Neža (proti severnemu delu Karolina polja).

Novoustanovljeni rudnik se je imenoval:

Rudnik kamenega premoga v Trbovljah

Intenzivnejši razvoj rudnika v začetnem obdobju je bil oviran zaradi izredne prometne odrezanosti trboveljske doline, ki je bila povezana z okoliškimi kraji le z vaškimi in kolovoznimi potmi. Edini možni način prevoza je bil z ladjami po Savi v smeri proti Ljubljani ali Zagrebu. Ta način prevoza je zamrl z zgraditvijo južne železnice, ki je na široko odprla perspektivo rudnika. Na prevoz z ladjami spominjajo ponekod še vidne v skalo vklesane poti za vleko ladij z vprežno živino (na primer pri predoru) in ostanki vodnega kanala in razvalin navigacijskega poslopja ob cesti nasproti predoru.

V letu 1820 je bila zgrajena cesta preko Podmeje v Savinjsko dolino, ki je Trbovlje povezala z državno cesto Dunaj - Trst, Maurer pa je zgradil cesto preko Urha v Zagorje do ceste, ki je vodila na Trojane. Na ta način je bila odprta pot za prevoz premoga na širše področje s konjsko vprego.

Premog so skušali prodajati v Zagreb, uporabljali so ga za žganje opeke in apna v Trbovljah, vendar vsa ta prizadevanja niso prinesla večjih uspehov, tako da je rudnik v začetnem obdobju preživel izredno težka leta.

Ko sta prevzela rudnik Maurerjeva sinova, sta najprej poizkušala s proizvodnjo apna in katrana, ker pa tudi s tem nista uspela zaradi prometnih težav, sta leta 1825 ustanovila steklarno.

Steklarna je stala na mestu, kjer so sedaj proizvodne hale STT in je obratovala do leta 1873, ko jo je TPD ukinila.

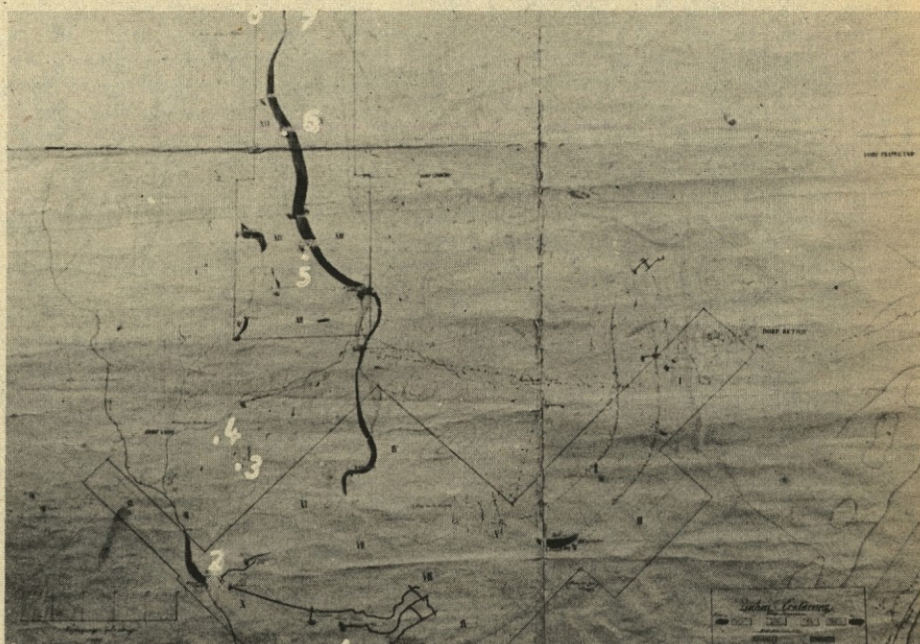
Steklarna je sicer omogočila odvzem stalnih, predvsem drobnejših vrst premoga, kar je kompenziralo sicer skromno prodajo, vendar rudnik ni mogel prav zaživeti do izgradnje južne železnice.

Do Ljubljane je pripeljal prvi vlak 16. septembra 1849, s podaljšanjem železnice do Trsta pa se je območje plasmaja premoga iz Trbovelj bistveno povečalo.

Z graditvijo železnice se je povečal tudi interes države za odkopavanje premoga v bližini trase proge. Vršile so se obsežne raziskave premoga na slovenskem ozemlju v bližini železnice, med drugim v Trbovljah.

4. avgusta 1847 je bilo poleg Maurerjevega ustanovljeno tudi državno podjetje - montan erar, ki se je imenovalo: **Cesarsko kraljevski rudnik kamenega premoga v Trbovljah**.

Ob tej priliki so tudi razmejili eksploatacijska področja med Maurerjevim in eraričnim rudnikom, in sicer na osnovi sledilnih in raziskovalnih del, ki jih je v času obratovanja opravljal Maurerjev rudnik ter v času pred ustanovitvijo montan erar.

Situacija rudnika Trbovlje okrog leta 1850. Temne proge označujejo odkrit premogov sloj. Poudarjene črte označujejo Maurerjevo posest, vmesno področje in področje na drugi strani kjer je bila erarična posest. Oznake 1-Francov rov, 2-Viljemov rov, 3-Jurijev rov, 4-Antonov rov, 5 - Jožefov rov, 6 - Terezija rov, 7 - Neža rov in 8 - Ignacijev rov.

Maurerjevemu rudniku je pripadalo južno, zahodno in severno področje rudnika, torej v bistvu razširitev po podelitveni listini iz leta 1804, eraričnemu rudniku pa je pripadal celotni centralni in vzhodni del rudnika ter zahodno mejno področje proti sedanjemu mestnemu okolišu in skrajni zahodni del proti Zagorju (Vasle). Gledano v celoti lahko rečemo, da je Maurer obdržal in razširil v tistem obdobju lažje dosegljive zaloge premoga, erarični rudnik pa je prevzel sicer globlji, vendar bistveno perspektivnejši del rudnika. Maurer je prevzel 20 jamskih polj, ki so združevala 35 jamskih mer.

Sledilna in raziskovalna dela, ki so bila osnova za podelitev rudarske posesti na Maurerjevem področju so bila: pod Retjem, na področju, ki ga danes označujemo z Lakonco, na področju sedanjega naselja Napi (Rov na Gmajni, Franc podkop, Schutt rov), za STT (Tovarniški rov), na zahodnem delu jame od opekarne do naselja Neža (Gagl rov, Marija rov, Fani rov) in na skrajnem severnem delu v področju opuščene površinskega kopa Neža in Karolina polja. Erarični rudnik je prevzel šest jamskih kompleksov z 42 jamskimi merami.

Osnovni rov eraričnega rudnika je bil Vodenski rov (na Polaju v vznožju vzpenjače na Ribnik), zanimiva pa sta sledilna rova, Ludvikov in Ferdinandov pod Retenskim grebenom (v bližini sedanjega površinskega kopa Retje), ki sta potrdila vzhodno krilo trboveljske premogokopne kadunje s polji Franc-Karl in Ferdinand. Globina in obseg osnovne kadunje z Vode poljem, VII. poljem ter Polaj poljem v tem času še ni bila poznana, čeprav je na nekaterih profilih idealizirano že nakazana.

Erarični rudnik je prevzel nekaj jamskih mer tudi ob Maurerjevi posesti na meji proti sedanjemu mestnemu področju (Sofija polje na pobočju sedanje Kurje vasi, Novega doma in Terezije), vendar se kljub nekaterim pozitivnim rezultatom sledilnih del odkopavanja v tem področju ni nikdar razvilo. Tudi v Vaslah erarični rudnik ni razvil proizvodnje.

V tem obdobju opazimo tudi kvalitativni premik v sistemu odpiranja in odkopavanja. Maurerjev rudnik je koncentriral proizvodnjo na področju za sedanjo Strojno tovarno v povezavi na Tovarniški rov in v področju pri vasi Lakonca, ki je bilo povezano s steklaro z Glavnim izvoznim rovom. Iz obeh rorov so izdelovali s steklaro povezave na pomožne zračilne rove, tako da so postopoma prehajali na prečno odkopno metodo. Prvotno so odkopavali z odkopi na progah in vmesnimi varnostnimi stebri, kar je ob nepopolnem zapolnjevanju odkopanih prostorov povzročalo latentne možnosti jamskih ognjev.

Enak sistem odpiranja v povezavi na Vodenski rov je izbral erarični rudnik, ki je v kratkem obdobju obstoja odkopaval na področju Ribnik - Gvido - Žabja vas, vendar je bil premog na tem področju v primerjavi z Maurerjevim težje dosegljiv, zato je razvoj rudnika potekal počasneje.

Država je 13. maja 1867 erarični rudnik prodala na javni dražbi skupini Ljubljancev, ki so ustanovili **Vodensko premogokopno družbo**.

V tem obdobju so bili podani pogoji za hitrejši razvoj rudnikov. Železnica je rabila velike količine premoga za kurjenje lokomotiv in omogočila plasma premoga na širšem področju.

Tako Maurerjev rudnik kot Vodenska premogokopna družba sta imela zadosti razvejano mrežo rorov za odkopavanje, razvijali pa so se tudi površinski kopi v Lakonci, pri sedanjem naselju Žabja vas, pod Limbarjem in v Škrlovacu (Neža).

V letu 1870 je bila dograjena rudniška železnica, ki je povezala železniško postajo z rudniškim področjem in se je zaključevala pri sedanjem gasilskem domu, kjer je bila prekladalna rampa za prevoz premoga z vozovi, ki se je paralelno vršil tudi po cesti.

Separacija eraričnega rudnika in kasneje Vodenske premogokopne družbe je bila pred Vodenskim rovom na Polaju in je bila povezana z ranžirnim prostorom pri gasilskem domu z vzpenjačo. Separacija Mau-

rerjevega rudnika je bila na področju, kjer je sedaj hala cestne mehanizacije STT.

V tem obdobju je bilo zgrajenih tudi nekaj stanovanjskih hiš za rudarje in steklarje, predvsem na področju Polaja in Vod ter na področju okrog steklarne.

Maurer je zgradil tudi šolo, ki je bila ob ostalih objektih nad sedanjo STT severno od stanovanjske hiše (glažuta). Enonadstropna hiša med Kurjo vasjo in Terezijo (Urbanija) je bila bolnica.

Ustanovljena je bila tudi bratovska skladnica za preskrbo delavcev v primeru obolenosti, invalidnosti ali starostne onemoglosti.

Zavedati se moramo, da so težave, ki jih je imel rudnik tako Maurerjev kot errarični in kasneje Vodenski v prvem obdobju rudarjenja, prizadevale v glavnem samo rudarje.

Delali so 12 ur na dan z eno uro vmesnega počitka, za skromno mezdo, ki je komaj zadostovala za preživljanje manjše družine. V kriznih obdobjih, ko ni bilo mogoče prodajati celotne proizvodnje, so bili pogosti odpusti delavcev, ki so ostali praktično brez sredstev za preživljanje. Delovni pogoji so bili izjemno težki, zračenje jam je bilo naravno ali pa z ročnimi ventilatorji, pogosti so bili jamski ognji, nekatera področja je ogrožal metan. Prevoz premoga je potekal ročno ali s konji po lesenih tračnicah, proti koncu obravnavanega obdobja so šele postopoma pričeli uvajati jeklene tračnice. Stanovanjske razmere rudarjev so bile bedne.

Lastniki so rudnike upravljali posredno in so le občasno prihajali v Trbovlje. Maurerji so, na primer, kupili graščino pri Celju in živeli v njej, lastniki Vodenske družbe pa so v glavnem stanovali v Ljubljani.

Rudarji so bili deloma domačini, v glavnem pa so prihajali iz širše okolice Trbovlje. Steklarji so bili v začetku v večini Nemci.

Obstoj dveh rudnikov v Trbovljah je bil nelogičen tako z ozirom na geološke pogoje, ki zahtevajo določanje obsega odkopavanja po konturah premoga, ne pa v obsegu umetno določenih eksploatacijskih mej, kot z ozirom na podvajanje separacijskih zmogljivosti, pomožnih obratov, transportnih poti ipd.

Onemogočeno je bilo koordinirano in tehnično optimalno vodenje odkopavanja, kar bi se sigurno odrazilo v večji uspešnosti.

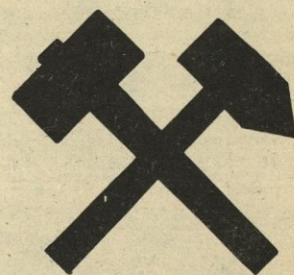
Takšne razmere verjetno niso značilnost izključno tistega obdobja...

Pospešen razvoj rudnika je omogočila samo združitev v enotno organizacijo in tehničnim vodenjem, ki je nastopilo z ustanovitvijo Trboveljske premogokopne družbe v letu 1873.

Ernest Ščukanec

Situacija rudnika Trbovlje okrog leta 1880. Temne proge označujejo premogov sloj neposredno pod površino. Skrajno desno je površinski kop I (Lakonca), razširjeni del v sredini je površinski kop II (Žabja vas - Gvido), skrajno levo je površinski kop IV s podaljškom v Karolina polje v Ojstro. Rova v sredini sta Vode rov in Stari Volbenkov rov.

V prvem polletju več premoga kot lani

Rudarji jugoslovanskih premogovnikov so v letošnjem prvem polletju nakopali skupaj 31.077.000 ton premoga — črnega, rjavega in lignita. To je 3.616.000 ton ali za 13,2 % več kot lani v prvem polletju. Letošnji proizvodni načrt v Zasavskih premogovnikih pa predvideva proizvodnjo premoga v višini 64 milijonov ton.

Proizvodnjo v omenjeni višini so jugoslovanski rudarji dosegli kljub številnim težavam, ki jih tarejo v proizvodnji, pa tudi v gospodarjenju. Težave so še vedno ponekod pri jamskem kopu. Povsod se čuti pomanjkanje deviznih sredstev za nakup novih in popravila starih, dotrajanih strojev, nadomestnih delov, uvoz mehanizacije, zaščitne opreme itd. Po drugi strani pa manjka precej denarja za nadaljnja odpiralna dela, vlaganja v gradnjo novih in obnovitev starih jam; manjka pa tudi deviznih sredstev za uvoz opreme in nadomestnih delov. Za letošnje imajo jugoslovanski premogovniki obljubljenih 190 milijonov dolarjev, vendar ta sredstva tako počasi dotekajo, da je komaj verjetno, da bi omenjeni znesek letos v celoti lahko dobili in izkoristili.

Delegacija Kitajske nas je obiskala

Študijska delegacija iz Kitajske je obiskala naš kombinat in Zasavske premogovnike. (foto: A. Bregant)

Dne 15. junija tega leta je obiskala naš kombinat in Zasavske premogovnike študijska delegacija iz Kitajske. Razgovarjali so se s predsednikom poslovnega odbora sozd REK EK, predsednikom KPO do ZPT, Ivanom Bergerjem, dipl.inž., in drugimi sodelavci.

Zanimali so se za novitete bodisi pri opremljanju premogovnikov, bodisi v tehnologiji pridobivanja premoga, transportu, separiranju itd. Hkrati so posredovali tudi pozdrave kitajskih rudarjev rudarjem v Zasavju. Izrazili so željo, da bi se takšni in podobni stiki nadaljevali tudi v bodoče. Vsem članom kolektiva našega kombinata so ob odhodu, potem ko so si ogledali nekatera

jamska odkopna delovišča, zaželeli še mnogo sreče in delovnih uspehov.

Kitajsko delegacijo so tvorili naslednji člani:

- Wei Tingming, pomočnik direktorja premogovnika Kai-luan;
- Xi Shige, direktor premogovnika Beijing;
- Jin Dayuan, pomočnik vodje proizvodnje premogovnika Kai-luan;
- Zhao Bingzhang, pomočnik vodje proizvodnje premogovnika He-gang;
- Li Baoyu, inženir v ministrstvu LR Kitajske za premogovniško industrijo;
- prevajalec Liu Mingcheng.

Gostje so si ogledali ob svojem obisku v Jugoslaviji še nekatere druge jugoslovanske premogovnike.

Bennes Marrel — Blanzzy — Lorraine

(tretje nadaljevanje)

Po razlagi o načinu zasipavanja v bazenu Lorraine nas je M. Jungblut vodil na delovišče na isti etaži, kjer so izbijali progo v trdnih konglomeratih preseka kakih 40 m². Progo so izdelovali z odstreljevanjem s konturnim vrtnjem oziroma odstreljevanjem. Konturne vrtnje so bile zelo goste in polnjene s 30 % nabojem od ostalih. Tako dobijo lepo obliko proge, ki ob bokih niso razrušene in mreže s sidri zadostujejo za „permanizacijo“. Pri delu uporabljajo 24 kg težka udarna kladiva na komprimiran zrak s podpornimi nogami in vodno izplako. Pri vrtnju uporabljajo vrtni oder, za nakladanje materiala v vozičke pa nakladalno lopato na gosenicah, ki ima žlico volumna cca 2 m³ in je na diesel pogon. Odstreljujejo z milisekundnimi el. detonatorji, zalom je dvojen stožčast s piumom, globina enkratnega odstrela znaša nekaj čez 2 m. Jamski vozički, v katere nakladajo material, imajo prostornino okrog 2 m³.

Na povratku proti vstopni postaji za vlak smo si gledali tudi vrtnje za razplinjevanje premogovega sloja, ki je kakih 50 m pod to

etažo. Vrtalna garnitura je rotacijska in vrta se krono, ϕ je 80 mm, na vodno izplako. Uvodna kolona je zacementirana. Namesto proventerija uporabljajo na koncu uvodne kolone, v progi gumijasto tesnilo in posebno Y cev. Ko se pojavi metan pod tlakom, izpustijo vodo skozi Y cev po drugem kraku cevi, ϕ je 50 mm, pa spuščajo v metan v zbiralni cevovod, ϕ je 300 mm, ki se konča na površini v velikih plinohramih. To je pač posebna tehnika, ki jo uporabljajo v bazenu.

Ob 11.40 smo bili na vstopni postaji za vlak. Na tem križišču so se pričeli zbirati rudarji. Orodja ni nihče prenašal, pač pa ročne gasilne aparate in steklenice z jamskim zrakom.

Med tem se nam je pridružil tudi poslovodja tega revirja, ki je povedal, da prenašanje in zamenjava gasilnih aparatov spada v delokrog določenih specialistov-rudarjev, ki na koncu šihta aparate nosijo na površino. Rudarji, ki prihajajo, pa pregledane aparate nosijo ob začetku šihta s seboj v jamo.

Steklenice (0,4 l), v katerih je jamski zrak, prenašajo na površino, kjer vsebino analizirajo v laboratoriju. Steklenice so iz umetnih

mas, valjaste oblike in so rumene barve kot kanarčki. Rumeno barvo steklenic so ohranili v spomin na kanarčke, ki so jih pred desetletji rudarji imeli v kletkah na deloviščih, da so jih opozarjali pred nevarnostmi jamskih plinov.

Upoštevanja vredna tradicija in spomin na varuhe rudarjev.

Ob 11.55 smo se pripeljali z vlakom do istega šahtnega navozišča, kot smo se pripeljali ob 9.00 uri. Ker je potekal ravno prevoz moštva, je bilo dovozišče sedaj močno razsvetljeno in tako smo si ogledali rudarje, profesionaliste in nadzorno osebje, ki so se zbirali iz večih dohodnih prog. To je bila posadka, katere šihit se je pričel ob 4.00 uri, končal pa ob 12.00 uri. Bil je pravi živ žav; pozdravljanje, rokovanje in govorili so vseprek. Francozi so pač bolj temperamentni, kot mi, in to nam je vsem padlo v oči. Poleg Francozov je v jamah bazena, kot so nam povedali, zaposlenih tudi kakih 25 % Marokancev. Po poklicih se med seboj ne ločijo, ker so vsi enako oblečeni in tudi čelade so enake. Ko smo se vkrcali v dvoetažno klet, je signalist pregledal in zaprl kletko, ne z vrat-

mi kot pri nas, pač pa s težko ponjavo. Ker je med vožnjo moštva v kletki prepovedano govoriti, je vladala tišina.

Ko smo prišli iz jame, smo se vkrcali v dva železniška vagona in odpeljali čez državno mejo v Francijo, v rudniške prostore Reumaux.

Skopani in pripravljeni za odhod, tako kot ostali rudarji, smo bili približno ob 12.40.

Ker je tod drugače kot pri nas, smo se pozanimali za delovni čas. Pojasnili so nam, da se smatra kot delovni čas, čas, ko se v enem dnevu dela neprekinjeno od začetka pa do konca. V premogovnikih to imenujejo šiht in ta se prične z vstopom na površini v kletko in konča se z vstopom na horizontu v jami v kletko. Šiht traja 8 ur. Kot posebnost poznajo tudi delovni čas na delovišču. V posebnih neugodnih jamskih prilikah, visoka temperatura itd., na delovišču dovoljujejo prekinitev oziroma se ne dela ves čas na takem delovišču itd.

Med šihom traja malica 30 minut ali pa dvakrat po 15 minut, če to zahteva delo. Če narava dela zahteva, se sme skrajšati počitek med šihoma na 11 ur. Ob praznikih imajo med šihom prosto 24 ur ali še več, za kar veljajo posebna določila.

Delovna doba rudarjev in tehničnega personala je daljša kot pri nas in inženirji gredo normalno v pokoj, ko dopolnijo 65 let starosti. Tehniki in seveda rudarji imajo drugačno, nižjo starostno dobo, kar pa zavisi od mnogih faktorjev, ki so predpisani v zakonih. Trenutno ne zahtevajo skrajšanja delovne dobe, pač pa se pojavljajo težnje za skrajšanje delovnega tednika.

Zaposleni rudarji in tehnični personal so plačani po delu oziroma storitvah. Tega se pa ne drže dosledno in so dovoljena odstopanja. Takrat, ko teče proizvodnja nemoteno in brez težav, niso izplačani po „pravilni ku“, ampak se prihrani nekaj za čas, ko nastopajo razne težave v jami in ne dosega zahtevanih rezultatov. Med posameznimi brigadami in številkami v progah so razlike v zaslužku tudi do 30 %. Povedali pa so nam tudi, da so to le izjemni primeri.

Delo je organizirano v jami tako, da teče proizvodnja nemoteno in neprekinjeno 24 ur na dan in tako vršijo neprestano tudi kontrolo plinov in ostalih varnostnih naprav. I. dopoldanska izmena dela od 4.00 ure do 12.00 ure. I. popoldanska prične z delom ob 12.00 uri in konča ob 20.00 uri in I. nočna dela od 20.00 ure do 4.00 ure zjutraj. II. dopoldanska izmena, ki številčno ni tako močna, dela od 6.00 ure do 14.00 ure in dopolnjuje delo I. izmene oziroma dela v proizvodnji, zasipavanju itd. med izmenjavo šuhtov I. izmene. Zamaknjen šiht II. izmene se dopolnjuje tudi popoldne in ponoči. Taki zasedbi moštva in nadzora so prilagojene tudi faze vseh del. Defekte odpravijo zelo hitro, ker so potrebni rezervni deli v bližini delovišč. Ob nedeljah izmenjajo iztrošene dele na mehanizaciji, da med tednom ni zastojev.

To smo izvedeli med vožnjo do menze, kjer smo kosili. Vodil nas je M. Jungblut in pridružila sta se še dva brigadirja. Kosilo ni bilo več francosko, s tem mislim pač na francoske sire, ki jih ponujajo v najrazličnejših izvedbah in okusih. Pri kosilu pa smo izvedeli še stvari, tako da lahko grobo zaključimo sliko predela lorenškega bazena v Reumaux-ju in sosednji jami Vouters.

Geološko sliko, odkopavanje in odpiranje jame bi moral opisati preje, ker je pa to topis, podajam pač tako, kot smo časovno gotove stvari zvedeli in dojeli.

Iz shematskega profila V-R je razviden del slojišča jame Reumaux in Vouters.

Prihribine tvorijo permski in karbonski trdni peščenjaki in konglomerati. Vode v jami ni, ker so blizu površine glinaste plasti, nad njimi so pa peski. Sloji različnega črnega premoga in antracita so različno debeli, eksploatirajo pa samo najdebelejše, od 2.0 do 3.8 m. Iz sheme je razvidno, da so sloji eden pod drugim in eksploatabilnih je okrog 30. Tudi sloji slabšega premoga imajo kurilnost 30 MJ na kg. Najnižji horizont je odprt s šahtom v globini 1250 m. Prelomnice bistveno ne motijo odkopavanja, ker so daleč narazen. Sloje, ki so pod različnim naklonom, pa odkopavajo s prilagojenimi odkopnimi metodami.

Jamski objekti in transport

Na shemi vidimo del jamskih objektov Vouters-Reumaux, glavne jamske objekte, horizonte in nadkope, po katerih se vrši prevoz, zračenje ter šahta Freyming in Vouters.

Šaht Freyming je bil zgrajen leta 1905 in služi za izvoz premoga iz jame oziroma rudnika Reumaux (7000 t na dan) in rudnika Vouters (9000 t na dan). Premog iz različnih globin transportirajo po gumijastih trakovih po horizontih, tudi iz kote 1250 in nadkopih do horizonta na koti 686, kjer ga po skip šahtu Freyming izvažajo do prekladalne naprave in po gumijastem traku pod površino do separacije. Zaradi izravnave so na horizontih bunkerji za premog. Zasipni material transportirajo po gumijastih trakovih v nasprotni smeri kot premog. Stari horizonti, ki niso tako globoko, so na manjših razdaljah, novejši pa, kot je razvidno iz sheme, presega globino 200 m. Najnižji horizont je na koti 1250 oziroma 1020 m pod morsk gladino. Gumijasti trakovi so širine 1000 mm, 1200 mm in 1400 mm, hitrost pa znaša okrog 3.75 m na sekundo. Prevoz materiala in ljudi po horizontih se vrši z vozički z lokomotivsko vleko, Aku ali diesel. Med horizonti služijo prevozu enotračne tirnice, viseče ali pa na tleh.

Šaht Vouters služi za prevoz ljudi in materiala. Do globine 1250 je bil zgrajen leta 1958. To je šaht, katerega glavni namen je bil ta, da so se vršila odpiralna dela na najnižjem horizontu nemoteno. Za proizvodni del, odkopavanje premoga in transport pa so služili in še služijo drugi, ločeni jamski objekti in naprave. S tako tehniko in pravočasnim odpiranjem jame se ne meša proizvodnja z odpiralnimi deli in tako ne ovirajo drug drugega in dosežejo optimum.

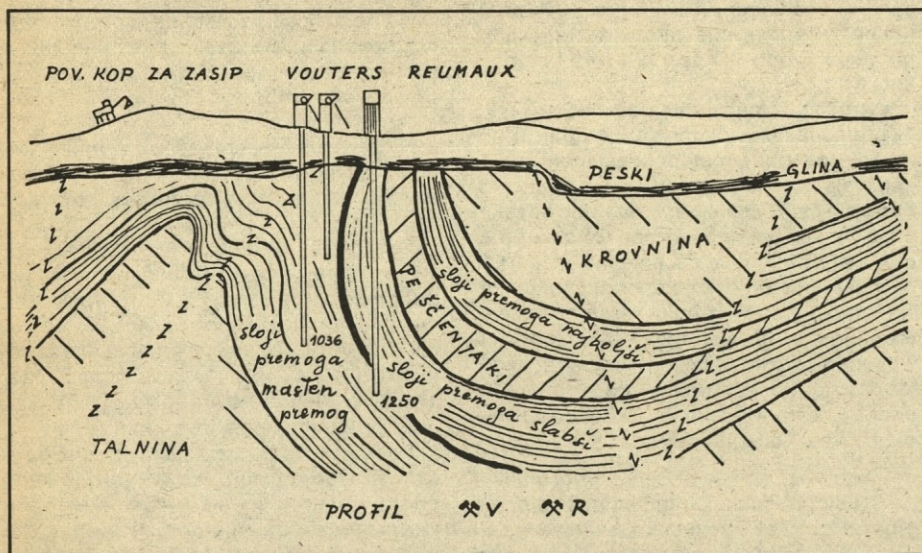
To pa ni — comme chez soi.

Nekaj podatkov o šahtih

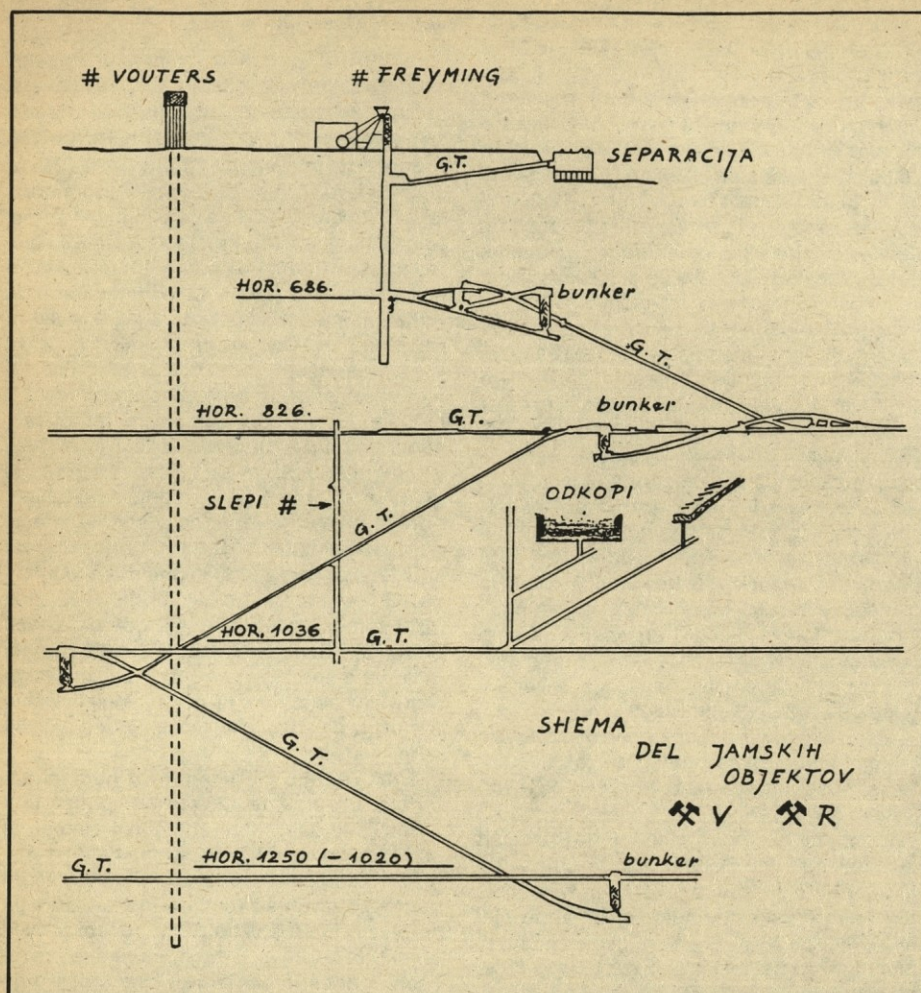
Šaht Freyming ima okrogel svetel premer 6.5 m. Globina šahta znaša do horizonta 771 m in proste globine, ki je zaradi spodnje ploščate vrvi meri 65 m. Pri šahtu je dvojna izvozna naprava, torej dva izvozna stroja. Vsak stroj prevaža premog z dvema skipoma, en izvozni stroj služi jami Reumaux, drugi pa Vouters-ju. Urna kapaciteta enega stroja je 750 t rovnega premoga. Moč motorja je 2570 kW, izvažalna vrvi ima premer 72 mm in skip prevaža naenkrat 15 t rovnega premoga. Izvozni stroj je Koepe sistem s pogonskim kolutom premera 8 m in hitrostjo prevoza 16 m na sekundo. Izvozna stroja navedenih karakteristik sta bila vgrajena leta 1926 in še sedaj brezhibno delujeta.

V zadnjih letih uvajajo za izvoz premoga, Koepe sistem, še večje skipe. RLV-ju bo firma G.H.H. iz ZR Nemčije dobavila izvozni stroj, ki bo imel skip za 32 ton rovnega premoga in bo opremljen s štirimi vrvi.

Šaht Vouters je tudi okrogel, ima pa svetli premer 7.5 m. Globina znaša 1327 m, prosta globina pa 50 m. Tudi tu sta dve izvozni napravi Koepe sistema. Kletka ima tri etaze, tako da naenkrat prevaža po tri dvokubične vozičke. Koepe kolut ima premer 5 m in vsaka kletka je obešena na štiri izvozne vrvi, premera 45 mm. Hitrost prevoza je 17 m

Skica 1 — Površinski kop za zasip

Skica 2 — Shema dela jamskih objektov

na sekundo, urna kapaciteta je 108 vozičkov. Izvozna stroja sta montirana na vrhu železobetonskega izvoznega stolpa.

Odkopavanje premoga

Odkopavanje premoga je prilagojeno nagnjenosti slojev, to je od 0° do 90° in njihovi razprostranosti. Ločijo odkopavanje slojev z naklonom

- 0° do 25° oziroma 30°, kar smatrajo za položne ploskve
- 25° oziroma 30° do 50°, to so srednjestri mi sloji
- 50° do 90° so pa strmi sloji.

Okrog 40 % celotne proizvodnje dobivajo v zadnjih letih s širokimi čeli v tako imenovanih položnih ploskvah. To so vodoravni sloji v prečni smeri, ki se v smerjenju dvigajo, imajo vzpon tudi do 30°. Čela, ki so več ali manj horizontalna, so dolga dobrih 200 m in opremljena z najtežjimi odkopnimi stroji. Navedene naklone navzgor obvladajo s klasičnim samohodnim hidravličnim podporjem, navzdol pa do 15°. Pri močnih vzponih uporabljajo na zadnji strani odkopnega transporterja visoke plošče, zato da premog ne pada med podporje. Odkopni stroji, ki jih uporabljajo, so težki do 40 t, dolgi do 11 m in na vsaki strani so opremljeni z rezalnima valjema na ročicah. Rezalni valji so

premera 1650 mm in globina znaša 825 mm, moč motorjev je 2 x 300 kW.

Leta 1981 so na takem čelu v jami La Houve v sloju debeline 3.2 m z rušenjem stropa dosegali dalj časa dnevno proizvodnjo okrog 6000 t. Storitve, kot so nam pojasnili, je znašala okrog 120 t premoga na šiht in moža.

To so na vsak način odlični rezultati, ki jih pa na takih „travniki“ dosegajo tudi drugod po svetu. Tak forsiran napredek zahteva večinoma pri črnih premogih predhodno razplinjevanje sloja in namakanja premoga z vodo, kar se mora vzeti tudi v zakup.

V srednje strmih slojih dobivajo okrog 30 % premoga od celokupne proizvodnje. Uporabljajo odkopne metode z zasipom in odkopavajo od spodaj navzgor. Na dolgih vodoravnih čelih v smerjenju na večih odsekih odstreljujejo premog v stropu. Za odvoz premoga služi tem deloviščem en transporter. Namesto odstreljevanja uporabljajo tudi lažje odkopne stroje z enim rezalnim valjem, Ranging-e in Ravageur-je. S takim odkopavanjem na večih odsekih naenkrat dosega jo gotovo koncentracijo proizvodnje. Za podpiranje uporabljajo kombinacijo lesenega in hidravličnega podporja.

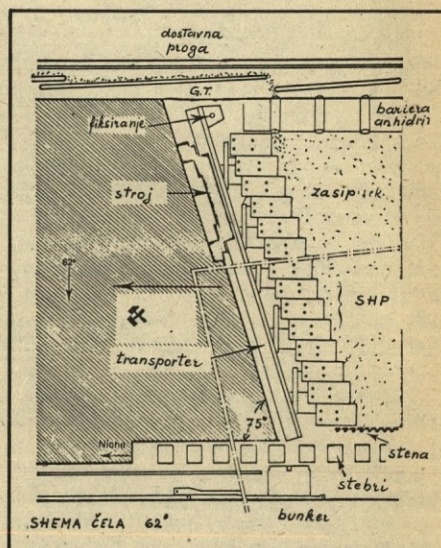
V letu 1981 so v jami Simon pričeli odkopavati sloj po padu z nagnjenim čelom, nagiba 30-35°. Tak način odkopavanja smo videli v jami Rozelay in v Reumaux-ju, samo da je bil blažji nagib. Kjer so smerne dolžine

dovolj dolge, uvajajo v srednje strmih slojih nagnjena čela.

V strmih slojih je način odkopavanja z odstreljevanjem z vodoravnimi čeli v smerjenju ali s stroji sličen. Večji poudarek pa dajo na hidravlični zasip zato, da je poseganje res minimalno. Kot zasipni material uporabljajo izključno granuliran trden prod.

Ker ima širokočelno odkopavanje prednosti pred ostalimi metodami, so tudi v Lorraine-i mobilizirali rudarje in inženirje, da so v letih od 1979 do 1983 razvijali plane in izkušnje za širokočelno odkopavanje strmih slojev pri nagibu 60-70°, kar zahteva tudi novo tehniko podpiranja in strojnega odkopavanja.

Leta 1984 so zastavili v jami Vouters po padu, povprečno 62°, široko čelo dolgo 85 m, ki je nagnjeno naprej za 75°. Sloj je debel 2 do 2.6 m, količina zraka na čelu znaša 20 m³ na sekundo in metana je v izhodni zračni progi okrog 0,2 %. (Shema čela 62°).

Skica 3 — Shema čela

Odkopni stroj, tipa DTF, ki se premika po zaviralnem transporterju, je težak okrog 40 t in je opremljen z dvema rezalnim valjema (premer 1650 mm, globina 825 mm, moč 2 x 250 kW). Premika se po sistemu Dinatrac. Stroj je še posebej zavarovan z električno blokado in debelo verigo, ki se z njim premika okrog fiksirne naprave in vitla, ki je pod dostavno progo.

Hidravlično samohodno lamniskatno podporje je skonstruiral A.C.M. in Marrel. Zada je podporje zaprto, ker se čelo zasipava.

Posamezna sekcija, ki je prirejena za različne višine, je z iztegljivim delom iztegljive stropnice dolga okrog 6500 mm. Vsaka sekcija ima štiri hidravlične nosilne stojke. Nosilnost pri hidravličnem pritisku 300 barov je 548 kN na m². Ena sekcija ima maso 17500 kg. Pohod se vrši po lestvah, ki so med sprednjimi in zadnjimi stojkami!

Po tri sekcije so med seboj spredaj povezane in tvorijo celoto. Vsaka sekcija ima v stropu ob stropnici hidravlične premikače, ki omogočajo drsenje stropnice ob sosednji, ko se pomika naprej. To ni več klasično SHP, ampak nov člen v razvoju SHP.

Od zasipa zahtevajo minimalno poseda-
nje, zato uporabljajo granuliran prod z ne-
koliko vode do debeline 60 mm in ga tran-
sportirajo po gumijastih trakovih. Zasip se
nad spodnjo progo zadržuje s posebno ste-
no. Anhidrit uporabljajo kot bariero proti
prepihovanju v zgornji in spodnji progi, ki
sta delno locirani v premogu. Da ni prepiho-
vanja, spodnjo progo pred čelom dvignejo
in pretesarijo, nakar uporabijo anhidritno
zaščito v obliki stebrov in vmesne prostore
potem zapolnijo.

Premog iz zaviralnega transporterja pada
v bunker, ki je v spodnji progi in naprej se
transportira z verižnimi in gumijastimi tran-
sporterji.

Samohodno hidravlično podporje za nagn-
jena čela, torej sistem treh sekcij, ki so
spredaj med seboj povezane, je leta 1981
pričela izdelovati tudi tovarna Hemscheidt.
Tako SHP so vgradili v nagnjeno čelo 45°
na Poljskem. Ker tri sekcije tvorijo funkcio-
nalno celoto, so verjetno to Poljaki poime-
novali trojka. Tovarna je to ime obdržala in
Hemscheidt Trojke vgrajujejo od leta 1981
tudi v ZDA in verjetno tudi drugod.

Ob koncu razgovorov smo se pozanimali
tudi za cene premoga. Tolmačili so nam, da
za 1 tona črnega premoga s kurilnostjo 35
MJ na kg dobijo 780 FF. Za 1 tona energet-
skega premoga za termoelektrarne iztržijo
pa okrog 450 FF. Ta denar ne krije stroškov
proizvodnje in od države dobijo subvencijo.

Cena francoskega premoga z ozirom na
kurilnost je precej izenačena s cenami za
premog, ki bodo pri nas v veljavi v avgustu.

Kot je napovedano, bodo v Franciji letos
izkopali okrog 18 milijonov ton črnega pre-
moga in od tega odpade na Lorraineski ba-
zen nekaj čez 10 milijonov ton. Razliko po-
trebnih količin uvažajo, vendar ne več iz
ZDA, ampak večino iz južne Afrike. Cena 1
tone premoga, ki ga z ladjami pripeljejo v
francoska pristanišča, je okrog 35 ZDA do-
larjev, torej je za polovico cenejši od izkopa-
nega doma. Resime situacije je pač tak, da
obratujejo le najrentabilnejše jame, ostale
pa zapirajo oziroma jih bodo nekaj obdržali
za rezervo, o čemer pa se niso jasno izrazili.

Ker sta nas čas in pot priganjala, smo se
poslovili in se z avtom odpeljali proti 400
km oddaljenemu Parizu. Tudi tu so ceste,
kot povsod v Franciji, vzorne in avtomobili-
sti disciplinirani, pa tudi promet do nepo-
sredne bližine Pariza ni bil gostejši.

V avtomobilu smo ocenjevali še življenje
v Franciji, v kolikor se sme to delati, če pre-
živijo le štiri dni v kakšni deželi.

Francozi dajo poseben poudarek jedaji
in pijači in kot smo videli, velja to za revne
in bogate. Kosilo in večerja sta pravi dolgo-
trajni obred, kjer se skorajda sklepajo po-
godbe. Vina so različna, so pa vsa dobra in
so sestavni del kosila in večerje, pa tudi
malic. Vino točijo iz sodov v različne stekle-
nice, ki jih servirajo. Steklениčenih vin sko-
rajda ne poznajo. Glavne jedi so pripravljene
iz različnih vrst mesa, teletine pa ni, ker
je klanje telet prepovedano. Solate in priku-
he so različne, juh pa skorajda ne poznajo.
Na koncu vedno servirajo najrazličnejše si-
re. Če ne vzameš in poješ nekaj sira, se
Francom zameriš.

V mestih, kjer smo se pozno popoldne ali
zvečer malo sprehajali, smo opazovali fran-
coski ritem življenja. Ker traja delovnik veči-

noma do 17. ure, ni na ulicah nobene živah-
nosti. Ulice in trgovine so pa polne ljudi, ker
Francozi med 18. uro in 19. uro ali še nekoli-
ko dlje nakupujejo. Potem se ulice izprazni-
jo in trgovine pozaprejo. Ob 20. uri zaprejo tu-
di večino gostiln in restavracij, odprti so le
hoteli z restavracijami in verjetno bari, ki jih
pa nismo videli.

Vsak večer smo spali v različnih sredne-
razrednih hotelih. Cene za enoposteljno so-
bo za eno noč so od 100 do 250 FF. To je ve-
lik denar. Hoteli in sobe so za to ceno slabši
kot na primer v hotelu Rudar v Trbovljah.
Red in čistoča sta na višku, a tudi varčnost.
Razsvetljava je komajda zadostna in posa-
mezna svetilna telesa imajo 40-60 Watne
žarnice. Razsvetljava po stopniščih je taka,
da se komaj vidijo stopnice. Sicer pa imajo
hotelirji prav. Sobe so v hotelih zato, da
spiš, ne pa da pohajkujesh in bereš v poste-
lji. Ob 22. uri se hoteli zaprejo in hotelski re-
ceptor gre spat. Da je to res, smo se prepri-
čali v Parizu, kjer smo prenočevali v sredi-
šču mesta v neki stranski ulici blizu slavolo-
ka Zmage. Ker so ulice po 22. uri le skromno
razsvetljene in v glavnem vsi reklamni napi-
si ugasnjeni, smo precej časa iskali že hot-
el in potem šele po daljšem zvonjenju zbu-
dili receptorja, ki nas je sprejel.

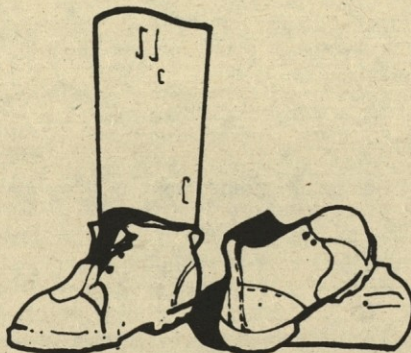
Pariških zanimivosti nismo videli, dožive-
li pa smo vožnjo po ulicah, ki so prepolne
avtomobilov in se promet vsakih nekaj de-
set metrov ustavi. Šoferji trobijo in avtomobi-
li si utirajo pot po nepisanih pravilih, do-
kler policaji ne napravijo reda. Tudi to je do-
živetje!

V petek dopoldne smo se na letališče od-
peljali z avtobusom in smo za polurno vož-
njo odšteli po 40 FF.

Zadnje opravke s francosko policijo smo
imeli na letališču pred vstopom v letalo. Ker
sem slutil, da ne bo vse prav, kot je bilo že
na zagrebškem letališču, sem brez poziva
odložil na mizo ključke in švicarski žepni
nož. Takoj ko sem odložil nož, ga je že poli-
caj z neverjetno naglico vzel, odprl daljše
rezilo in ga položil na iztegnjeno dlan leve
roke in tako izmeril dolžino rezila. Malo je
zmajal z glavo in mi ga potem neskrajšane-
ga vrnil.

V domovino smo odleteli z JAT-ovim leta-
lom brez zamud.

FIN Peter Schneider

Rezultati referenduma

Dne 14. julija tega leta smo se delavci
sozd REK Edvarda Kardelja v vseh do in to-
zdih udeležili referenduma. Šlo je za spreje-
manje novih samoupravnih sporazumov ter
statutov v zvezi s predlagano reorganizaci-
jo kombinata. Podatki so bili podrobneje
objavljeni v Biltenu, na tem mestu pa povze-
mamo najpomembnejše podatke tega refe-
renduma:

1. do Zasavski premogovniki, Rudniki Seno- vo, Kanižarica in Laško

- Samoupravni sporazum o združitvi de-
lovnih organizacij Rudnikov Senovo, Ka-
nižarica in Laško z do ZPT, tako da sto-
pijo v njen sestav, kjer se organizirajo in
konstituirajo nove organizacije združe-
nega dela. Od 3.908 upravičencev se je
referenduma udeležilo 3.389 ali 86,7 %
delavcev. Za SaS je glasovalo 3.046 ali
77,9 % od delavcev.
- Samoupravni sporazum o združitvi dela
delavcev v tozde.
Od 3.908 zaposlenih se je referenduma
udeležilo 3.389 delavcev ali 86,7 %. Za
Samoupravni sporazum je glasovalo
3.072 ali 78,6 % delavcev.
- Statut tozdov
Povprečno je glasovalo za statut 2.963
ali 77,8 % delavcev.
- Samoupravni sporazum o združitvi to-
zdov v RRRS
Za Samoupravni sporazum je glasovalo
3.052 ali 78,1 % delavcev.
- Statut do RRRS
Za statut je glasovalo 3.053 ali 78,1 %
delavcev.

2. v do Rudarska gradbena dejavnost in do industrijske montažne delavnice

- Samoupravni sporazum o združitvi do
IMD z do RGD, tako da stopi v njen se-
stav, kjer se dosednji temeljni organi-
zaciji SIMD in EIMD konstituirata kot
nova temeljna organizacija združenega
dela
- v do RGD je od skupno zaposlenih 1.069
delavcev glasovalo 923 ali 86,3 %. Za sa-
moupravni sporazum je glasovalo 760
delavcev ali 71,1 %.
- v do IMD je od skupnega števila zaposle-
nih 135, glasovalo 124 ali 91,8 % delav-
cev. Za samoupravni sporazum je glasova-
lo 109 ali 80,7 % delavcev.
- Samoupravni sporazum o združitvi dela
delavcev v tozde
Za ta samoupravni sporazum so glasova-
li delavci tozdov do RGD in delavci to-
zdov do IMD. Povprečni rezultat je na-
slednji: v imeniku je bilo vpisanih 1.204
delavcev, od tega jih je glasovalo 1.047
ali 86,9 %. Za samoupravni sporazum je
glasovalo 919 ali 76,3 %.
- Statut tozdov
Glasovali so v vseh tozdih. Zanj je glasova-
lo 921 ali 76,5 % delavcev.
- Samoupravni sporazum o združitvi to-
zdov v do RGD

Ta sporazum je bil sprejet z večino glasov vseh zaposlenih v posameznih tozdih. Povprečni rezultat pa je: za Statut je glasovalo 890 ali 73,9 % delavcev.

— Statut do RGD

Sprejet je bil z večino glasov vseh delavcev posameznih tozdov. Povprečni rezultat pa je — za statut je glasovalo 895 ali 74,3 % delavcev.

Z referendumom je bilo potrebno, da so se združili vsi rudniki rjavega premoga v

eno delovno organizacijo z nazivom: **Rudniki rjavega premoga Slovenije**. Na referendumu pa so se odločali tudi, da se delovna organizacija Industrijske montažne delavnice vključi kot samostojna temeljna organizacija v do RGD.

Samoupravni sporazum o združitvi do v sozd REK EK ter Statut sozd REK EK, ki ni sta bila sprejeta v do TET tozd PEE, še ni veljaven.

Na premogovniku Trbovlje so uredili novo okrepčevalnico. (foto: A. Bregant)

Izvolili smo nove samoupravne organe

Dne 28. junija smo izpeljali v kombinatu, z izjemo nekaterih tozdov in ds, ki so volitve opravili že prej, volitve novih samoupravnih organov za naslednje mandatno obdobje 1984-86. Izvolili smo jih že po novi organiziranosti kombinata, ki je bila potrjena na referendumu 14. junija tega leta.

Na temelju izidov volitev v posameznih tozdih oziroma ds ter delovnih organizacijah in v kombinatu kot celoti so se delavski sveti že konstituirali na svojih prvih sejah ter izvolili predsednike, njihove namestnike ter izvršilne organe, pa tudi delegate za nekatere druge samoupravne institucije oziroma organizacije.

a) Sozd REK Edvarda Kardelja

Delavski svet sozd REK EK je na svoji 1. seji dne 10. julija izvolil naslednje tovariše:

- predsednik delavskega sveta — Vili Lukaničič (do TET)
- namestnik predsednika — Jurij Gotal (do RGD)
- predsednik izvršnega odbora — Jože Žitnik (RRPS)

- predsednik odbora za razvoj — Leopold Jamšek (do TET)
- predsednik komisije za družbeni standard in kadrovske socialno politiko — Ferdinand Forte (do RRPS)
- predsednik odbora za gospodarsko finančno področje — Zdravko Stradar (RRPS)
- predsednik odbora za spremljanje sporazuma o delitvi ČD in OD — Stane Poplas (do RGD)
- predsednik komisije za priznanja in odklopanja — Jože Albreht (do RRPS).

b) do Rudniki rjavega premoga Slovenije

1. seja delavskega sveta do RRPS je bila 10. julija tega leta. V posamezne organe upravljanja so izvolili:

- za predsednika delavskega sveta do RRPS — Slavko Planinc (tozd RRP Hrastnik)
- namestnik predsednika — Ferdinand Forte (tozd RRP Trbovlje)

Predsedniki izvršilnih organov delavskega sveta se bodo konstituirali in izvolili svoje predsednike na svojih prvih sejah. To velja za izvršilni odbor, odbor za družbeni standard, odbor za kadrovske politiko in socialno varnost, odbor za varstvo pri delu in komite za SLO in DS.

c) DO Rudarska gradbena dejavnost

Delavski svet do RGD je na svoji prvi seji v mandatni dobi 1984-86 dne 17. julija tega leta izvolil:

- predsednik delavskega sveta — Vid Užmah (tozd Avtoprevoz Zasavje)
- namestnik predsednika — Franc Mlinar (ds ss).

Izvoljeni so bili tudi vsi izvršilni organi delovne organizacije. Na svojih prvih sejah bodo izvolili predsednike.

DO Industrijske montažne delavnice so se po samoupravni in delegatski plati vključile v samoupravne organe do RGD, medtem ko bo delovna organizacija skupaj z obema tozdoma EIMD in SIMD poslovala do konca leta v sedanji organizacijski obliki ter z istimi odgovornimi poslovodnimi organi.

č) do Termoelektrarna Trbovlje

Delavski svet DO TET je na svoji prvi seji v mandatni dobi 1984-86 dne 30. marca 1984 izvolil:

- predsednik — Ivan Restar
- namestnik predsednika — Danijel Klanšek

Volitve v samoupravne organe so potekale v vseh tozdih in ds delovnih organizacij našega kombinata z izjemo TET, ki je opravila volitve že prej. Skupno število volilnih upravičencev je bilo 5.855, število udeležencev na volitvah je bilo 4.470 ali 73,7 %. Odsothni je bilo 1.185 ali 26,3 %, neveljavnih glasovnic je bilo 445 ali 7,7 %. Datum volitev res ni bil najprimernejši, ker je bilo precejšnje število članov kolektiva že na letnem dopustu, rezultati pa so kljub temu zadovoljivi. V vseh tozdih in ds so potekale volitve normalno, v redu in povsod so bili izvoljeni v organe upravljanja predlagani tovariši.

Izvoljeni so začasni poslovodni organi

V zvezi z novo organizacijo našega kombinata so se pristojni samoupravni organi odločili, da imenujejo z veljavnostjo do konca tega leta vršilce dolžnosti poslovodnih organov tako v tozdih, ds, kakor tudi v delovnih organizacijah in kombinatu.

a) sozd REK Edvarda Kardelja

Na 1. seji delavskega sveta sozd REK EK v mandatni dobi 1984-85 dne 10. julija tega leta so bili imenovani za vršilce dolžnosti poslovodnega odbora sozd REK EK za dobo šestih mesecev naslednji tovariši:

- mgr. Srečko Klenovšek — predsednik
 - Metod Malovrh, dipl.inž.rud. — član za razvojno tehnično področje
 - Janko Koritnik, dipl.ek. — član za gospodarsko-finančno področje
 - Janko Savšek, dipl.soc. — član za samoupravno, kadrovske in splošno področje
- Za vršilca dolžnosti vodje delovne skupnosti sozd REK EK je bil imenovan Janko Savšek, dipl.soc.

Delavski svet je na isti seji imenoval tudi razpisno komisijo za izvedbo razpisnega postopka za imenovanje poslovodnega odbora in vodje delovne skupnosti skupnih služb sozd REK EK.

b) do Rudniki rjavega premoga Slovenije

Na 1. seji delavskega sveta do RRPS v mandatni dobi 1984-86, ki je bila 10.7.1984, so bili imenovani vršilci dolžnosti poslovodnega odbora te delovne organizacije. Imenovani so bili:

- Ivan Berger, dipl.inž.rud. — predsednik
- Peter Schneider, dipl.inž.rud. — član za tehnično področje
- Zdravko Stradar, dipl.ek. — član za finančno komercialno področje

Za vršilca dolžnosti vodje delovne skupnosti skupnih služb te delovne organizacije je bil imenovan Drago Hribar, dipl.prav.

Svoja dela in naloge bodo opravljali do dokončnega imenovanja, vendar najdlje šest mesecev.

Hkrati je na tej seji imenoval delavski svet razpisno komisijo za izvedbo razpisnega postopka za imenovanje poslovodnega odbora in vodje ds ss.

Delavski sveti tozdov, združenih v do RRPS pa so izvolili za vršilce dolžnosti vodij tozdov za dobo najdalje šest mesecev naslednje tovariše:

- v tozdr RRP Hrastnik — Franc Selan, dipl.inž.
- v tozdr RRP Trbovlje — Martin Putrič, dipl.inž.
- v tozdr RRP Zagorje — Leopold Grahek, dipl.inž.
- v tozdr RRP Senovo — Zoran Šoln, dipl.prav.
- v tozdr RRP Kanižarica — Vladimir Breznik, dipl.inž.
- v tozdr RRP Laško — Franc Seme, dipl.teh.
- v tozdr Separacija premoga Trbovlje — Milenko Lučič, dipl.inž.
- v tozdr RŠC Zagorje — Jože Omahne

c) do Rudarska gradbena dejavnost

Na 1. seji delavskega sveta do RGD v mandatni dobi 1984-86, ki je bila 17.7.1984, sta bila imenovana za vršilca dolžnosti individualnega poslovodnega organa:

- Matjaž Cerovac, dipl.inž.rud. - direktor DO RGD
- Stane Poplas, dipl.ek. — vodja ds ss do RGD

Delavski sveti tozdov, ki so združeni v do RGD, pa so imenovali na svojih prvih sejah naslednje vršilce dolžnosti:

- v tozdr Rudarske investicijske gradnje — Ivan Slanšek, inž.
 - v tozdr Elektrostrojne montažne delavnice — Jože Juvan, dipl.teh.
 - v tozdr Avtoprevoz Zasavje — Riko Majcen, inž.
 - v tozdr Gramat — Rajko Klemenc, inž.
- DO IMD z obema tozdoma SIMD in EIMD bo do konca tega leta poslovala po dosednji organizaciji, medtem ko so samoupravno povezani že z novimi samoupravnimi organi do RGD.

č) do Termoelektrarna Trbovlje

V tej delovni organizaciji ni prišlo do organizacijskih sprememb, zato delavski svet ni imenoval novih vršilcev dolžnosti poslovnih organov. Čim bo prišlo do spremembe, bomo kolektiv o tem obvestili.

Vtisi z letovanja

Čas počitnic je. Letovalci, ki so letovali v naših počitniških domovih, se zadovoljni vračajo, saj se je skoraj večina na dopustu odlično počutila.

Občudujemo njihovo zagorelo polt in se veselimo lepih dni, ki tudi nas gotovo čakajo...

Erika Biderman, zaposlena triindvajset let, vodja finančne službe za področje Hrastnik.

Nimam negativnih pripomb, je povedala takoj na začetku tovarišica Erika.

— Letovala sem s sinom v Crikvenici od 20. do 30. junija. Ko smo se pripeljali, so ti ste, ki nismo stanovali v domu, že čakali prijazni ljudje. Stanovanje je bilo lepo, ničesar nisem pogrešala. Stoji čisto blizu doma, kamor sem hodila na hrano. Bili smo lepo postreženi, pa tudi hrana je bila kvalitetna.

Plaža je urejena. Zabave pa je tudi dovolj. Gledali smo televizijski program, kartali, če pa smo odšli na sprehod proti Crikvenici, ki je lepo mesto, smo našli dovolj zabave.

Kaj pa vožnja, vprašam še ob zaključku?

— Ja, na avtobus smo pa res čakali od sedmih zjutraj, ko smo morali izprazniti sobe, pa do 13. ure, ko je pripeljal avtobus z Raba. Na to smo bili predhodno opozorjeni in smo zamudo z razumevanjem sprejeli. V Crikvenici nas je letovalo le okoli dvajset in za nas niso mogli organizirati posebnega avtobusnega prevoza — pa saj to sploh ni problem, bila sem res zadovoljna.

— Bil sem zadovoljen, da ne znam dovolj opisati, pravi tovariš Anton.

— Letovala sva z ženo v Crikvenici v predsezonskem času od 20. do 30. junija. Stanoval sem v domu v lepi sobi. Sobe so štiri in skupna stranišča, vendar zato ni bilo nobenih problemov.

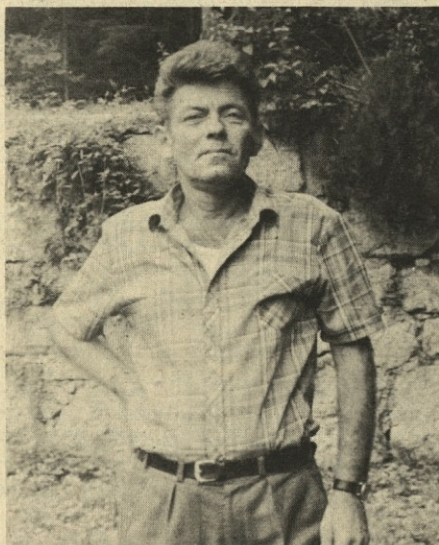
Osebe v domu, hrana, plaža, vse je bilo odlično. Bili smo partija, ki se je zelo dobro razumela. Veliko smo se nasmejali in jo skupaj s šefom mahnili proti obali. Pripomnil bi le, da je bila pijača v našem domu precej draga.

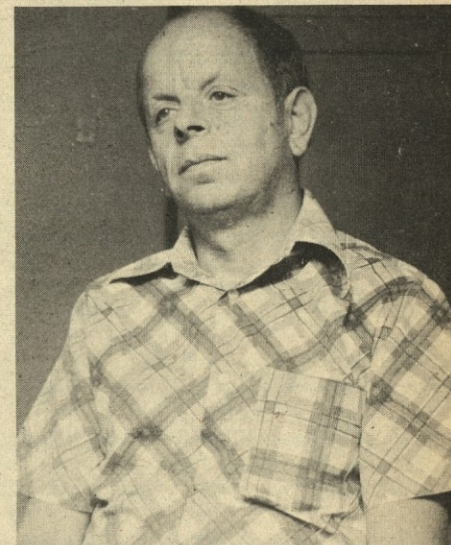
Marjeta Prelogar iz tozdr Premogovnik Kotredež je štiri leta tajnica na obratu Kisovec.

V Pineti je letovala od 18. do 28. junija v bungalovu, kjer imajo v zakupu dve sobi od Počitniške skupnosti Hrastnik.

—V počitniški hišici sta dve sobi s pred-sobo, v kateri sta kuhalnik in hladilnik, poleg pa sta še skupno stranišče in tuš. V bližini stoji jedilnica. S postrežbo in prehrano smo bili zadovoljni. Plaža ni najboljša, saj smo se več ali manj bali ježev. Če želiš zabave, se odpelješ v Novigrad, saj je le nekaj kilometrov oddaljen od Pinete.

Anton Butara je v tozdr Kotredež kot rudar, kopač, zaposlen že petindvajset let.

Bogomir Bokal, lampist, je v premogovniku Kotredež zaposlen že enaintrideset let.

— Letoval sem v Crikvenici od 20. do 30. junija. S sinom sva stanovala v domu. Do-hodki so skromni, zato si nismo mogli vsi privoščiti morja. Ker imam astmo, so me sem poslali na preventivno zdravljenje. Prejšnja leta mi je zdravnik odobril zdravljenje, tako da sem stanoval v našem domu, inhalirat pa sem hodil v zdravstveno usta-novo v Crikvenici. Letos pa za to ni bilo de-narja.

V našem domu sem bil izredno zadovo-ljen. Hrana je bila dobra, postrežba tudi, osebje z upravnikom na čelu pa zelo prija-zno. Plaža je tudi mnogo lepša kot na Rabu. Čudno je le to, da je pijača od kave, alkoholi-ne in brezalkoholne — precej dražja pri nas kot v domu DO TET. Doma sta dobrih sto metrov narazen, pa še isti sozd smo. Zdru-ženi v sozdu smo s Hrastničani in Trboveljča-ni pa vendar se v večini ne poznamo. Ravno tu, na letovanju, pa se spoznavamo, spoprija-teljimo med seboj, kar mi je zelo všeč.

Darko Šmit, rudar — kopač na premogovni-ku Trbovlje

Od nog do glave opremljen za odhod v ja-mo, je tovariš Šmit povedal:

— Letoval sem od 30. junija do 10. julija na Rabu. Odpeljal sem se s svojim avtomobilom, ker sem imel veliko prtljage, med drugim sem peljal tudi čoln. Vožnja je bila po svoje lepa. Porabil sem res v eno smer skoraj osem ur, ker sem tri ure čakal na prostor na trajektu — bil je petek in zato tudi večja gneča.

Stanoval sem v našem domu. Slišal sem, da je lep, da je tako lep, pa si nisem mogel predstavljati. Menim, da bi morali čimprej doizdati še nekaj sob. Baje je denarja še ne-kaj v ta namen. Zanimanje za letovanje v do-mu je zelo veliko, saj so morali celo vrsto prošenj odkloniti. V zvezi z letovanjem ni-mam negativnih pripomb, saj je bila tudi hrana in postrežba v redu. Čudim se, da ne-kateri kritizirajo. Morda je bilo drugače v kakšni drugi partiji. V prostem času smo or-ganizirali tekmovanje med mladimi in sta-rejšimi, in sicer v namiznem tenisu, balina-nju, nogometu. Bilo je zelo zabavno. Morda bi bilo dobro, da bi nabavili novo mizo z na-mizni tenis, rekvizite pa tako vsak prinese s seboj. V posebni sobi v domu je tudi televi-

zor, ki ne kaže najlepše, prenaša pa le en program. Ker nam je bilo vreme naklonjeno, ga tako nismo veliko gledali.

Vsi člani naše družine smo bili z letova-njem zelo zadovoljni.

Ivan Knez, rudarski nadzornik na premogov-niku Trbovlje, kjer je zaposlen že osemin-dvajset let, je povedal:

Naša sindikalna organizacija me je po-slala na preventivno zdravljenje na Rab. Bi-val sem v našem počitniškem domu od 1. do 10. julija letos. Na sozdu so organizirali av-tobusni prevoz. Vožnja na morje je bila pri-jetna, ko smo se vračali, pa se je avtobus pokvaril, zato se je prevoz malo zavlekel.

Na letovanju sem se v glavnem dobro po-čutil, predvsem mi je bil všeč naš počitniški dom. Manj pa sem bil zadovoljen s hrano, ki je bila slabo pripravljena in nekvalitetna, pa tudi strežno osebje ni bilo preveč prijazno. Tega pa ne smem trditi za osebje za točilno mizo, ki se je zelo potrudilo.

Nekoliko kvari razpoloženje tudi plaža, ki je že dvajset let niso prav nič izboljšali.

Razvedrili smo se predvsem ob televizorju, saj smo navdušeno gledali nogometno prvenstvo, ki je bilo takrat. Mladi pa so se hodili zabavat v mesto.

Mira Rozman, vodja finančne službe v DSSS za področje Trbovlje.

Nekateri člani našega kolektiva pa so se ra-je podali v vrvež med tuje letovalce, v počit-niške prikolice. Prikolico imajo med ostali-mi tudi na premogovniku Trbovlje. Postavili so jo v Vrsar, v velik avtokamp Fontana, ki sprejme okoli petnajst tisoč dopustnikov.

V tem kampu je preživela dopust tudi zgovorna in živahna **Mira Rozman, zaposle-na kot vodja finančne službe v DS SS za po-dročje Trbovlje. Zanimanje za bivanje v pri-kolici je veliko. Tudi vi ste se odločili za takšno letovanje.**

— Odločila sem se v prvi vrsti zato, ker sem vajena tako letovati. Če štejem letoš-nje leto, je to že trinajstič. V našem počitni-

škem domu na Rabu ne bi dobila sobe, saj je bilo preveč interesentov.

Letovanje v prikolici je tudi cenejše, saj bi morala za moža, ki ni v službi pri rudniku, plačati polno ceno. Naslednja prednost je še, da v prikolici nisem vezana na čas, ob katerem bi morala na kosilo. V Fontani je velika samopostrežna restavracija, kjer do-biš hrano za primerno ceno. Sicer pa je pri-kolica nova, lepo opremljena tudi s posodo, hladilnikom, plinskim štedilnikom, v bližini pa je velika samopostrežna trgovina, v kate-ri je roba cenejša kot pri nas, torej ni noben problem kuhati v prikolici. Pokrit predpro-stor lahko uporabiš za jedilnico.

Kot sem omenila, že dolgo letujem v kam-pih, vendar lepšega in bolj urejenega od Fontane nisem videla. Poraščen je z zele-njem, nikjer ne vidiš po tleh smeti, niti pa-pirčka. Stuširaš se lahko s toplo vodo, v sa-nitarijah je čisto. Plaža je betonirana, v bli-žini so športna igrišča, ambulanta, zvečer pa v restavraciji glasba. Če si zaželiš več ra-zvedrila ali spremembe, se odpelješ v Poreč ali Vrsar, obe mesti sta v bližini; v Lims-kem kanalu pa lahko loviš ribe.

Zelo sem hvaležna sindikalnim delavcem na tozd Premogovniku Trbovlje, da so mi omogočili tako lepo letovanje.

Dragica Bregant

Vodilna vloga Zveze komunistov v naši družbi

V dneh od 12. do 13. junija letos je pote-kala v Beogradu 13. seja centralnega komi-teja ZKJ. Po številnih razpravah so sklenili, da bo o sklepih razpravljalo članstvo ZK v vsej državi. Predsedstvo CK ZKJ je zato sprejelo predlog sklepov 13. seja CK ZKJ o uresničevanju vodilne vloge ZK ter krepitvi njene idejne in akcijske enotnosti. Predlog gre po sprejetem dogovoru v razpravo v vse osnovne organizacije in organe ZK. Privikrat v zgodovini bo o vsebini dokumenta poteka-la vse partijska razprava, in sicer na način, ki naj bi prispeval h kritičnemu in samokri-tičnemu obravnavanju lastnega dela in vprašanj v zvezi z uresničevanjem vodilne vloge ZKJ v družbi. Neposredno bo možno slišati mnenja in predloge članov ZK v zvezi z reševanjem najpomembnejših vprašanj v družbi. Razprave bodo trajale do konca le-ta, nato pa bodo na temelju danih predlo-gov in pripomb oblikovali in sprejeli do-končno besedilo. Stališča o predlogu skle-pov so natisnjena v brošurici na 28 straneh.

Sprejeti programi gospodarske stabiliza-cije se namreč počasi uresničujejo, ker se čutijo zelo močni odpori tehnokratskih, eta-tističnih skupinsko lastninskih in drugih monopolističnih sil proti uresničevanju do-govorjene politike, da bi živeli od rezultatov svojega dela, kot tudi odpori nujnim spre-membam v družbenogospodarskih odno-sih. V predlogu sklepov je še rečeno, da so razlike in nesoglasja v razumevanju nekate-rih vsebinskih vprašanj, temeljev in pogojev družbenoekonomskih odnosov, na katerih

temelji socialistično samoupravljanje. Stabilizacija ima v predlogu sklepov osrednje mesto. Dana je priložnost za uveljavitev in preudarjanje sposobnosti in idejnopolične usmerjenosti vsakega posameznika. Ustvariti je treba pogoje za razvoj in uveljavitev kadrov, ki bodo dobili priložnost, da se izražajo z delom, da izražajo svojo socialistično samoupravno usmeritev in privrženost in da potrdijo svoje zmožnosti in sposobnosti. V predlogu sklepov je dana nadalje posebna pozornost mestu in vlogi ZK pri razvoju socialističnega samoupravljanja, pa tudi vlogi socialistične zveze, v kateri mora biti aktiven vsak komunista. Enotnost ZKJ je pogoj in bistvena postavka enotnosti in stabilnosti naše družbe v celoti.

Sicer pa je bil predlog sklepov 13. seje CK ZKJ objavljen tudi v časopisu Delo, dne 13. julija letos. Zato je dana možnost, da se z njihovo vsebino lahko seznani sleherni bralec oziroma širši krog občanov.

Zasavski komunisti bodo v svojih osnovnih organizacijah razpravljali in dajali eventualne pripombe in predloge na predloge sklepov do septembra letos. Čeravno je to v glavnem čas letnih dopustov, bodo razprave organizirane tako, da se jih bo lahko udeležilo vse članstvo. V razpravah o omenjenem predlogu sklepov bo nujno treba primerjati le-te s stanjem oziroma delom v lastni sredini, v lastni OO ZKS in z lastnim delom in obnašanjem.

V sindikatu ponovno o cenah in investicijah

Cene in inflacija sta v zadnjem času dve glavni temi pogovorov, upov in bojazni številnih delavcev, direktorjev, političnih aktivistov in drugih. Oboje pomembno vpliva na družbenoekonomski položaj delavcev v združenem delu, zato ni nič čudnega, če v sindikatu temu namenimo veliko pozornost. Pa ne, da bi samo dajali pobude in predloge državnim organom, gre predvsem za to, koliko smo v sindikatu usposobljeni in odločni spopasti se s stroški in cenami ter investicijami in seveda preko tega tudi z inflacijo.

Nov način oblikovanja cen, odločnost, da (ponovno) uveljavimo ekonomske kriterije gospodarjenja — vse to začenjamo uvajati v pogojih nestabilnosti tržišča in vseh drugih dokaj nenormalnih okoliščinah, kar bi ob popolni spontanosti delovanja vseh stroškovnih in cenovnih mehanizmov pripeljalo do katastrofalne inflacije. Zato je bila z dogovorjeno politiko cen in projekcije cen za letos predvidena tako najvišja rast cen kot tudi dinamika povečevanja. Gotovo je, da so tudi v projekciji še slabosti, nekatera neustrezna cenovna razmerja in podobno, toda projekcije se je na vsak način treba držati, če hočemo kolikor toliko brzdati inflacijo. V republiških sindikalnih forumih je bila seveda podprta selektivnost uresničevanja politike cen in so bila zavr-

njena stališča o enotnih cenah (tako v teritorialnih okvirih kot v dejavnostih). Gotovo je, da je pri oblikovanju cen treba upoštevati specifičnost pogojev pridobivanja dohodka in zatečeno raven cen, toda projekcija cen je vendarle zgornja meja, pa ne samo to. Ni mogoče kar brez utemeljitev posegati po najvišjih „dovoljenih“ povečanjih cen, posebej, če ni stvarnih dokazil o nujnosti takšnih povišanj.

Najnovejši podatki kažejo, da je večina predlogov za nove cene presegla okvire projekcije in da večina delavcev v ozdih, posebej pa delegati v delavskih svetih, niso bili in niso objektivno seznanjeni z vsemi posledicami tolikšnih povečanj cen lastnih proizvodov in storitev. Ne gre samo za verižne posledice v inflacijski spirali, gre tudi za vendost o povsem konkretnih ekonomskih sankcijah, ki bodo doletele tiste ozde, ki bodo bistveno odstopali od projekcije cen. V zvezi s tem je sindikalna organizacija premalo odločno zahtevala take informacije od poslovnih organov in strokovnih služb oziroma tudi sama (prek sindikalnih poverjenikov) ni organom upravljanja, pa tudi delavcem, posredovala opozoril o problematiki cen in inflacije ter sankcij.

Gotovo to ni lahka naloga, saj sindikalni aktivisti tudi niso vedno dovolj usposobljeni za take razprave. Tu pa lahko pomaga tudi občinski svet pa Republiški odbor sindikata dejavnosti.

Tudi na tako imenovane „sive cene“ ne gre pozabiti. Dostikrat se v ozdih pritožujejo nad „izsiljevalskimi“ samoupravnimi sporazumi, ni pa prave pripravljenosti, da bi navedli konkretne podatke oziroma podpisnike kot kršitelje in jih prijavili. Dela za samoupravno delavsko kontrolo torej ne manjka.

Naslednji problem so investicije. Sindikat ima (zakonsko) možnost dajati mnenja k investicijskim predlogom. Seveda sindikat zanima predvsem, kakšne pogoje dela in osebne dohodka bo prinesla nova investicija. Očitno pa se sindikalne organizacije do sedaj niso kaj dosti ukvarjale s tem, saj smo v preteklosti dosti investirali, pogoji dela se pa čisto kar slabšajo in slabšajo, da o osebnih dohodkih sploh ne govorim. Pa še nekaj je pomembno pri investicijah: sindikalna usmeritev je, da imajo v današnjem položaju osebni dohodki prednost pred investicijami. Dogaja pa se, da je organizacija združenega dela v izgubi, pa še vedno investira, kar je popolnoma nesprejemljivo. Nekaj drugega pa je, če taka investicija pomeni prestrukturiranje in odpravljanje vzrokov izgube. Pri vseh investicijah pa bi bilo poleg bančnih kreditov in lastnih sredstev bolje uporabljati možnost angažiranja sredstev občanov, kar zakon dopušča.

(Informacije ZSS 25.6.1984)

CK ZKS o inovacijski kulturi

Predsedstvo CK ZK Slovenije je koncem junija letos sprejelo usmeritve in naloge komunistov v zvezi z nujnostjo doseganja višje inovacijske kulture. Ugotovilo je, da je bila problemska konferenca o krepitvi inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja uspešna. Opozorila je na vzpodbudne primere, ki bi jih lahko posnemali, pa tudi na vrsto slabosti, ki jih je potrebno odpraviti. Izpopolniti bo treba zakonodajo s tega področja, v organizacijah združenega dela pa pravilnike. Presekati ali onemogočiti bo treba zavist — „foušijo“, ki pogosto ovira napredek in sproščanje inovativne dejavnosti. Odpraviti pa je treba tudi delitev na profesionalne inovacije in inovacije delavcev. V vzgojno učne programe je nujno potrebno vgraditi dodatne predmete, tako da bodo programi zagotavljali optimalno podlago za usmerjanje družbe v smeri množične inovacijske dejavnosti. To dejavnost moramo pojmovati kot ekonomski in proizvodni proces. Omenjena je bila tudi „intelektualna lenoba“ v nekaterih vrstah in nekaterih ljudeh, ki ovira in zavira prodor ustvarjalnosti in ljudske pobude. Takšne skupine ali posameznike je treba onemogočiti. Prav ti so namreč pogosto blokirali ustvarjalne napore ljudi. Tudi v širši družbeni skupnosti marsikatera dobra pobuda ni naletela na potrebno odmevnost. Nujno bo treba oblikovati odgovorne skupine, ki bodo hotele in znale spodbujati ustvarjalno sposobnost delavcev in drugih občanov.

Vse kaže, da bomo končno resneje pristopili k temu, da bi slehernega delavca in občana zainteresirali za sodelovanje pri spodbujanju množičnega ustvarjalnega inovativnega delovanja. K temu pa moramo brez velikih in dolgotrajnih razprav pristopiti tudi vsi člani kolektiva našega kombinata.

27. junij — dan samoupravljalcev

Dne 26. junija je bilo v makedonskem glavnem mestu Skopju končano dvodnevno srečanje samoupravljalcev Jugoslavije. Na njem so razpravljali o uresničevanju ustavnega položaja delavskega razreda v naši državi. Srečanja se je udeležilo 250 delegatov in gostov. V njegovem okviru so proslavili 27. junij — dan samoupravljalcev. Ob tej priložnosti so podelili plakete in listine samoupravljanja.

Poročilo in številne razprave v okviru letošnjega srečanja samoupravljalcev Jugoslavije, kakor tudi sprejeta poslanica samoupravljalcev, opozarjajo na nujnost popolnejšega uresničevanja samoupravnih dohodkovnih odnosov in odpravljanja vseh zavor in bremen samoupravljanja. V poslanici so poudarili, da uspehi pri razvoju materialne osnove in socialističnih samoupravnih odnosov predstavljajo trden temelj za premagovanje sedanjih družbenih nasprotij.

10 let pravobranilstva samoupravljanja

Koncem junija so v Beogradu pripravili slovesno sejo zveznega družbenega pravobranilstva smoupravljanja. V imenu organov in organizacij federacije in vseh gostov je pravobranilec smoupravljanja čestital ob jubileju Dušan Bogdanov. Poudaril je, da se je pravobranilstvo smoupravljanja uveljavilo v preteklih desetih letih kot resnični zaščitnik smoupravnih pravic vseh delovnih ljudi. Uspehi dokazujejo, da je obstoj te institucije povsem opravičen. Od ustanovitve do konca lanskega leta je preko 800.000 delavcev in občanov zahtevalo zaščito. Pravobranilci so organizacijam združenega dela in drugim organizacijam ter družbenopolitičnim skupnostim poslali več kot 600.000 opozoril, predlogov, pobud, nasvetov in mnenj. Od teh je bilo 80 % tudi sprejetih in izvedenih.

Občinska priznanja in nagrade inovatorjem

Koncem junija so podelili ob dnevu smoupravljavcev v Hrastniku in Trbovljah letošnja priznanja in nagrade inovatorjem. V Hrastniku je podelila ta priznanja in nagrade Občinska raziskovalna skupnost na priložnostni slovesnosti, ki so jo pripravili skupaj z občinskimi sindikati. Priznanja in nagrade so prejele naslednje skupine in posamezniki — inovatorji.

Jože Ržek, Avgust Fišner, Milan Učakar, Radovan Klemenc, Gvido Kosm, Robert Štihar, (vsi iz Steklarne — Sijaj) ter Rudi Hribšek in Jože Medvešek (iz REK EK).

V skupinah inovatorjev pa so jih prejeli: Jani Šurina, Darinka Gašparut in Jožica Špajzer (iz Jutranjke — Dol), Igor Gruđen, Branko Planinc in Milan Učakar (iz Steklarne — Sijaj).

V Trbovljah so ta visoka priznanja in nagrade podelili na skupni seji vseh treh zborov občinske skupščine in skupščine raziskovalne skupnosti. Prejeli so jih:

- posamezniki — Anton Drnovšek in Jože Godak (IPOZ), Anton Šemrov (Cementarna), Albert Šoba, Janez Drgan, Karel Kodrič in Avgust Koncilija (TGA — Livarna), Branko Vrečar (iz REK EK, DO RGD — tozd ESMD).
- skupina inovatorjev iz Iskre — tovarna polprevodnikov Trbovlje; Srečko Kačič, Mira Cilenšek, Ivanka Korošec in Breda Zalar.

Posebno priznanje je dobil Radio Trbovlje, ki pogosto (tako kot naše glasilo) objavlja prispevke z inovacijskega področja in s tem pomaga širiti in pospeševati tehnično kulturo in inovacijsko dejavnost. Vsem prejemnikom priznanj in nagrad naše čestitke.

t.l.

Praznik občine Laško

Občani občine Laško so v nedeljo 1. julija proslavili svoj letošnji občinski praznik. Proslavljali so ga v spomin na dogodke v noči med 2. in 3. julijem 1942, ko je 1. štajerski bataljon uspešno napadel rudnik Huda jama v Rečici pri Laškem. Praznik je na 2. julij.

S slavnostnim zasedanjem vseh zborov občinske skupščine in vodstev družbenopolitičnih organizacij ter gostov, z otvoritvijo večnamenskih prostorov in celodnevne osnovne šole, so v Svibnem proslavili Laščani svoj praznik. Na zasedanju so podelili zaslužnim občanom, organizacijam in društvom priznanja 2. julij. Prejeli so jih: Gasilsko društvo Vrh nad Laškim, Društvo invalidov občine Laško, Turistično društvo Rimske Toplice, Franjo Diacci iz Laškega, Danilo Hočvar, Larel Kavšek in Vinko Lovrina iz Radeč, Roman Mavri iz Laškega, dr. Samo Pečar iz Rimskih Toplic in Oto Starc iz Laškega. Občanom Laškega naše najboljše želje in čestitke ob njihovem občinskem prazniku.

(t.l.)

Priznanja ob dnevu civilne zaščite

Ob dnevu civilne zaščite dne 20. junija so podelili v prostorih izvršnega sveta SR Slovenije na priložnostni slovesnosti visoka priznanja. Slavnostni govornik je bil Miha Ravnik, sekretar Predsedstva CK ZKS. Poudaril je, da je civilna zaščita postala oblika množičnega samoorganiziranja delovnih ljudi in občanov v vseh delovnih in življenjskih okoljih. V štabih in enotah civilne zaščite je organiziranih 276.950 delovnih ljudi in občanov ali 14,3 % vseh prebivalcev v republiki.

Popredsednik IS SRS Boris Frlec je podelil zvezne plakete civilne zaščite. Martin Košir, republiški sekretar za ljudsko obrambo, je podelil priznanja republiškega sekretariata za ljudsko obrambo. Janez Japelj, predsednik Republiške konference Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije, je podelil zlate značke ZRVS. Ivo Samec, poveljnik Republiškega štaba za civilno zaščito, pa je podelil zlate značke civilne zaščite. Podelili pa so tudi priznanja Rdečega križa Slovenije. Med prejemniki priznanj ni institucij in posameznikov iz naših krajev.

Priznanja Republiškega sekretariata za ljudsko obrambo pa so iz naših krajev prejeli:

- iz Črnomlja — ekipa prve medicinske pomoči CZ KS Vinica,
- iz Hrastnika — Ljudmila Dolanc,
- iz Laškega — občinska gasilska zveza Laško,
- iz Zagorja ob Savi — Anton Strojan,
- iz Pokrajinskega odbora za Zasavje — Janez Drolc,
- iz Krškega — Poklicna gasilska enota Krško.

Odlikovanja in priznanja občanom

Na skupščini občine Trbovlje so 29. junija letos predali nekaterim občanom državna odlikovanja. Odlikovalo jih je predsedstvo SFRJ za dosežke na raznih področjih dela. Prejeli so jih:

- Red dela s srebrnim vencem: Ivana Bavhar, Janez Cestnik, Karla Dolinar, Anton Mahnič, Joža Rezar.
- Medaljo zaslug za narod: Elizabeta Gošte, Janez Hernauss, Alojz Šarlah, Bojan Šoper, Edo Špiler, Silvo Zalokar, Filip Žibret.
- Medaljo dela: Dragi Zaplotnik.
- Medaljo za vojaške zasluge: Jože Kovarčič.

Na slavnostni seji vseh zborov hrastniške občinske skupščine in članov sveta krajevnih skupnosti Dol pri Hrastniku dne 30.6.1984 v kulturnem domu na Dolu so podelili letošnja občinska priznanja. Prejeli so jih:

- plaketo „zaslužni občan“: Marija Jagodič in Brane Milinovič;
- posebna občinska priznanja: Breda Vidmar, Vesna Ojsteršek, Mirko Potočan, Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik, Prostovoljno gasilsko društvo Prapretno.

Čestitamo!

Tudi letos tabor ljudske fronte na Mrzlici

Pred leti so Medobčinske in občinske konference SZDL v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju, to je v revirjih in v Celju, Žalcu in Titovem Velenju na savinjski strani dogovorile, da bodo vsako leto organizirale prvo nedeljo v septembru Tabor ljudske fronte na Mrzlici. Ti tabori so namreč bili tradicija še v predvojnem času, ko so se delavci iz revirjev in savinjske občine, pa tudi iz drugih krajev, srečevali z namenom, da manifestirajo svojo enotnost, utrdijo pripravljenost na nadaljnje boje napram takratnemu kapitalističnemu sistemu, hkrati pa se pogovore o najrazličnejših problemih in se tudi sprosteli.

Letos ima na skrbi organizacijo tega tabora, ki bo že tretji povrsti, Medobčinski svet SZDL revirskih občin, neposredno organizacijo pa vodi sekretar občinske konference SZDL Vili Treven. Poleg slavnostnega govornika bo v programu sodelovala tudi delavska godba, pevski zbor, folklorna skupina, recitatorji itd. Pri delu organizacijskega odbora pa so zelo aktivni tudi sindikalni delavci. Ti imajo nalogo, da že sedaj seznanijo člane kolektivov v revirjih s tem taborom ter da motivirajo vse delavce, da se tabora udeležijo skupno s svojimi družinskimi člani.

V nedeljo, 2. septembra, se torej vidimo na Taboru ljudske fronte na Mrzlici!

Volitve — imenovanja

Dne 20. junija letos so delegati zborov slovenske skupščine na predlog mandatorja, to je predsednika Izvršnega sveta SR Slovenije Dušana Šinigoja, izvolili nove tri člane Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije in sicer:

- Janeza Bohoriča za podpredsednika Izvršnega sveta SRS (dipl.inž. kemije, rojen leta 1942 v Trzinu, nazadnje glavni direktor DO Sava, Kranj);
- dr. Martina Zorčiča za člana IS SRS in predsednika Republiškega komiteja za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo (rojen leta 1928 v Ljubljani, dipl.inž.el., izredni profesor na VTŠ Maribor, član CK ZKS);
- Marka Kosina za člana IS SRS in predsednika Republiškega komiteja za mednarodne odnose (rojen leta 1930 v Ljubljani, dipl. pravnik, od leta 1979 veleposlanik SFRJ v Italiji).

Sredi junija letos so imenovali Miroslava Štrajharja za novega direktorja DO SVEA — tovarne povišstva v Zagorju. Zamenjal je dosedanjega direktorja Karla Šmuka. Miroslav Štrajhar je bil doslej nekaj let predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov revirskih občin v Trbovljah.

Delegati zborov skupščine občine Trbovlje so junija soglašali z imenovanjem sodnika Iztoka Šubara za vodjo temeljnega sodišča v Ljubljani — enote v Trbovljah. Nekaj tednov je bil vršilec dolžnosti, potem ko je bil dosednji dolgoletni predsednik občinskega sodišča in kasneje enote TSL v Trbovljah France Nučič imenovan za sodnika višjega sodišča v Ljubljani.

Na letni skupščini dne 28. junija tega leta je Zveza združenj borcev NOV Slovenije razrešila dosedanjega predsednika Janeza Vipotnika, ki jo je vodil šest let. Za novega predsednika Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije so izvolili Božidarja Gorjana, za podpredsednika Cveta Novaka, za sekretarja pa Marjana Lenarčiča.

Dne 26. junija tega leta je bil na seji predsedstva CK ZKJ izvoljen za predsednika predsedstva CK ZKJ z enoletnim mandatom član predsedstva Ali Šukrija, za sekretarja predsedstva z dveletnim mandatom pa član predsedstva Dimče Belovski. Doslej sta opravljala ti dve dolžnosti z enoletnim mandatom Dragoslav Marković in Nikola Stojanovič. Predsednik predsedstva CK ZKJ je po položaju tudi član predsedstva SFRJ.

Dne 18. junija tega leta je delavski svet DO ZPT — tozd Predelava jamskega lesa imenoval za novega vodjo tozda Borisa Jazbeča, dipl.inž.gozd. Dosedanji dolgoletni uspešni vodja tozda Vekoslav Fink odhaja v pokoj.

Dne 1.7.1984 je nastopil mesto sekretarja Republiškega odbora sindikata delavcev energetike pri Zvezi sindikatov Slovenije Mirko Škorič. Dotedanji dolgoletni sekretar Jože Leskovar, inž., je postal svetnik v Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije.

(t.l.)

Posvetovanja, konference, simpoziji

Komite za podzemeljsko eksploatacijo mineralnih surovin pri Zvezi inženirjev in tehnikov rudarske, geološke in metalurške stroke Jugoslavije ter Zveza rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov Poljske organizirata X. jugoslovansko-poljski simpozij o podzemeljski eksploataciji mineralnih surovin. Potekal bo od 24. do 29. septembra 1984 v Portorožu. Udeleženci tega posvetovanja si bodo ogledali tudi rudarske bazene v Titovem Velenju, zasavskih revirjih, Žirovskem vrhu in v Idriji. Na simpoziju bodo prebrali vrsto referatov poljskih in jugoslovanskih strokovnjakov.

Isti komite organizira skupno s Tehnično fakulteto v Boru, Institutom za baker v Boru in Rudnikom bakra Bor četrti jugoslovanski simpozij iz podzemeljske eksploatacije, ki bo povezan s tradicionalnim oktobrskim posvetovanjem rudarjev in metalurgov. Simpozij bo v Boru, in to 1. in 2. oktobra 1984.

Dne 18. in 19. junija je bilo dvodnevno posvetovanje v Cankarjevem domu v Ljubljani na temo o energetiki v elektroniki. Bilo je to že peto jugoslovansko strokovno posvetovanje, ki ga je priredila Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Iskra. Namen posvetovanja je bil, da se doseže višja stopnja medsebojnega informiranja in izmenjava izkušenj, pridobljenih pri razvoju, načrtovanju, proizvodnji in uporabi sestavnih delov, sklepov in naporov energetske elektronike.

Prebrali so vrsto referatov. Za okroglo mizo pa so obravnavali vprašanja, ki so se nanašala na energetske elektrone, vključno z izobraževanjem, predpisi in standardizacijo na tem področju. Hkrati so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani pripravili razstavo dosežkov z omenjenega področja (izumov, inovacij, novih izdelkov, tehničnih izpopolnitev, itd.). Na koncu so udeleženci govorili tudi o uvajanju mikroročunalnikov in mikroprocesorjev pri pretvarjanju energije.

(t.l.)

10. julij — rojstni dan Nikole Tesle

Jugoslovansko elektrogospodarstvo vsako leto 10. julija praznuje svoj dan v spomin na genialnega elektrotehnika in izumitelja Nikolo Tesla. Tudi letos so praznovali ta dan s slavnostno sejo skupščine skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva. Na njej so govorili o življenju in delu Nikole Tesle, podelili pa so tudi razna priznanja in plakete za izjemne dosežke v razvoju jugoslovanskega elektrogospodarstva. Sklenili so tudi, da bodo v letu 1985 ob 40-letnici jugoslovanskega elektrogospodarstva in 30-letnici obstoja skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva izdali barvno fotomnografijo „Jugoslovansko elektrogospodarstvo“.

Proslava v počastitev spomina Nikole Tesle je bila tudi na Niagarskih slapovih, na meji med ZDA in Kanado, ob 100-letnici njegovega prihoda v ZDA. Navzočih je bilo mnogo pomembnih osebnosti iz ZDA in Kanade ter predstavniki naše države.

Nikola Tesla se je rodil 10. julija 1856 v Smiljanu pri Gospiču. Bil je največji jugoslovanski znanstvenik, elektrotehnik in fizik. V mladosti je študiral in delal v raznih krajih Evrope. Leta 1884, t.j. pred sto leti, pa je odšel v ZDA. Tu je bil nekaj časa učenec slavnega izumitelja Edisona, kasneje pa tudi njegov sodelavec. Potem je ustanovil lastni laboratorij, kjer je prišel do številnih izumov na področju izmenične napetosti. Seznam Teslinih izumov je neverjetno dolg, saj so mu priznali okoli 800 patentov. Naj pomen njegovih izumov za vse človeštvo orišemo na kratko z izjavo znanstvenika Berndta, ki je o njem zapisal: „Če bi odvzeli industrijskemu svetu sadove Teslovega dela, bi se kolesa industrije nehala vrteti, ustavili bi se tramvaji in električni vlaki, mesta bi zagrnila tema, tovarne bi zamrle.“ Razen znanih odkritij, ki jih je bilo mogoče takoj praktično preizkusiti v industrijskem svetu — izmenično magnetno polje, večfazni izmenični tok, področje tokov visokih frekvenc, radiotehnika — zbujajo pozornost tudi nekateri izumi, katerih zaradi takratnega znanja tehnike niti znanstveniki niso mogli sprejeti ali razumeti. Tako je Tesla v času, ko je vladala Edisonova žarnica, delal poskuse z razredčenimi plini in tokovi visoke frekvence in utrpl pot, po kateri so pozneje prišli do luminescentne razsvetljave. Leta 1898 je v Newyorškem pristanišču prikazal model ladje, voden po brezžični poti, v svojih zapiskih pa je že takrat izrazil prepričanje, da bodo nekoč pluli po morju in zraku stroji, vodeni po brezžični poti. To je bilo v času, ko sta brata Wright, s pradedom današnjih letal, preletela komaj deset metrov (leto 1903). Tesla je ustvaril ali samo zasnoval mnogo stvari, s katerimi je prehitel svoj čas.

Nikola Tesla je umrl 7. januarja 1943 v New Yorku, siromašen in pozabljen od mnogih. S svojimi deli se je za časa življenja uvrstil med osem največjih znanstvenikov na področju elektriciteti in magnetizma (Amper, Volt, Ohm, Farad ... Tesla). Po Tesli se imenuje od leta 1956 dalje po sklepu Tehničnega komiteja za merske enote pri Mednarodni elektrotehnični komisiji enota za merjenje magnetne indukcije mednarodnega sistema enot (SI) — Tesla.

„Svet bo še dolgo čakal, da se bo pojavil genij, ki bi lahko tekmoval z Nikolo Teslo v pogledu njegovih del in idej.“ (Armstrong)

t.l.

Umrl je Avgust Šuligoj

Ime Avgusta Šuligoja nam je že dolgo znano in še dolgo se ga bomo radi spominjali. Bil je namreč zborovodja svetovno znanega mladinskega pevskega zbora trboveljski Slavček v predvojnem času. Nadvse uspešno delo tega zbora in zborovodje je

prekinila zadnja svetovna vojna, vendar z delom v Trbovljah ni prenehal. Udeleževal se je na najrazličnejših področjih, vendar vseskozi povezan z mladinskim petjem.

Avgust Šuligoj se je rodil 19. novembra 1900 in umrl 21. junija 1984. Pokopali so ga v trboveljskem novem pokopališču ob navzočnosti številnih občanov, mnogih kulturnih delavcev, predvsem pa so se od njega poslovili Delavska godba Trbovlje in Mladinski pevski zbor Trbovlje. Žalni govor je imel Marjan Zupan, predsednik pevskega zbora Slavček. Njegove besede povzemamo v celoti:

„Nemi, skrušeni in v globoki žalosti stojimo ob krsti, v katero smo k večnemu počitku položili človeka, kakršnih nam življenje le malo daje. Za vedno se poslavljamo od Avgusta Šuligoja, učitelja, pedagoškega svetnika in zborovodje.

Avgust Šuligoj izhaja iz naše kraške zemlje, iz Dolnjega Zemona ob istrski meji. Po končanem učiteljskem študiju v Gorici je učiteljeval v raznih krajih Julijske krajine, kjerkoli pa je bil, povsod so nastajali mladinski in tudi odrasli pevski zbori. Narodno-domoljubne pesmi, ki so jih prepevali njegovi zbori v času fašistične vladavine v Slovenskem primorju so bile razlog, da je moral kmalu zapustiti svojo rodno grudo. Pot ga je privedla v proletarske Trbovlje v času najhujše rudarske krize. Rudarji so bili brez dela, otroci lačni kruha. S sistematičnim študijem je kmalu spoznal, da je rudarski otrok že zgodaj sposoben, da kritično ocenjuje in doživlja socialno borbo, predvsem pa je odkril izredno glasbeno nadarjenost rudarskega otroka. Zbral je mlade pevce na Vodenski šoli in že po nekaj mesecih z njimi javno nastopil. Mladinski zbor Osnovne šole Trbovlje-Vode je že leto dni po ustanovitvi gostoval v raznih krajih Slovenije, tudi v Ljubljani, kmalu zatem pa so zbor „Trboveljski slavček“ spoznali v Zagrebu, Beogradu in že po treh letih je Šuligoju uspelo predstaviti visoko kvaliteto svojega zbora v Pragi in na Dunaju.

Ob stotem koncertu Slavčka je Šuligoj zbral v ljubljanski Unionski dvorani v dvajsetih zborih 1200 mladih pevcev in postavil temeljni kamen vsem kasnejšim festivalom. Načrtoval je turnejo po Grčiji, Italiji in Ameriki, toda prišla je vojna, zbor je utihnil, Šuligoj je okupator izselil v Srbijo.

Po vojni se je vrnil v Trbovlje in zbral mlade pevce, da z njimi nadaljuje delo, ki ga je prekinila vojna vihra. Še enkrat se je zbor oglasil in odpel svoj zadnji spev pod imenom mladinski pevski zbor Trboveljski slavček, Šuligoj je moral na službeno mesto v Slovensko primorje in je bil nato dirigent mladinskega zbora Slovenske filharmonije do upokojitve. Potem se je vrnil v Trbovlje, da preživi pozna leta življenja v kraju, na katerega so ga vezali spomini na najlepša in najplodnejša leta njegovega življenja. Srečeval se je z nekdanjimi pevci, rad je poklepetal z vsakim in je bil zopet ves mlad, kadar je stekla beseda o Trboveljskem slavčku.

Spoštovani in dragi naš prijatelj Slavko! Vsi se globoko zavedamo, kolikšen je bil Tvoj prispevek pri začetkih in rasti mladinskega petja. Tvoje ime bo vedno zapisano v zgodovini slovenske mladinske vokalne glasbe.

Ko se zadnjič poslavljamo od častnega člana našega mešanega pevskega zbora Slavček in od častnega člana Zasavske pevske skupnosti, Ti želimo miren počitek, Tvoji ženi in sorodstvu pa izrekamo naše iskreno sočustvovanje. Slava Tvojemu spominu!“

Lojze Knez odhaja v pokoj

V pokoj odhaja naš sodelavec Lojze Knez, vodja reševalne postaje v DO ZPT TOZD Premogovnik Trbovlje. Kot dolgoletni vodja reševalne postaje je Lojze Knez svoje delo opravljal vestno, z izrednim čutom odgovornosti pri delu, za kar zasluži vse priznanje. Že davno upokojeni rudarji, predvsem pa člani reševalne ekipe rudnika v Trbovljah, se ga s hvaležnostjo spominjajo.

Vestno in skrbno je urejal aparate za reševanje v jami, bil tako rekoč na obratu „doktor v malem“, dajal nasvete, delal v preventivni dejavnosti itd.

Vzorno in čisto je vzdrževal reševalno postajo, kar je možno le pri človeku, ki odgovorno in predano opravlja svoje delo.

Že kot sanitetni referent brigade v času NOB si je pridobil obilo izkušenj, ki jih je s pridom uporabil na sedanjem delovnem mestu. Bil je priljubljen in spoštovan tovariš med borci.

Veliko je tudi njegovo delo v organizaciji Rdečega križa, kjer vsa leta deluje kot predavatelj in udeleženec akcij RK na terenu.

Ob njegovem vstopu v pokoj mu vsi njegovi prijatelji, posebno pa še živeči soborci NOB, želimo trdnega zdravja in zadovoljstva.

Štefan Jesenšek

V Zagorju so odprli muzej

Že v prejšnji številki našega glasila nas je seznanil Ivan Krautberger s pripravami na otvoritev novega muzeja v Zagorju. Urejevanje pred dvema letoma odkupljene hiše Mirka Weinbergerja, ki stoji nasproti Delavskega doma v Zagorju, je trajalo leto dni. Urediti in obnoviti je bilo treba zgradbo zunaj in znotraj po zamisli arhitekta ter pripraviti ustrezne prostore za razne muzejske zbirke.

Muzej so slavnostno odprli 4. julija letos ob 9. uri v počastitev dneva borcev. Slavnostni govornik je bil France Božič, predsednik občinske organizacije ZBB NOV Zagorje ob Savi, muzej pa je odprl Andrej Radej, predstavnik sozda REK Edvarda Kardelja. V kulturnem delu programa so sodelovali Moški pevski zbor Loški glas, recitatorji in Delavski pihalni orkester Zagorje. Hkrati z odprtjem muzeja so odkrili doprsni kip narodnega heroja Toneta Okrogarja — Nestla, in to v neposredni bližini muzejske zgradbe. Izdelal ga je akademski kipar Stojan Batič. Tu nameravajo v naslednjih letih postaviti doprsne kipe še drugim narodnim herojem in predvojnimi revolucionarjem.

Muzej ima urejene oddelke, ki obsegajo predvno delavsko gibanje, ustanavljanje odborov Osvobodilne fronte, razvoj narodnoosvobodilnega gibanja in ustanavljanje ljudske oblasti v Zagorju. Te zbirke so razstavljene v zgornjem delu hiše. V kletnih prostorih pa so uredili rudarski muzej v manjšem obsegu, ki prikazuje razvoj rudarjenja v Zagorju in bližnji okolici. Za ureditev tega rudarskega oddelka muzeja so se predvsem angažirali delavci DO ZPT - tozd Premogovnik Kotredež.

Stroški ureditve hiše in muzejskih zbirk so znašali 5,5 milijona dinarjev. Organizacijsko bo muzej povezan z Revirskim muzejem ljudske revolucije v Trbovljah, strokovno pa ga bo vodil domačin zgodovinar Branko Omahne. V načrtu imajo še ureditev spominske literarne sobe, v kateri bi razstavljali dela književnikov, ki so izšli iz Zagorja, pa tudi drugih umetnikov.

Z otvoritvijo muzeja NOB in rudarskega oddelka je dobilo Zagorje pomemben objekt kulturno zgodovinskega značaja, ki se bo praktično leto in dan vključeval skupno z ostalimi kulturnimi dejavniki v kulturno in družbeno življenje Zagorja in revirjev.

T. Lenarčič

Odličen koncertni nastop MPZ Vesna v Pragi

V nedeljo 24. junija navsezgodaj zjutraj smo odpotovali pevci mladinskega pevskega zbora Vesna na koncertno turnejo po ČSSR na povabilo Pevskega združenja praških učiteljic. V Prago smo prispeli isti dan ob 18. uri, vmes pa smo se ustavili v Rottenmannu v Avstriji, kjer so nas pogostili simpatični člani mladinskega pevskega zbora, ki je gostoval pred tednom dni v Zagorju in Šentvidu pri Stični. V Pragi nas je sprejela delegacija praškega zbora in po skupni večerji so nas namestili v udobne prostore študentskega naselja v Strahovu pri Hradčanih v centru Prage. V študentskem naselju smo srečali študente vseh mogočih narodnosti in barv, pa tudi jugoslovanski študentje so bili med njimi. Le-ti so nas takoj obiskali in z veseljem srknili nekaj kapljic domače pijače, ki smo jo pripeljali s seboj.

Že v ponedeljek, 25. junija smo imeli dva koncerta v Benešovu, mestu 50 km južno od Prage. Oba koncerta, ki so se ju udeležili predvsem učenci osnovnih šol in pa gimnazije, sta uspela. Po koncertih smo si ogledali sodobno opremljeno osnovno šolo, kjer smo tudi kosili. Po kosilu pa smo odšli v baročni grad Jemnište, v botanični vrt ter živalski vrt gradu Konopište. Grad je bil nekdanj last v Sarajevu ubitega nadvojvode Ferdinanda.

V času našega bivanja v ČSSR smo imeli še tri koncerte in nekaj nastopov, višek pa je bil gotovo odlično izveden koncert v Pragi, kjer je zbor nastopil v „zrcalni dvorani“, to je v koncertno dvorano preurejeni cerkvi, podobno našim Križankam. Koncertni spored zbora je obsegal pesmi od renesanse, preko baroka, klasike, romantike do sodob-

ne umetne pesmi in pa narodne pesmi raznih narodov z največjim poudarkom na slovenski narodni pesmi. V idealni akustični dvorani so zbor in solisti ter člani instrumentalne skupine tako muzikalno, tonično čisto in interpretacijsko prepričljivo izvedli program, da je občinstvo navdušeno zahtevalo dodatke k programu. Po koncertu so nas obiskali najrazličnejši glasbeniki in kritiki, ki so navdušeno čestitali dirigentu zboru. Med njimi so bili primadona češke opere, v Pragi živeči skladatelji, dirigenti iz Prage in celo iz nekaterih bližnjih mest. Posebno navdušeno pa se je zboru zahvalil kulturni ataše jugoslovanske ambasade v Pragi, ki je bil mnenja, da je v muzikalni Pragi težko uspeti, da pa je nadvse ponosen, ko mu Čehi čestitajo k tako dobremu jugoslovanskemu mladinskemu zboru.

V času našega bivanja v Pragi so si pevci ogledali vse mogoče kulturne in druge spo-

menike mesta, ki ima bogato arhitekturo od romantike do inženirske arhitekture 20. stoletja. Pevci so si nakupili vseh mogočih spominkov, največ pa raznih medvedov, mačk, psov, „amorčkov“ in vse to skoraj v naravni velikosti. To je bil tudi povod, da so cariniki na vseh mejah postali dobre volje, ko so v avtobusu poleg rednih potnikov zagledali to plišasto menažerijo. Nazaj grede smo potovali iz Prage preko Chrudima, Strakonice in „Češkega lesa“ do Passaua v najvzhodnejšem delu zapadne Nemčije, nakar smo se po 62 km, prevoženih po tej državi, vrnili v Avstrijo in preko Linza v smeri proti Dravogradu pripotovali do naše meje in se nato 30. junija zvečer zdravi vrnili v Zagorje. Prihodnje leto bo praški zbor učiteljic vrnil obisk MPZ Vesna.

Franc Kopitar

Mladinski pevski zbor Vesna iz Zagorja je gostoval od 25. do 30.6.1984 v ČSSR. Pripravil je pet koncertov v Pragi in Benešovem. (foto T. Brezovar)

Pomen odkupovanja premoga za naš kraj

Danes je klub hitremu razvoju znanosti, jedrske energije in orožja, ki sta postala vladar sveta, še kako pomemben premog. To črno zlato ima dandanes, ko se borimo z gospodarsko krizo, neprecenljivo vrednost. Tega se zavedamo tudi Senovčani, še posebej pa naši rudarji. Premog in rudnik sta neločljivo povezana z zgodovino našega kraja.

Zapiski o začetku rudarstva segajo že v 1819 leto in leto 1855. Od leta 1923-1928 je obratoval tudi površinski kop. Po letu 1928 je vso proizvodnjo prevzela jama. Druga svetovna vojna tudi našemu rudniku ni prizanesla, zato so povojna leta zahtevala mnogo dela. Rudnik je bil kmalu usposobljen za normalno obratovanje. Najpomembnejši dan za rudnik Senovo je 3. september 1950, ko je delovni kolektiv prevzel rudnik v svoje roke. Tedaj so se na Senovo naselile mnoge družine. Število prebivalstva se je povečalo, v rudniku se je zaposlovalo vse več moških, kajti rudnik je predstavljal edini vir

zaslužka. Senovo je živelo od rudnika in tudi zanj. Delavci niso klonili. Premagali so vse težave v upanju za lepši čas. Senovo se je razvilo v lep rudarski kraj. Rudnik je finansiral izgradnjo tovarn, ki nudijo zaposlitev moškim, pa tudi ženskam. Tudi za otroke je bilo poskrbljeno z izgradnjo vrtca, igrišča in Doma XIV. divizije Senovo. Poleg tega imamo Senovčani svoj vir energije, ki vemo koliko danes pomeni. Zato danes rudarji strmi-jo za čim večjim izkopom, da bi presegli plan in pripomogli k reševanju energetske krize.

Da se Senovčani zavedamo pomena izkopavanja premoga za naš kraj, kažejo tudi udarniške akcije, ki zelo lepo uspevajo. Rudnik Senovo je za vedno zapisan v zgodovini našega kraja, ker je tako neločljivo povezan z njim.

Miro Simonišek, 8.b.
OŠ XIV. div. Senovo

Nove knjige

Gladovna stavka revirskih rudarjev

Za letošnji dan slovenskih rudarjev, 3. julij, je izšla v založbi ČZ DO Komunist, tozdr Komunist, Ljubljana, brošurica z naslovom Gladovna stavka revirskih rudarjev. Napisala sta jo Nevenka Troha in Branko Omahne. Izšla je v zbirki Spomeniki delavskega revolucionarnega gibanja in narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem v nakladi 1000 izvodov in v opremi Marije Prelog. Na naslovni strani je objavljen posnetek Kopitarjevega spomenika rudarskim rodovom, ki stoji na Starem trgu v Zagorju.

Sodelavca Revirskega muzeja ljudske revolucije v Trbovljah sta pripravila gradivo, ki je objavljeno v omenjeni 35 strani obsegajoči brošuri, prav ob 50-letnici gladovne stavke revirskih rudarjev. Na temelju številnih virov, ki so ohranjeni v raznih arhivih, objavljenih publikacijah, deloma pa tudi v Revirskem muzeju ljudske revolucije v Trbovljah, sta pisca opisala obdobje gospodarske krize in akcije proletariata v letih 1929-1934. Ta opis obdobja pred gladovno stavko, najhujšo in najtežjo obliko boja rudarjev za doseg svojih pravic, je nujno potreben za razumevanje vzrokov, ki so pripeljali rudarje in organizatorje gladovne stavke do tega revolucionarnega podviga z izjemno veliko odmevnostjo doma, po Jugoslaviji in po vsem svetu.

O tej stavki je bilo napisanega že precej bodisi v času stavke ali štrajka, kot ponavadi prekinitev dela imenujemo, ali pa v poznejših letih. Zgodovinarji ji odreja izredno pomembno mesto in eno najodločnejših ter odločilnih akcij, ki jih je začel in izvedel rudarski proletariat zasavskih revirjev v uspešnem več desetletij trajajočem boju napram takratnemu kapitalističnemu redu za doseg svojih pravic. Pisca kot tudi založnik knjižnice gre vsa pohvala in priznanje, da so se ob polstoletnem jubileju odločili prispevati svoj delež k razjasnitvi in pojasnitvi časa težkega boja hrastniških, trboveljskih in zagorskih rudarjev za svoj obstoj, obstoj svojih družin in za človeka vredno življenje.

(t.l.)

Pogovor z borcem XIV. divizije Zvonetom Šuštarjem

Kdaj ste odšli v partizane? Kdaj ste se priključili XIV. diviziji?

V partizane sem odšel 4.2.1943. leta. Diviziji sem se priključil eno leto pozneje, 4.2.1944.

Naštejte znane osebe v diviziji.

V diviziji sem spoznal komandanta divizije Vasjo Klanjška — Jožeta, Viktorja Avbla,

Toneta Vidmarja — Luko, Vlada Mišico (politični komisar), bilo pa je tudi veliko drugih, ki pa se jih zdajle ne spominjam natančno.

Opišite pot.

Zaradi snega je bila pot zelo naporna. Divizija je na pot krenila 6.1.1944. leta. Mesec dni za tem, 6.2., je čez Sotlo pri vasi Sedlar stopila na štajerska tla in začela skupaj s štajerskimi partizani boj za osvoboditev dežele.

Kaj je bil cilj divizije?

Naš cilj je bil, da osvobodimo Štajersko in preženemo sovražnika.

Kako dolgo ste hodili?

Hodili smo cel mesec.

Prosim, opišite nama kak zanimiv dogodek.

Moj najzanimivješi dogodek je bil, ko smo napadli sovražnika v Šmarjah pri Jelšah in zasegli veliko orožja in hrane.

Zahvaljujete se vam za pogovor.

Dejan Tabor, 6.c
Jani Podlesnik, 6.c
OŠNH Rajka Hrastnik

Težki partizanski časi

„Vpartizane sem prišel leta 1942. Bilo je januarja. Taborili smo na Partizanskem vrhu. Bili smo slabo obuti in oblečeni. Ker v hribih ni bilo mogoče več prezimovati, smo se odpravili v dolino. Na Kalu nas je obkolil sovražnik. Borili smo se, a sovražnik je bil močnejši. Jaz sem bil ranjen v hrbet, vendar mi je uspelo z dvema mojima tovarišema pobegniti. Dva tedna sem preležal v nekem seniku blizu kmetije. Kmalu se mi je rana zacelila in znova sem lahko prenašal kurirska sporočila. Vsi pa smo komaj čakali dan svobode.“

Tako se moj stari oče z bridkostjo, pa vendar s ponosom, spominja težkih dni, ki jih je preživel v partizanih.

Sašo Trobiš, 6.c
OŠNH Rajka Hrastnik

Izšla je prva številka časopisa „Naš barometer“

2. julij 1984 se smatra za rojstni dan novega časopisa v Hrastniku, ki je izšel pod naslovom „Naš barometer“. Nov časopis je v bistvu glasilo Občinske konference SZDL Hrastnik, prva številka pa je izšla za letošnji občinski praznik. Naklada časopisa je 4.000 izvodov in so ga prejela brezplačno vsa hrastniška gospodinjstva na svoje domove. Časopis ureja poseben uredniški odbor. Odgovorna urednica je Milica Kobal.

Prvi številki na pot je napisal namesto uvodnika prispevek ob prazniku občine Hrastnik predsednik skupščine občine Hrastnik Jože Žibret. Sicer pa je z naslovne strani razvidno, da bo časopis obravnaval realno življenje. Pohvalil bo, kar je dobrega in kritiziral, kar je slabega. Naš barometer naj bi resnično postal ogledalo snovanj in dogajanj v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, delegatskih skupščinah, društvih in drugje. Izdajatelji upajo, da bo časopis dobro „shodil“ in da ne bo imel prehudih težav, predvsem tistih, ki so poveza- ne z denarjem.

Prva številka obsega prispevke, ki se našajajo na uresničevanje resolucijskih usmeritev v letu 1984, objavlja podatke o razvoju Tovarne kemičnih izdelkov, objavljena so bila priznanja občine Hrastnik najzaslužnejšim občanom in skupinam, kratek je prispevek o delu komunalne skupnosti Hrastnik, krajevni skupnosti Dol, narodni zaščiti, izvajanju programa četrtega samopriskevka, vključevanju učencev v srednje usmerjeno izobraževanje, zdravstvenih problemih, športu in turizmu. Na koncu pa govori tudi o kulturni problematiki:

Kakor kaže, bo zaenkrat časopis izhajal redkeje. Računajo, da bo druga številka izšla koncem leta, v prihodnjem letu pa naj bi izšle štiri številke. Hrastničani so z izidom svojega glasila zelo zadovoljni in so ga v celoti pozdravili.

(t.l.)

Dediščina — film o treh rudarskih generacijah

Dne 6. julija so pričeli v Ljubljani snemati nov slovenski film Dediščina. Filmsko ekipo vodi režiser Matjaž Klopčič. Celovečerni film bo posnet deloma v filmskih ateljejih, deloma v okolici Ljubljane, deloma pa v Trbovljah in Zagorju. Prikazoval bo življenje, delo in boje rudarjev in njihovih družin od leta 1914 dalje v treh obdobjih. Scenarij je napisal Matjaž Klopčič sam ob sodelovanju z Andrejem Hiengom. Organizacijo ima na skrbi Pavle Kogoj, fotografijo Tomislav Pinter, sceno Niko Matul, kostume Alenka Bartlova, maske pa Berta Megličeva. Med igralci bomo videli Mileno Zupančičevo, Radka Poliča, Poldeta Bibiča, Borisa Juha, Majdo Potokarjevo, Matjaža Višnjarja, Pavleta Ravnohriba, Bineta Matoho, Jerco Mrzel, Borisa Ostana, Toneta Humerja, Antona Petjeta in Ivo Zupančičevo.

Pri snemanju zunanjih posnetkov na avtentičnem prizorišču v Trbovljah je sodelovalo od 19. do 21. julija okoli šestdeset domačinov, moških in žensk. Več posnetkov so naredili pri jašku III. na Gvidi.

Upajmo, da bo režiserju, sinu priznanega slovenskega rudarskega in socialnega poe-

ta Mileta Klopčiča, uspelo izdelati tipičen film na rudarsko tematiko, s pravim knapovskim „žmahom“ in revirsko tipiko, značilno za obdobje med obema vojnama, brez meščanske „štirke“.

Film bodo posneli sodelavci Viba filma v glavnem s sredstvi Kulturne skupnosti Slovenije, določene storitve, pa tudi sredstva, pa so in bodo filmski ekipi nudile nekatere zasavske delovne in druge organizacije. Snemanje bo trajalo skupno 45 snemalnih dni. Kdaj bo pa film zrel za predvajanje, je težko predvideti, vsekakor pa prihodnjo pomlad.

Tudi temu projektu — lahko bi rekli — pravemu slovenskemu rudarskemu umetniškemu filmu, želimo knapovski Srečno!

T. Lenarčič

Prvo srečanje slikarjev — Ex tempore 84

Likovna sekcija Relik Svobode Center Trbovlje je organizirala 30. junija in 1. julija tega leta v Trbovljah prvo srečanje slikarjev, likovnikov pod nazivom „Ex tempore 84“. Srečanje je potekalo v počastitev praznika slovenskih rudarjev in dneva borcev.

Ex tempore pomeni v slovenščini, izraz je latinski, takoj, brez priprave, iz rokava. Udeleženci tega slikarskega srečanja so pričeli delati takoj, brez kakšnih posebnih priprav. Potem, ko so dobili navodila s strani organizatorja, so se lotili dela. Tema letošnjega srečanja je bila „Trbovlje — rudarstvo — Čebine“. Svoja dela so likovniki ustvarjali dva dni, žal tudi ob nekoliko slabšem vremenu. Po končanem delu je dr. Cene Avguštin pregledal vsa predložena dela in jih odbral za razstavo. Razstava je bila odprta 1.7.1984 ob 18. uri v likovni galeriji Trbovlje. Pri otvoritvi je sodeloval Mešani pevski zbor Slavček pod vodstvom Jožeta Skrinarja, recitatorji gledališča Svobode Center, spregovoril pa je ter razstavo odprl Janez Holešek, sekretar občine Trbovlje in predsednik Svobode Center. S strokovnega stališča je dela ocenil in jih opisal dr. Cene Avguštin.

Razstava je bila odprta deset dni. Prvega srečanja slikarjev, likovnikov pod nazivom „Ex tempore 84“ so se udeležili naslednji: Veronika Rakuš iz Ptuja, Janez Janežič iz Kopra, Darko Crnkovič iz Kamnika, Jože Černeč iz Maribora, Andreja Peklar iz Kamnika, Marjan Vodišek iz Titovega Velenja, iz Trbovelj pa so se udeležili srečanja Ivan Žgalin, Ernest Špiler, Marjana Holešek, Zdravko Dolinšek, Helca Krasnik, Vanda Besednjak, Mojca Kurnik, Stane Leskovšek, Nada Debelič, Jože Potokar, Izток Perme, Milan Kuhar, Franja Grčar, Franc Ostanek in Alojz Nadrah.

Upajmo, da bo Relik našel tudi prihodnja leta toliko moči, organizacijskih, ustvarjalnih, predvsem pa finančnih, da bo takšno srečanje postalo tradicionalno.

(t.l.)

Ohcet na slovenski ravni

Biserka Selman in Roman Ahac, član kolektiva rudnika Trbovlje, sta bila letošnji slovenski par na „Ohceti v Ljubljani 1984“.

Dne 30.6. tega leta je bila v Ljubljani 17. mednarodna folklorna turistična prireditev pod nazivom „Ohcet v Ljubljani“. Razživela je že prej vso slovensko javnost, saj se je poročilo ob tej priliki 40 nevest in ženinov iz dvanajstih držav.

Ta ohcet je za nas v kombinatu še posebno zanimiva. Slovenski par sta namreč predstavljala Biserka Selman, gradbeni tehnik pri SGD Beton - tozid Operativa Zasavje in Roman Ahac - komercialni tehnik, preje rudar v jami premogovnika Trbovlje, sedaj pa nabavni referent pri istem tozidu. Par je bil izbran izmed številnih prijavitelcev, opraviti pa sta morala tudi kar precej zahteven test. V intervjuju, ki ga je dal naš sodelavec Roman Ahac je dejal: „Nikoli ne bom pozabil tistih dveh let v rudniku. Rudarsko življenje je nekaj posebnega. Spoznal sem, kaj so pravi tovariši in prijatelji. Rudar je tudi moj brat in med rudarji se tudi zdaj, ko nisem več v jami, odlično počutim“.

Tudi člani kolektiva kombinata želimo obema novoporočencema mnogo uspeha tudi v bodoče, saj imata pred seboj še doberšen del življenja, zato je najju vedno in povsod spremlja rudarski srečno!

Rudarjeva pesem

Asta Malavašič

Vabiš nas,
zemlja.
V tvojem naročju
je v skladih
brezmejno bogastvo,
čakaš nas,
zemlja...

Ko se spuščamo vate,
v ozke žile
tvojega osrčja,
ko grebemo vate
z žuljavimi rokami,
načenjamo s stroji
in krušimo
tvoje drobovje,
bodi nam dobra,
zemlja...

V tvojih črnih skladih,
v tvojem črnem zlatu
so bele kaplje
naših želja...
Bodi nam dobra,
zemlja...

Ko so upognjena
naša telesa,
ko se črno svetlika
v znoju
nam prašni obraz,
ko so s svetlobo umite
samo še oči,
ko se razpiraš,
o zemlja,
trda,
prislunhi utripom
utrujenih žil.

V njih boš čutila
vse hoste,
ki zunaj šumijo,
in začutila boš žita,
kako valovijo,
ptice v preletu
kot črte
v sinjini neba.
V toplih utripih
čutila boš
naše življenje...

Naši otroci nas čakajo,
naša dekleta,
žene in matere.
Ko se od nas
poslovijo,
v duše
jim tanko pronicata
strah in ponos,
za može,
ki privabljaš jih,
zemlja...
Bodi nam dobra!

Sprejmi nas
sleheri dan
in razpri
svoje sklade.
V črno zlato
sta vkovana
ljubezen in sanje.
Črno zlato
je naš kruh,
je srca bolečina.
Črno zlato
je ponos naš,
ki daješ ga,
zemlja...
Bodi nam dobra!

Vračaj nas vsakič
iz svoje
temačne globine.
Varno
nas spuščaj
iz rovov
s prijateljskim SREČNO,
ko te zapuščamo.
Bodi nam dobra,
zemlja...

Pozdravljeni junaki dela...

Berta Čobal - Javornik

Danes - tovariši zbrani, za nas je veliki dan!
Udarno smo premog kopali,
vsak bil je nalogam predan.
Čestitke vsem in vsakomur prav iz srca!
Zahvala vsem naj velja
in visoka delavska čast
bodi naša, rudarjeva, last.

Pozdravljeni junaki dela - novica vesela!
Povejmo na glas,
vsak izmed nas,
z velikim elanom prispeval je planom...
Glejte, nekoč smo tiho prisegli, se zavezali,
a danes glasno dejali,
da smo presegli letni izkop.
In kakor na polju ob žetvi
poslednji snop dokaz je,
da je njiva požeta,
tako nam je sveta resnica,
da žarijo nam lica od sreče, veselja,
saj, tovariši, izpolnila se naša je želja!

Pozdravljeni junaki dela,
udarna je pesem v slogi zvenela -
in bakljo uspeha prižgala,
zato vam, tovariši, pohvala in hvala!

Kulturni utrinki

Čeprav smo z junijem zabredli v počitniško vzdušje in hkrati sezono, pa se lahko pohvalimo, da v tem obdobju še ni zamrla kulturna dejavnost. Zvrstila se je vrsta prireditev najrazličnejšega značaja. Kot običajno jih bomo tudi tokrat našteali nekaj, za katere vemo, da so bile izpeljane.

Koncerti

Dne 26. junija je Delavska godba Trbovlje izvedla promenadni koncert na Prešernovem trgu pred magistratom v Ljubljani. Koncert so pripravili pod vodstvom Mihe Gunzka v okviru turistične prireditve „Ohcet 84“. Sledili so nastopi številnih folklornih skupin.

Dne 3.7.1984 so na proslavi dneva rudarjev na prostem v Hohkrautovi koloniji v Trbovljah v programu sodelovali Delavska godba Trbovlje, pevski zbor Zarija, Slavček in Svoboda II kot združeni pevski zbori, šest pevki mladinskega pevskega zbora Trbovlje ob spremljavi s harmoniko Jožeta Skrinarja.

Od 24.6. do 1.7.1984 je mladinski pevski zbor Vesna iz Zagorja gostoval v Pragi in Benešovem v ČSSR. Na petih koncertih se je predstavil pod vodstvom dirigenta Riharda Beuermana s pesmimi evropskih in jugoslovanskih narodov ter z deli klasikov. Bili so gostje praškega profsorskega in učiteljskega pevskega zbora. Prihodnje leto bodo le-ti vrnili obisk Zagorjanom.

Folklorni nastopi

Dne 8. julija je ob 18. uri nastopil na telovadišču Partizana v Trbovljah, folklorni ansambel (25 članov) slovenskega kulturnega društva Lipa iz St. Caterines — Kanada. Nastopili so s slovenskimi narodnimi plesi. Mlade rojake so pozdravili člani srednješolskega kulturnega društva Trbovlje. Člani folklorne sekcije so nastopili prav tako z domačimi plesi ob spremljavi harmonike. V Trbovljah so nastopili v organizaciji Slovenske izseljenske matice Ljubljana.

Likovne razstave

Od 20.6. do 1.7.1984 je razstavljal Janez Knez, akademski slikar iz Trbovelj, v likovnem salonu v Kočevju. Razstavljal je dela iz zadnjega obdobja, ki so nam že znana. Knez je doslej imel že nad 60 razstav doma, deloma pa tudi na tujem.

Od 22.6. do 6.7. je v galeriji Krško razstavljal Martina Koritnik — Fajt, ak. slikar iz Podbočja, olja in akvarele s tihožitji, pokrajino, portreti in dekorativnimi kompozicijami.

V času od 10. do 20.7.1984 je potekala v Zagorju 21. slikarska kolonija Izlake-Zagorje. Udeležilo se je devet slikarjev in to: Franc Curk iz Vrhniške, Ivan Čobal in Lariša Čobal, oba iz Maribora, Fran Faber iz Nizozemske, Rado Jerič iz Maribora, Reino und H.J. Kuipers iz Nizozemske, Flip Terevintd iz Nizozemske, Rudi Uran iz Maribora in Peter Wortd iz Nizozemske. Slikali so motive iz Zagorja in njegove okolice. Dela bodo razstavljena na razstavi 8.2.1984 v zagorskem Delavskem domu.

Dne 2. julija so odprli v knjižnici Toneta Seliškarja v Trbovljah razstavo fotografij. Mesec dni sta razstavljal svoja dela Andrej Zdovc iz Hrastnika in Aleš Zupan iz Trbovelj. Razstavljal sta 22 del s pokrajino in portreti.

V dneh od 27.7. do 9.8.1984 razstavlja 13 članov RELIKA 24 del v likovnem salonu DOLIK na Jesenicah. Svoja dela razstavlja skupno s 24 deli 17 članov DOLIKA v počastitev občinskega praznika občine Jesenice, ki so pobratene s Trbovljami. Prav tako imata obe sekciji sklenjeno pobratenje. Skupno razstavljanje obeh sekcij ob občinskih praznikih Jesenic in Trbovelj, je postalo tradicionalno.

V dneh od 30.6. in 1.7.1984 je likovna sekcija RELIK izvedla prvi slikarski „Ex tempore 84“ v Trbovljah z udeležbo 23 alikarjev. Pripravili so razstavo najboljših del od 1.7. do 11.7.1984 v galeriji Trbovlje v Delavskem domu.

Ostale prireditve

Delavski dom Zagorje je razstavil gradivo s podatki o kulturnih prireditvah v sezoni 1983-84. Od jeseni do konca pomladi so imeli pet gledaliških predstav s 1957 obiskovalci, pet koncertov v glasbenem abonmaju, štiri koncerte iz rok abonmaja, ki jih je poslušalo 1700 obiskovalcev je bilo v kinu. Vseh obiskovalcev je bilo 76.613 in 214 kulturnih prireditev. Bilo pa je tudi več drugih amaterskih prireditev z večjim številom obiskovalcev.

(t.l.)

Izposojeni trenutki resnice

Sreča je najbolj okrutno orožje v rokah časa.

Valery

Razumen človek se prilagaja svetu, nerazumen pa vztrajno skuša prilagoditi svet sebi. Zato je ves napredek odvisen od nerazumnega človeka.

B. Shaw

Najboljše ogledalo je star prijatelj.

Herbert

Družina je domovina srca.

Diazzi

Običajno hvalimo zgolj zato, da bi bili hvaljeni.

La Rochefoncauld

Kdor noče razsojati je fanatik; kdor ne zna razsojati, je bedak; kdor pa si ne upa razsojati, je suženj.

Drummond

Šalim se tako, da govorim resnico. To je namreč najboljša šala na svetu.

B. Shaw

Praksa mora biti vedno zgrajena na dobri teoriji.

Leonardo

Vsi vemo, da je pravo najmočnejše med šolami domišljije. Noben pesnik še nikoli ni tako svobodno interpretiral narave kot pravnik stvarnost.

Girodoux

Človek, ki je sam, je vedno v slabi družbi.

Valery

Kadar se ljudje ne morejo hvaliti z drugim, se hvalijo s svojimi nesrečami.

Graf

Revščine se ni treba sramovati. Mnogo več je ljudi, ki bi se morali sramovati svojega bogastva.

Nestroy

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

Jedrske elektrarne v Makedoniji

Najnovejši makedonski načrti razvoja elektroenergetskega sistema vključujejo tudi jedrsko energijo. V okviru zveznega družbenega dogovora za enoten postopek izbora jedrskega goriva je tudi Makedonija pripravila svoje predloge. Pripravili so tri predloge za gradnjo jedrskih elektrarn. Po prvem bi zgradili dve (1997. prvo in drugo do leta 2001) z močjo 450 MW. Drugi predlog predvideva gradnjo treh elektrarn do leta 2001 z manjšo močjo (300 MW) skupaj z elektrogospodarstvom Vojvodine in Srbije. Po tretjem predlogu pa naj bi zgradili le eno jedrsko elektrarno z močjo 900 MW do leta 2000. Dobili so že več ponudnikov iz tujine za tehnologijo in z zagotovitvijo za oskrbo s potrebnimi surovinami. Za gradnjo je iz mnogih razlogov (potresnih, hidroloških, geoloških itd.) najprimernejša dolina Vardarja, predvsem Udovo in Krivolak.

Okrog Tare hude debate

V našem glasilu smo že na kratko omenili, da so se po dolгих letih vročih razpravah sporazumele SR Srbija, SR Črna gora in SR BiH o nameravani gradnji večjega števila hidroelektrarn na reki Drini. Sporazum o predvideni gradnji pa je povzročil pri zagovornikih prostora in varstva okolja veliko žgočih razprav. Okoli Tare, enega najlepših kanjonov v Jugoslaviji, Evropi in tudi na svetu (takoj za Koloradom v ZDA), je torej precej vroče. Tara z Durmitorjem sodi v seznam

svetovne dediščine UNESCO. Če bi zgradili vodne elektrarne na omenjeni reki, s čimer bi potopili dolino Tare, bi to svetovno naravno čudo zbrisali s seznama te naše svetovno pomembne naravne dediščine. Varstveniki okolja v raznih interesnih skupnostih, SZDL in drugod sprjemajo stališča, ki nasprotujejo gradnji hidroelektrarn na omenjenem območju.

V gradnji HE Mostar

Sredi leta so pričeli betonirati jez hidroelektrarne Mostar na Neretvi. Dogradili naj bi jo čez tri leta. Imela bo moč 75 megavattov in bo letno dajala v elektroenergetiki sistem 310 milijonov kWh električne energije. Tri turbine za omenjeno hidroelektrarno na Neretvi bo izdelal Litostroj.

Izločanje žvepla iz dimnih plinov

V raziskovalnem centru Evropske gospodarske skupnosti — EGS Joint Research v Italiji so razvili postopek za gospodarno izločanje žvepla iz dimnih plinov v termoelektrarnah in drugih industrijskih obratih.

Dimne pline najprej v posebni komori spirajo z bromovo raztopino, nato z elektrolizo pridobijo iz njih tehnični vodik. Iz dimnih plinov iz katerih so izločili vodik, nato s pomočjo vročih dimnih plinov iz kurišča pridobijo 80 % žvepleno kislino. Rešitev z novo tehnologijo je predvsem zanimiva tudi za naše termoelektrarne.

Gospodarno utekočinjenje premoga

Poskusna naprava za utekočinjenje premoga, ki jo je pri Saarbergwerku postavila delniška družba, je pri enoletnem poskusnem obratovanju dokazala, da je mogoče iz premoga gospodarno pridobivati nafto in njene derivate. Stroški znašajo okoli 160 DM za tono nafte. Po vzorcu naprave z zmogljivostjo predelave 6 ton premoga na dan, nameravajo postaviti napravo, ki bi lahko utekočinila na leto milijon ton premoga.

Elektroenergetska bilanca sprejeta

Delavski svet slovenskega elektrogospodarstva je 21.6.1984 na seji v Mariboru sprejel elektroenergetsko bilanco za leto 1984 v obsegu 10.129 gigavatov in vrednosti 45.824,5 milijona dinarjev. Tu niso vštete izgube iz preteklih let, pa tudi ne stroški, ki so letos nastali zaradi neurja.

Sprejel pa je tudi program ukrepov za odpravo izgube v letu 1983 in za poslovanje v letu 1984. Do konca tega leta bi lahko odpravili izgubo, če bi uresničili vse sanacijske ukrepe in poiskali vse notranje rezerve in če bodo s septembrom povečali ceno električne energije za 35 %.

JE Krško v remontu

Jedrska elektrarna Krško je stopila 1.7.1984 v redni remont in zato so elektrarno za ta čas ustavili. Ob remontu bodo hkrati zamenjali še tretjino ali 16 ton jedrskega goriva.

V zimskih in pomladanskih mesecih je obratovala v povprečju s 95 % zmogljivostjo in do konca maja pridobila že 2,2 milijarde kWh električne energije. S tem je letos pokrila okoli četrtno slovenskih potreb po električni energiji. Ves čas je obratovala tudi brez večjih zastojev. Letos bodo dali v omrežje okoli 3,96 milijarde kWh elektrike. Odkar se je 1. marca letos 525-članski kolektiv samoupravno organiziral, vse uspešneje delujejo samoupravni organi.

Izvoz avstralskega premoga

Avstralski premogovniki načrtujejo, da bodo letos izvozili 64 milijonov ton premoga. To pomeni, da ga bodo izvozili 4 milijone ton več kot lani. To bo nov izvozni rekord.

Zemeljski plin iz Alžirije

Ni še dolgo tega, ko je Slovenija zgradila razmeroma zelo razvejano plinovodno omrežje. En krak tega omrežja teče tudi od Trojan preko Zagorja, čez Ravensko vas oziroma Zeleno travo, čez potok pri Sušniku v Trbovljah, čez Bukovo goro in Retje do Steklarne v Hrastniku. V načrtu je, da bi se morda že v naslednjem letu priključila na plinovod tudi Cementarna Trbovlje zaradi znanih težav z mazutom.

Naložba v slovensko plinovodno omrežje je veljala 4 milijarde in 23 milijonov din in se čedalje bolj obrestuje. Več porabijo plina v mestih, ker ima ugoden vpliv na okolje, nadomešča pa tudi nafto in njene derivate. Letos bo 900 milijonov m³ zemeljskega plina nadomestilo 830.000 ton težkih, srednjih in lahkih naftnih derivatov. V Sloveniji je zemeljski plin med vsem energetskega vira zastopan s 13 %. Petrolova tozda zemeljski

plin je letos prvič poslovala brez izgube. V naslednjih dveh letih pa se obeta na tem področju koristna novost. Povezali bodo zahodni krak magistralnega plinovoda s podobnim italijanskim pri Gorici. Naši energetiki se že dogovarjajo z Alžirijo in severnoevropskimi državami za dodatne količine plina, ki naj bi jih začeli dobavljati od leta 1986. Iz Alžirije naj bi priteklo preko Italije 250 milijonov m³ plina, do leta 1990 pa naj bi se ta količina povečala na 750 milijonov m³. ZSSR nam bo po obstoječem plinovodu lahko dobavila od 100 do 150 milijonov m³ plina letno več kot doslej, vendar bo ta količina premajhna za naše bodoče potrebe.

Predor Karavanke aktualen

V drugi polovici junija letos je Mednarodna banka za obnovo in razvoj odobrila Jugoslaviji okoli 100 milijonov dolarjev posojil za razne investicije.

Republiški izvršni svet Slovenije je med drugim obravnaval tudi gradnjo predora skozi Karavanke pri Hrušici — Jesenice. Predviden začetek gradnje je maj 1985, gradili pa ga bodo okoli pet let. Skupni gradbeni stroški karavanškega predora bodo znašali predvidoma 18 milijard dinarjev, od tega po oceni 12 milijonov dolarjev ali 10 % vseh gradbenih stroškov. Investicijski stroški bodo 140 milijonov dolarjev, od tega pa bo lastnih sredstev 70 milijonov dolarjev ali 10,5 milijarde din, ostanek pa bo kredit Evropske investicijske banke in drugih sfinancerjev. Lastna sredstva bodo zagotovljena iz sredstev, namenjenih za gradnjo cest iz cene bencina.

Prihodnje leto več elektrike

Izvršni odbor jugoslovanskega elektrogospodarstva je 27. junija na svoji seji razpravljal o trenutni in bodoči oskrbi z električno energijo. Delegati so ugotovili, da je oskrba z elektriko normalna in da se nam do konca septembra letos ni treba bati nobenih redukcij. Za pozno jesen in zimo pa velja, da bomo imeli toliko električne energije, kolikor zalog premoga bomo ustvarili. Potrebovali pa bomo približno še milijon ton mazuta, da bodo lahko obratovali tudi vse termoelektrarne na tekoča goriva.

Govorili pa so tudi o možnostih proizvodnje v prihodnjem letu. Mnenja so bili, da bi lahko proizvedli 77,2 milijarde kWh elektrike. To bi bilo za dobrih 5 % več kot letos. Obratovati bodo pričele termoelektrarne Ugljevik z močjo 300 megavatov, poskusno pa bo začela obratovati elektrarna Novi Sad, dva agregata hidroelektrarne Djerdap II ter termoelektrarna in toplotna II v Ljubljani.

Nadzorovanje pretoka toplote

V institutu Battele v ZDA so razvili cevaste senzorje, ki jih je mogoče vstaviti na začetku ali koncu ogrevalnih naprav in cevovodov. Senzorji neposredno merijo temperaturo in količino posrednika toplotne energije (zrak, voda, olje). Preko kabla posredujejo podatke računalniku, ki registrira in tekoče posreduje podatke o porabi toplotne energije, pa tudi o temperaturi ogrevalne naprave.

Uplinjevanje premoga v ležišču

V ameriškem institutu Gas Research Institute v Chicagu že nekaj časa preučujejo novejšo postopke za uplinjevanje premoga v najglobljih ležiščih premoga. V teh globinah je izkop premoga namreč predrag.

Gradnja druge jedrske elektrarne

Že nekaj let tečejo priprave za zgraditev druge jugoslovanske oziroma slovensko-hrvaške jedrske elektrarne v Prevlaki na Hrvaškem. Pojavila se je vrsta nerazčiščenih vprašanj. Zato je bil odbor za plan in razvoj pri interesni skupnosti elektrogospodarstva in premogovništva mnenja, da v Sloveniji ne bi na hitro sprejemali sporazuma o pripravi na gradnjo skupne elektrarne v Prevlaki. Skupaj s Hrvaško je treba najprej razčistiti vse nejasnosti in znova temeljito pretehtati upravičenost skupne gradnje, kar pa ne bi oviralo že začetih pripravljalnih del. Sporazum, ki ga je predlagalo slovensko elektrogospodarstvo je v določeni meri pomankljiv. Ni še znano, kje bodo elektrarno gradili, kolikšen del bo pripadal Sloveniji, če bo zraven zgrajena tudi toplotna, od kod bo gorivo itd.

Elektrika iz atomov

V letu 1983 so jedrske elektrarne v zahodno industrijsko razvitih državah poslane v omrežje 806 milijard kWh električne energije, to je 12 % več kot leta 1982. Delež elektrike iz jedrskih elektrarn se bo v naslednjih letih hitreje povečeval. Za leto 1990 napovedujejo, da bodo te elektrarne proizvedle že 970 milijard kWh elektrike, leta 2000 pa že okoli 1.200 milijard kWh. V evropskih državah je znašala lani proizvodnja jedrskih elektrarn 354,4 milijarde, v ZDA in Kanadi pa 338,5 milijarde kWh.

V Evropi so tovrstne energije proizvedle največ Francija in Belgija. V skupni proizvodnji električne energije imajo največji delež jedrske elektrarne v Franciji - 49 %, v Belgiji - 36 %, na Finskem, v Švedski in Švici - 25 %, v ZDA 12,7 %. Koncem lanskega leta je v jedrskih elektrarnah v državah članicah OECD (organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj) delovalo 243 reaktorjev oziroma 14 % več kot leto poprej. V gradnji pa je nadaljnjih 138 novih reaktorjev, v načrtu pa imajo postavitev še 42 novih reaktorjev.

V Kaknju so težave

Republiški rudarski inšpektorat SR Bosne in Hercegovine je koncem junija prepoval vsakršna nadaljnja dela pri delu na površinskem kopu premoga Vrtlište. Brez dela je trenutno ostalo 400 rudarjev. Razlog za to je bil, da so v premogovniku pripravljali površinski kop za eksploatacijo, vendar niso imeli urejene investicijsko tehnične dokumentacije. Po mnenju vodstva rudnika Kakanj je krivec za to Rudarski institut Tuzla, ki je denar za izdelavo dokumentacije prejel, dela pa ni opravil. Na novem površinskem kopu naj bi že letos odkrili za 1,8 milijon m³ jalovine in nakopali 500.000 ton premoga, v letu 1986 pa že 1.200.000 ton, ko bi bila končana I. faza.

Sporazum za male elektrarne

Litostroj in Institut za turbinske stroje iz Ljubljane, tovarna črpalk Jastrebac, Jugoturbina iz Karlovca in Metalurški zavod Tito iz Skopja so sklenili samoupravni sporazum, da bodo sodelovali pri proizvodnji opreme za male vodne elektrarne. Nosilca bosta ljubljanska podpisnika. Drugi izdelovalci bodo izdelovali opremo po njuni tehnični dokumentaciji. Konec je dober — specializacija, hitreje in ceneje izdelovati električno opremo za male elektrarne.

Težave v elektrogospodarstvu Kosova

Dne 26. junija so vsi trije zbori skupščine SAP Kosovo obravnavali med drugim tudi vprašanja ureditve razmer v sodu Elektrogospodarstvo Kosovo. Sprejeli so vrsto sklepov za odpravo težavnih razmer. S tem se je končala večmesečna polemična razprava o težavnem položaju tega kolektiva, ki šteje 14.000 zaposlenih. Težave so nastopile kot posledica vrste subjektivnih in objektivnih okoliščin, ki so se nabirale več let. To je vplivalo na nesorazmerja med zmogljivostmi, namenjenimi za proizvodnjo premoga na eni strani in onimi za predelavo premoga in proizvodnjo elektrike na drugi strani. Zgodilo se je, da so postavili nove termoelektrarne, ki zdaj nimajo dovolj premoga, zato jih sedaj izkoriščajo le polovično. Slabosti pa se kažejo tudi v nedelu, neodgovornosti, slabem odnosu do družbenih sredstev, prekomerni porabi mimo delovnih rezultatov in drugih pomankljivosti.

Koliko klasičnih virov energije še imamo? Premog prednjači!

Mednarodna organizacija za energijo — IEA je pred kratkim objavila podatke o zalogah premoga, nafte in plina na vsem svetu.

a) Premog

Približne doslej ugotovljene zaloge črne premoga znašajo na svetu 488 milijard ton. Od tega ga je v ZDA 107,4 milijarde ton ali 22 % svetovnih zalog, v ZSSR 104 milijarde ton ali 21,3 %, na Kitajskem 99 milijard ton ali 20,3 %, v državah EGS pa 69,8 milijarde ton ali 14,3 %. Od 2,89 milijarde ton črne premoga, kolikor so ga lahko nakopali po vsem svetu, so ga v ZDA 24,3 %, na Kitajskem 21,5 %, v ZSSR 19,2 % in v državah EGS le 8,3 %.

b) Nafta

Zaloge nafte ocenjujejo strokovnjaki na 91,2 milijarde ton. Saudova Arabija ima 24,2 % zalog, ZSSR 9,4 %, Iran 8,3 %, Mehika 7,2 % in države EGS 2,4 %. V letu 1982 so največ nafte načrpali v ZSSR — 22,5 %, svetovna proizvodnja je znašala 2,7 milijarde ton, v ZDA 17,7, v Saudovi Arabiji 11,9 %, v Mehiki 5,4 %, v državah EGS pa 4,1 %.

c) Zemeljski plin

Zaloge zemeljskega plina po vsem svetu ocenjujejo strokovnjaki na 88.045 milijard m³. Največje so v ZSSR — 39,2 % vseh zalog v svetu, v Iranu 12,9 %, v ZDA 6,5 %, Alžiriji 3,6 % in v državah EGS 3,3 %. Lani so načrpali na vsem svetu 1.530 milijard m³ zemeljskega plina, od tega v ZSSR 32,7 %, v ZDA 32,5 % in v državah EGS 9,9 %.

č) Trajanje zalog

Ob dosedanjem obsegu porabe zadošča jo znane zaloge črne premoga še za 169 let, nafte za 38, zemeljskega plina pa za 58 let.

Kmalu uranova ruda

Rudnik urana Žirovski vrh pri Škofji Loki bo predvidoma že avgusta letos pričel s poskusno proizvodnjo oziroma obratovanjem, to je s kopanjem uranove rude. Do konca polletja je bilo opravljenih več kot 80 % vseh potrebnih del v okviru investicije. Naložba bo veljala 6,7 milijarde dinarjev. Že doslej so nakopali 65.000 ton rude, pripravljene za predelavo. Zaloge rude bodo zadoševale za celotno življensko dobo jedrske elektrarne v Krškem in še za dve morebitni jedrski elektrarni za 20 let. Skupne zaloge znašajo več kot 30.000 ton uranovega oksida v rudi, letna proizvodnja pa bo 120 ton uranovega koncentrata. To pa je dovolj za JE Krško.

Trgovina s premogom v Ljubljani

Pri Kurivoprodaji v Ljubljani pogosto sprašujejo kupci, če je na voljo dovolj premoga. Nekaterih vrst res manjka, možno pa je dobiti madžarske in ruske brikete. Cena prvih je 12.504,80 din, drugih pa 9.570,80 din za tono. Od domačih vrst premoga je bilo v začetku julija letos možno plačati velenjski lignit-kosovec po 3.681,55 din za tono, s tem da ga bodo kupci dobili v mesecu dni. Za druge vrste premoga pa vedno nastopa kak razlog, ker jih ni na voljo. Za našega lahko trdimo, da so vzroki v slabem vremenu (površinski kop Lakonca) in pa pomanjkanje železniških vagonov. Vendar se bo čez mesec ali dva tudi to ugodno rešilo.

Nesreča na Tajvanu

Okoli 10. julija se je pripetila v premogovniku Dzuifang blizu Tajpeha na Kitajskem, otoku Tajvan, huda rudarska nesreča. Smrti se je ponesrečilo 99 rudarjev v požaru, ki je izbruhnil 2000 m pod površino. Vzroke nastanka požara še raziskujejo. Tajvanska vlada je zahtevala, da je treba zapreti vseh 125 rudnikov na otoku in pregledati varnostne naprave v njih. To je bila že druga huda nesreča na tem otoku v zadnjih treh tednih.

Poraba energije leta 2000

Po oceni naftne družbe Lagovena — Venezuela, se bo poraba energije do leta 2000 na svetu povečala tako, da bi za njeno pokrivanje potrebovali 115 milijonov sodov nafte na dan, takrat pa bodo na svetu načrpali največ 86 milijonov sodov nafte na dan. Če naj bi delež nafte v skupni porabi energije ostal tolikšen kot je danes, to je okoli 70 %, bi morale jedrske elektrarne zagotoviti štirikrat več električne energije, zemeljskega plina bi morali pridobiti trikrat več, premoga pa nakopati ena in polkrat več.

Združene moči „EKIPE“

Dne 2. julija so v prostorih gospodarske zbornice Jugoslavije v Beogradu podpisali predstavniki El Niš, Rade Končarja iz Zagreba, Iskre iz Ljubljane, Mihajlo Pupin iz

Beograda in Energoinvesta iz Sarajeva sporazum o ustanovitvi konzorcija z imenom EKIPE (začetne črke vseh podpisnic). Gre za zagotovljeno sodelovanje pri projektu jugoslovanskega elektrogospodarstva „Tehnični sistem upravljanja s 380 KV mrežo v SFRJ.“ Gre pa hkrati tudi za 126 milijonov dolarjev vreden projekt, pri katerem bodo želele sodelovati mnoge tuje družbe, domače organizacije pa bodo lahko konkurirale, če bodo nastopile enotno. Denar bo zagotovila mednarodna banka za obnovo in razvoj ter evropska investicijska banka. V omenjenih petih OZD je zaposlenih skupno okoli 140.000 delavcev, od tega skoraj 20.000 inženirjev, njihov letošnji celotni prihodek pa bo znašal okoli 440 milijard dinarjev.

Romunija se trdneje naslanja na premog

Čeravno Romunija velja za deželo, eno redkih v Evropi, kjer je nafta doma, se bo ta država v okviru svojih energetskega načrta do konca tega desetletja mnogo bolj naslonila na premog kot doslej. Že naslednje leto naj bi s premogom pokrili blizu 47 % skupnih energetskega potreb, medtem ko so jih pred štirimi leti le 20 %. V skladu s temi načrti se bo povečala proizvodnja premoga od 37,8 milijona ton leta 1982 na 102 milijona ton leta 1990. Povečali bodo proizvodnjo nizkokaloričnih vrst premoga, predvsem lignita, ki ga bodo pokurili v termoelektrarnah. Že letos bodo porabili v termoelektrarnah 53 milijonov ton rjavega premoga in lignita.

V Zenici površinska eksploatacija premoga

Rudnik rjavega premoga Zenica, ki pridobiva premog že več kot 100 let z jamsko metodo, načrtuje, da bodo pričeli tudi s površinsko eksploatacijo premoga. Že letos naj bi tozda Stranjani in Abid Lolič na površinskih kopih nakopala 70.000 ton premoga. Lanskoletno proizvodnjo, milijon ton, naj bi letos povečali za 20 % in nakopali 1,2 milijona ton premoga. proizvodnja premoga se bo povečevala tudi v naslednjih letih, tako da naj bi znašala koncem tega srednjeročnega obdobja 1,5 milijona ton letno. Površinsko pa bodo pričeli eksploatirati tudi premog v novem rudniku Moščanica. Na površini okoli 16,5 m² se nahaja okoli 150 milijonov ton rezerv premoga s kalorično vrednostjo od 4.500 do 6.000 kalorij. Z deli bodo pričeli v prihodnjem letu, ko bodo poleg odkrivke nakopali že tudi 50.000 ton premoga. V letu 1986 naj bi znašala proizvodnja že 500.000, v letu 1988 pa že milijon ton, medtem ko naj bi v letu 1992 dosegli maksimalno zmogljivost okoli 2 milijona ton. Na tem površinskem kopu naj bi odkopavali premog do leta 2030. Z odpiranjem novega rudnika Moščanica bo rudnik Zenica zaposlil še 1.500 novih delavcev. V raziskovalna dela, raziskavo študij in investicijsko tehnične dokumentacije so doslej vložili 547 milijonov din. V naslednjih mesecih nameravajo vložiti še 180 milijonov din za odkup zemljišča ter izgradnjo objekta v I. fazi, medtem ko bodo 30 milijonov din vložili za nabavo opreme. V načrtu pa imajo tudi zgraditev nove separacije premoga z zmogljivostjo 2,5 milijonov ton v I. fazi, medtem ko naj bi v II. fazi zmogljivosti podvojili.

Izvoz premoga

Iz bosansko-hercegovskih premogovnikov bodo po doslej sklenjenih pogodbah letos izvozili okoli 90.000 ton premoga v vrednosti 2,8 milijona dolarjev. Po energetski bilanci so predvideli izvoz v višini 680.000 ton za letošnje leto. Skupne devizne potrebe teh premogovnikov znašajo letos 22 milijonov dolarjev.

Obrat za proizvodnjo bio briketov

V Karlovcu je delovna organizacija Impregnacija dokončala obrat za proizvodnjo bio briketov iz odpadkov lesa. Letna proizvodnja bo znašala od 16 do 18 tisoč ton. Celokupno proizvodnjo pa nameravajo prodati kupcem na zahodnem trgu. Sredstva za zgraditev tega obrata so združila sozd Jugoturbina v Karlovcu, sozd Železniške transportne organizacije iz Zagreba in Impregnacija. Surovina je zagotovljena iz domačih virov.

Predhodna bilanca elektrogospodarstva za leto 1985

Po prvi verziji elektroenergetske bilance, ki je bila izdelana na temelju podatkov vseh republik in pokrajin, ki jo je koncem junija osvojil izvršni odbor JUGEL-a, bi v Jugoslaviji prihodnje leto proizvedli in porabili okoli 77,3 milijarde KWh električne energije. To je 6,4 % nad oceno porabe za letošnje leto. Vse potrebe porabnikov bodo zadovoljene iz domačih elektrarn, zato ni predviden uvoz niti izvoz elektrike. Sestavljenci in prvi ocenjevalci smatrajo, da je prvokrat poraba realno ocenjena. Doslej so republike in pokrajine izkazovale velike potrebe po električni energiji in je bila zato vsako leto načrtovana stopnja rasti porabe precej večja od ustvarjene. Največji del električne energije, to je blizu 40 milijard KWh, bi proizvedli v TE na premog in v termoelektarnah okoli 26 milijard KWh. Jedrska elektrarna v Krškem bi proizvedla nekaj nad 4 milijarde KWh, termoelektrarna na mazut pa okoli 3 milijarde KWh. Ostanek, razlika bi proizvedle termoelektarne na plin in industrijske termoelektarne. Razumljivo pa je, da je s to proizvodnjo električne energije vezanih več pogojev. Predvsem več premoga za termoelektarne, padavine in, kar je največja uganka, mazut. Predvideno je, da bi presežek električne energije v prihodnjem letu imela Slovenija, Kosovo in Makedonija. Skoraj v isti količini pa bi jo primanjkovalo v Bosni in Hercegovini, Črni gori, ožji Srbiji in Vojvodini.

Kreka — pomanjkanje reprodukcijskega materiala

Premogovnik Kreka bi letos moral proizvesti po načrtu okoli 2,3 milijona ton premoga. Od te količine naj bi dobile več kot polovico TE Tuzla, zadnje tedne pa se vse pogostejše soočajo s pomanjkanjem reprodukcijskega materiala. Najhuje je, ker primanjkuje rudarskega razstreliva. Primanjkuje pa tudi TH podpora in jamskega lesa. Del ločnega podpora so nabavili iz uvoza, vendar je tudi ta sedaj ukinjen.

Termoelektrarna Bitolj

Letos bodo začeli z izgradnjo 3. bloka termoelektarne Bitolj. Dela bodo trajala pet

let. Predračunska vrednost projekta vključno s premogovnikom znaša po dosedanjih ocenah 47 milijard dinarjev. Sicer pa je 2. blok pričel poskusno obratovati v drugem, namesto kakor je bilo predvideno v četrtem trimesečju.

Strategija za premog

Mednarodna agencija za energijo — IEA, katere članice so države organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj — OECD, smatra, da morajo razvite zahodne države sprejeti agresivnejšo strategijo za koriščenje premoga, če ne žele, da se nadaljuje zmanjševanje porabe tovrstnega goriva oziroma, da se ne bo povečevala odvisnost od nafte in njenih podražitev. V poročilu te agencije je navedeno, da se mora poraba premoga povečati od 851 milijonov ton ekvivalenta nafte v letu 1983 na 1012 milijonov ton v letu 1990 oziroma 1327 milijonov ton do konca tega stoletja (26,9 % od skupne količine). Iz poročila pa je tudi razvidno, da se je situacija okoli porabe premoga izboljšala v toliko, kolikor so odpadle skrbi v zvezi s potencialnimi zmogljivostmi premogovne industrije in ozkih grl v infrastrukturi, vendar pa se pojavlja nevarnost, da zaradi nizkih cen premoga ne bodo destimirane investicije.

(t.l.)

Iz naše polpretekle zgodovine

Dne 30. junija 1933 je pod vodstvom Komunistične partije prišlo v Trbovljah do velike demonstracije revirskih žensk proti revščini in izkoriščanju. Dopoldne so pred rudniško upravo (tako imenovano „Graščino“) in pred občino demonstrirale Trboveljčanke, popoldan pa so se jim pridružile še ženske iz Hrastnika in Zagorja. Okoli 2500 žena rudarjev je zahtevalo delo in kruh in za vse enako zaposlitev. Ker so bile demonstracije prvi dan brez uspeha in ker sta policija in orožništvo izvajala hudo nasilje, so ženske 1. julija zasedle vse vhode v rove in vsa druga delovišča, tako da je bilo delo povsod ustavljeno. Po štirih dneh je morala TPD (Trboveljska premogokopna družba) kot lastnica rudnikov ugoditi nekaterim njihovim zahtevam.

Upokojenci v Jugoslaviji

Zveza pokojninskih skupnosti Jugoslavije je objavila pred kratkim podatke o številu upokojencev in njihovih pokojninah po stanju na 31. december 1983. Koncem lanskega leta je bilo v naši državi 1.837.878 upokojencev. Med njimi je bilo 686.700 starostnih, 644.490 invalidskih in 506.680 družinskih. Lansko leto se je upokojilo 128.490 zavarovancev, pravica do pokojnine pa je prenehala več kot 60.000 upokojencem.

Mesečna pokojnina starostnih upokojencev je znašala povprečno 11.680.- din, inva-

lidov 8.853.- din, družinske pokojnine pa so znašale mesečno povprečno 7.504.- din. pri slednjem je všteti tudi varstveni dodatek. Starostne pokojnine so znašale lani povprečno z varstvenim dodatkom vred v Sloveniji 13.135.- din, na Hrvaške, 12.757.-, v ožji Srbiji 11.019.-, v Bosni in Hercegovini 10.818.-, v Vojvodini 10.708.-, v Črni gori 10.606.-, na Kosovu 10.675.- in v Makedoniji 9.165.- dinarjev mesečno.

Predsedstvo Zveze upokojencev Jugoslavije pa je na seji 21.6.1984 odločno zahtevalo, da je treba dosledno uveljaviti novi zvezni pokojninski zakon, še zlasti tisti del, ki se nanaša na uskladitev pokojninskih prejemkov. Usklajevanje pokojnin namreč še vedno zastaja približno za leto dni, zavoljo česar so upokojenci zelo prikrajšani.

Zvezni pokojninski predpis namreč določa oziroma nalaga popolno uskladitev pokojnin z nominalnimi osebnimi dohodki najkasneje do 3. decembra 1986. Standard upokojencev še nadalje pada. Ugotovili so, da so bili v obdobju januar-marec 1984 za približno 18 % nižji kot v enakem obdobju lani (osebni dohodki za približno 8 %). Realna vrednost pokojnin bo letos za približno 40 % manjša kot v letu 1979. Takšne so ugotovitve najvišjega organa društev upokojencev Jugoslavije.

(t.l.)

Tristo največjih delovnih organizacij v Sloveniji v letu 1983

Gospodarski vestnik je v št. 26 z dne 6. julija tega leta objavil podatke Republiške službe družbenega knjigovodstva o najmočnejših delovnih organizacijah. Podatki temeljijo na zaključnih računih za leto 1983, primerjava pa je tudi za leto poprej. Med 300 največjimi delovnimi organizacijami v Sloveniji v preteklem letu so tudi delovne organizacije našega kombinata.

Zasavski premogovniki so na 51. mestu (v letu 1982 na 23.) z dohodkom 1.836.698.000 z indeksom 105,8. S povprečnim številom zaposlenih so na 26. mestu, tako kot leta 1982 in je znašalo 3.345 z indeksom 103,1. Pri uporabljenih poslovnih sredstvih (v povprečju) so na 64. mestu, v letu 1982 na 54. z zneskom 5.196.695.000 z indeksom 140,4. S celotnim prihodkom so na stotem mestu (v letu 1982 na 77.) z zneskom 5.465.496.000, indeks 134,6.

Rudarska gradbena dejavnost je na 215. mestu z dohodkom v višini 688.814.000, indeks 133,6. S povprečnim številom zaposlenih so na 208. mestu - 930 zaposlenih, indeks 104,1, z uporabljenimi poslovnimi sredstvi (povprečje) na 299. mestu v znesku 624.342.000 oziroma indeks 186,7. S celotnim prihodkom na 283. mestu z zneskom 1.256.643.000, indeks 131,3.

Termoelektrarna Trbovlje je na 264. mestu, v letu 1982 na 197. z dohodkom v višini

582,207.000, indeks 108,4. Povprečno število zaposlenih je na 282. mestu (196) — 532 zaposlenih, indeks 96,9. Uporabljena poslovna sredstva (povprečje) 97. mesto (82.) — 3,785.120.000 ali 128,1 %. S celotnim prihodkom so na 286. mestu (197.) z zneskom 1,164.483.000, indeks 110,7.

Med tristo največjimi so iz naših področij še Strojna tovarna Trbovlje, SGD Beton Zagorje, ZIV TAM Belokranjska železolivarna in Strojna tovarna Črnomelj, TIM Laško, Elektroelement Izlake, SOB Krško, Tovarna papirja in celuloze Djuro Salaj Krško.

Kaj je, kaj pomeni...

Aneks — je dodatni del pogodbe, s katerim želimo ločeno, podrobneje urediti določeno vprašanje.

Avans — je denar, ki ga ena pogodbeni stran da drugi zaradi izpolnitve pogodbe (daje se ob sklenitvi pogodbe ali med njenim izvajanjem).

Anuiteta — je znesek, s katerim se odplačuje dolgoročno posojilo.

Ček — je vrednostni papir, izdan v določeni (zakonski ali drugi) obliki; obstaja več vrst čekov — bančni, obračunski, barirani in drugi.

Depozit — so valute, sredstva, listine, dragocenosti in drugo, dano v hrambo ali založbo.

Embargo — pomeni prepoved izvoza določenega blaga nasploh ali v določene države, zaplomba trgovske ladje ali prepoved, da ladja izplove.

Kavcija — je jamstvo — garancija, da bo določena obveznost izvršena.

Konverzija — pomeni spremembo pogojev, pod katerimi je bilo prej dano posojilo.

Marketing — je v najuspešnejšem smislu zbirek vseh komercialnih aktivnosti, s katerimi se prizadeva, da bi sednje in nove proizvode poslali (dali) na trg.

Penali — pomenijo kazni, določene z zakoni, pogodbami ali sprejete za kršenje pogodbenih obveznosti v gospodarstvu.

Solventnost — pomeni sposobnost plačanja.

V nekaj vrstah

Urejanje plazov v Hrastniku

Podjetje za urejanje hudournikov je junija letos urejalo zemeljski plaz pri Dolinški, in to na drugi, vzhodni strani Puštove skale. Ogrožal je potok Brnico in regionalno cesto Hrastnik — Dol. Skupna vrednost letošnjih sanacijskih del je 4,4 milijona din. Dela na tem območju so deloma opravili že lani. V okviru letošnjih vodnogospodarskih in komunalnih del bodo sanirali še brežino pod osnovno šolo na Log, med naseljem Novi Log in Novi dom, na vrsti pa bodo tudi manjši plazovi v Črēti, Podkraju, Križtandolu in Uničnem.

Kmetijci povečujejo stalež živine

SOZD ABC Pomurka — Zasavska kmetijska zadruga Trbovlje, se stalno prizadeva, da bi z raznimi ukrepi čimprej povečala proizvodnjo govejega mesa. Za potrebe revirskih občin Trbovlje, Hrastnik in Zagorje bi zadostovalo okoli 417 ton govedine na leto. Kmetje v naštetih občinah pa vzrede in prodajo letno le 325 ton. Kmetijski strokovnjaki so mnenja, da bi zasavski kmetje lahko pridelali oziroma vzredili vsaj 30 % več goveje živine kot doslej. S tem pa bi v celoti pokrili potrebe po tej vrsti mesa v Zasavju.

TKI ima nov obrat fosforne kisline

Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik je dobila v soboto, 23. junija 1984, nov obrat za proizvodnjo fosforne kisline. Odprli so ga v okviru širšega praznovanja letošnjega občinskega praznika občine Hrastnik. V novem obratu bodo proizvedli letno 30.000 ton fosforne kisline, namesto dosedanjih 20.000 ton v starem obratu. Ko bodo dokončali tudi z gradnjo in opremo drugih obratov in naprav (superfosfat) bodo proizvodnjo lahko povečali na projektirano zmogljivost 50.000 ton tovrstne kisline. Investicija je znašala 370 milijonov din in povečane tečajne razlike. Gradbeni dela je opravil celjski Gradis, domačo opremo sta dobavila in montirala Kovinarska in Elektronabava, tujo opremo pa je dobavila zahodnonemška firma Lurgi iz Frankfurta. Sredstva so združevali številni kolektivi. Cementarna Trbovlje bo uporabljala stranski produkt — fosforjevo sadro (gips). Nekaj let je prispevala območna vodja skupost Ljubljana — Sava, nekaj domači izvajalci del (kreditiranje), tuji partner 17 %, bančna sredstva pa bodo znašala 28 %. Ob otvoritvi v soboto, 23. junija dopoldan, je govoril Martin Milnar, predsednik zbora združenega dela slovenske skupščine, med številnimi gosti pa sta bila tudi Lidija Šentjunc in Miloš Prosenc. Ob tej priliki je TKI podelila razna priznanja — znake in častne znake.

V načrtu imajo tudi povečanje zmogljivosti za proizvodnjo natrijevega tripolifosfata.

V Izlakah Valvazorjev dan

Turistično društvo na Izlakah pri Zagorju in zagorski gostinci so pripravili v soboto, 7. julija letos, Valvazorjev dan. Ob 18. uri so člani izlaških kulturnih skupin pripravili in uprizorili vrnitev Valvazorja in njegove družine na njihov družinski Medijski grad. Nastopajoči so bili napravljeni v oblačilih iz takratnih časov, prav takšne so bile tudi konjske vprege. Prireditelj je v vsakem pogledu uspela. Sprožena je bila ideja, ne prvič, da bi sčasoma obnovili ta grad. Zadnja vojna se je dotaknila tudi njega. Morda se bodo kdaj našla ustrezna sredstva za obnovo tega gradu. Morda bi začeli z majhnimi koraki. Prireditelj bi morala biti že v soboto, 30. junija, vendar so jo zaradi dežja izpeljali teden dni kasneje.

Prvikrat praznik KS Dol

Ob letošnjem občinskem prazniku občine Hrastnik so krajani krajevne skupnosti Dol pri Hrastniku 28.6. prvikrat praznovali svoj krajevni praznik. Praznovali so ga v spomin na ustanovitev krajevnega odbora OF. V ve-

ži kulturnega doma na Dolu so odprli razstavo fotografskih dokumentov na temo „Dol nekoč in danes“. Prikazali so razvoj kraja skozi desetletja. Osrednja svečanost je bila združena s svečanostjo ob prazniku občine Hrastnik, ko so v soboto, 30. junija, odkrili prenovljen spomenik padlim v NOV. Do praznika so delavci Cestnega podjetja Ljubljana — toz Gradnje obnovili domala dotrajano asfaltno cesto proti Marnem. V dolžini 1400 m so na novo asfaltirali cesto od pokopališča do Čerdenca. Pokrpali pa so tudi luknje proti Hrastniku. Stroški so znašali 12 milijonov dinarjev.

V IPOZ-u več z inovacijami

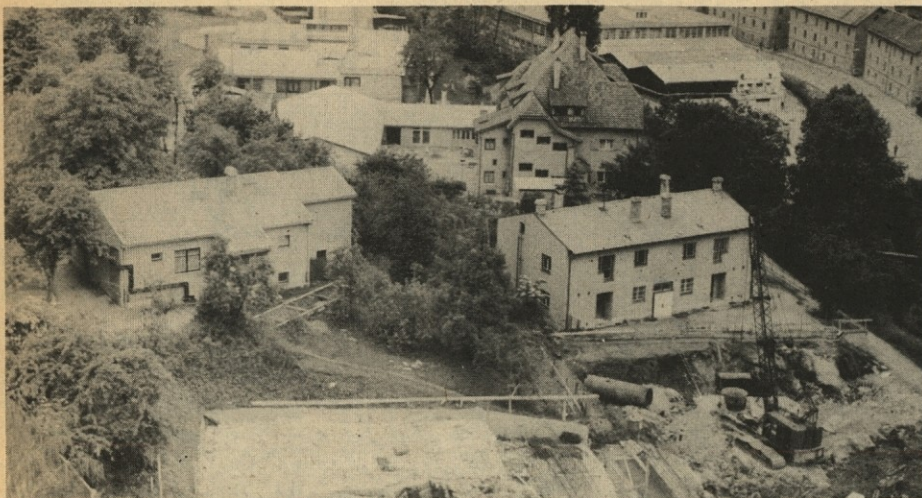
V Industriji preventivne osebne zaščite — IPOZ-u v Trbovljah so samo z obema inovacijama povečali proizvodnjo za okoli 86 milijonov din. S svojima inovacijama sta k temu prispevala Anton Drnovšek in Jože Godek. Oba sta zaposlena v tej delovni organizaciji že nekaj let. Prejela sta primerno priznanje kolektiva in občinske raziskovalne skupnosti.

Pohod ob obletnici zloma Orjuna

Letos 1. junija smo hkrati z občinskim praznikom občine Trbovlje slavili tudi 60-letni jubilej spopada naprednih delavcev z Orjuno. Ta jubilej so slavili na svoj način tudi mladi iz sozda ZPS in ga povezali z 10-letnim obstojem te sestavljene organizacije slovenskih kovinarjev. V organizaciji koordinacijskega odbora ZSMS pri sozdu ZPS so se mladinci iz vseh delovnih organizacij tega sozda zbrali pred STT v Trbovljah. Tu so pred spominsko ploščo položili lovorjev venec, nato pa so se poklonili spomenu delavcem, padlim v spopadu z Orjuno. Nadaljevali so pot preko Trga Franca Fakina, kot pohodna brigada, do Čeč in preko Kala na Mrzlico. Tu so izvedli kulturni in športni program. Naslednji dan so pot nadaljevali preko Podmeje na Vrhe. Tu so se vključili v proslavo občinskega praznika. Svoj pohod so končali v domu Tončke Čeč v Kleku.

Srednješolski center v škripcih

Zasavski srednješolski center M.M. v Trbovljah, ki pokriva usmerjeno izobraževanje v srednji šoli naravoslovno-matematične in ekonomske usmeritve, kovinarsko in strojno usmeritev, od jeseni dalje pa tudi (teoretični del) rudarski šolski center, se stalno ubada s težavami. Trenutno je največja skrb, kako verificirati šolo za nadaljnje normalno delo. Sredstva za dograditev centra v Trbovljah so premajhna. Zmanjkalo je denarja. Z denarjem, zbranim iz samoprispevka vseh treh revirskih občin, so končali dve fazi dograditve; obnovili — adaptirali so objekt stare gimnazije in zgradili novo telovadnico. Zmanjkalo pa je približno 120 milijonov dinarjev za zidavo prizidka. V njem naj bi bilo vsaj pet učilnic, knjižnica in prostor za razdeljevanje hrane. Gradnja se je zelo podražila. V jeseni letos bo nastopilo vprašanje verifikacije v oddelku usmerjenega izobraževanja. To pomeni, da bo na tapeti 900 učencev usmerjenega izobraževanja. Obstaja določena negotovost, kje se bodo vsi ti v bodoče šolali — doma ali v drugih krajih, kar pa bi seveda izredno podražilo možnosti šolanja. Iščejo raznečasne re-

Za rudniškim gasilskim domom na prostoru bivše upravne zgradbe do RGD in vrtnarije, so pričeli delavci SGD Beton - tozid Operativa Zasavje Trbovlje z zemeljskimi deli za zazidavo dveh stanovanjskih stolpnih in poslovno-stanovanjskega objekta. Na sredi prednjih objektov stoji prestavljena montažna upravna zgradba do RGD.(foto: A. Bregant)

šitve, da bi dosegli vsaj minimalna merila za verifikacijo, morda z organizacijo pouka.

Okvare v cementarni — manj cementa

V Cementarni Trbovlje se je sredi junija pokvarila rotacijska peč. Proizvodnjo so ustavili. V tednu dni so opravili potrebna dela. Dnevne potrebe po cementu daleč prekoračujejo možnosti, zato vlada pri gradbeni operativi prava mrzlica. Odprtih je namreč več velikih gradbišč, cementa pa ni. Tu so pa še izvozne obveznosti.

Okvara tudi v TET

10. julija so ustavili TET II zaradi prehudih tresljajev na turbini. To se je zgodilo po komaj končanem dvomesečnem remontu. Po mnenju strokovnjakov naj bi popravilo trajalo najmanj deset dni to je na 125 MW bloku. Pač pa so vnovič zakurili staro 22 MW elektrarno. Težavo občutijo še posebej rudarji. Deponija premoga ima uskladišče njih 120.000 ton premoga in zasavski rudarji so morali obratovalno soboto že dvakrat premestiti, od 7. julija na 14. julij in nazadnje na 28. julij. Morda bo v času izida glasila koncem julija situacija že kaj boljša.

Večja zmogljivost toplotne Hrastnik

V našem glasilu smo že nekajkrat pisali o rekonstrukciji toplotne v Hrastniku. rekonstrukcija z zamenjavo kotlov in povečanjem zmogljivosti od sedanjih 9,7 MW na novih 16 MW gre h koncu. Samoupravna interesna Komunalna skupnost Hrastnik bo imela doslej večje možnosti za oskrbovanje novih poslovnih in stanovanjskih objektov s toplotno energijo, predvsem na širšem območju rudnika. Nove povečane zmogljivosti naj bi zadoščale tudi za gradnje v naslednjih desetih letih. Z daljinskim ogrevanjem naj bi tudi v tej revirski občini pomagali zmanjšati onesnaženost zraka, ki je, tako kot v Trbovljah in sploh v Zasavju, čez kritično mejo.

Makedonski sindikati v revirjih

Dne 12. julija je obiskala zasavske revirje delegacija makedonskih sindikatov. Obisk

revirjev je sodil v sklop obiska teh sindikatov v Sloveniji. Delegacijo je vodil predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Makedonije dr. Aleksander Donev. V Steklarni — Sijaj Hrastnik je bil govor o dohodkovnih odnosih, likvidnosti, financah, možnostih globljega medsebojnega sodelovanja, cenah surovin in izdelkov. Omenjeno je bilo tudi, da steklarne ne poslujejo pod enakimi pogoji in da nastopajo težave pri izvozu s farmacevtsko industrijo.

V Trbovljah so obiskali kolektiv Strojne tovarne Trbovlje. Tu so namenili pogovor v največji meri vprašanjem, ki so povezana s poslovanjem in nadaljno širitvijo obrata STT v pobrateni občini Valandovo v Makedoniji. Znano je, da je STT lansko leto odprla v tej občini svoj obrat, pri čemer je sodelovala tudi z delom svojih sredstev.

V razgovorih so sodelovali tudi občinski in medobčinski sindikati revirskih občin.

Črnomelj — mladim ni za rudarstvo

V srednji šoli Edvarda Kardelja so letos že drugi poskušali ustanoviti oddelek usmerjenega izobraževanja za rudarje. Že drugič pa je ta ustanovitev propadla, ker ni bilo za ta oddelek dovolj zanimanja. In to kljub temu, da je zaposlitev zagotovljena, dobri osebni dohodki, pa tudi do stanovanja je lažje priti. Absolventi te šole bi se lahko tako zaposlili v Kanižarici to je doma. Nekoliko čudno za Belokranjce, ker niso dojeli, da se tudi z rudarskim delom da živeti ob primernih osebnih dohodkih in drugih vrednotah, ki so jih deležni rudarji.

Mladim poleti ni dolgčas

S sodelovanjem občinske konference SZDL in interesne telesno kulturne skupnosti Trbovlje so v Trbovljah tudi letos pripravili pester program tovrstnih dejavnosti za učenje osnovnih in srednjih šol. Planinsko društvo Trbovlje je pripravilo program šestih izletov, plavalni klub Rudar bo organiziral tečaj za neplavalce, teniški klub je začel

s tečajem tenisa, nogometni klub je pripravil pionirsko nogometno šolo, atletske klub vabi na treninge v torek in četrtek dopoldan in popoldan, košarkarski klub bo pripravil avgusta turnir krajevnih skupnosti za pionirje in mladince, v Delavskem domu bodo dvakrat vrteli posebne filme za najmlajše, pester program pa pripravlja tudi mladinski klub.

Obnova Medijskih Toplic

ABC Pomurka — DO Gostinstvo Zagorje nastopa kot najemnik Medijskih toplic tudi kot osrednja organizacija za razvoj turizma. V Medijskih Toplicah so lansko leto navrtali nov topel vrelec vode, to pa je osnova za razvoj turizma. Sredi julija tega leta je SGD Beton Zagorje začel obnavljati hotelski objekt s 70 ležišči in 130-sedežno restavracijo. Vsa dela bodo veljala 80 milijonov dinarjev. Iz nove vrtine so že napeljali vodo, tako da ima voda v bazenu namesto dose-danjih 23 že 27-stopinj. Organizatorji pa pripravljajo v Medijskih toplicah tudi več prireditve. Sredi julija bodo izpeljali prireditve na temo Valvasorjeva vrnitev, avgusta pa bodo pripravili medijske igre brez meja.

Analiza revirskega marksističnega centra

Marksistični center zasavskih revirjev, ki deluje pri medobčinskem svetu ZK v Trbovljah, je sredi julija opravil analizo svojega izobraževalnega dela. Gre za idejno in družbenopolitično izobraževanje za nove člane ZK, samoupravljalce in druge. Izobraževalnih akcij se je v zadnjem času udeleževalo nekoliko manj slušateljev in je zato opazen določen osip. Zato so bili analitiki mnenja, da je treba zlomiti odpor v nekaterih sredi-nah, ki nasprotujejo idejnopolitičnemu izobraževanju delavcev v združenem delu in drugih delavcev.

V JLA so odšli študenti

Na temelju zakonskih predpisov, ki urejajo služenje vojaškega roka študentov v JLA, so v začetku julija odšli na služenje treh preostalih mesecev roka tisti študenti, ki so že odslužili 12 mesecev, vendar zaradi neizpolnjevanja študijskih obveznosti in zamujanja pri študiju ne izpolnjujejo vseh pogojev. V avgustu letos pa bodo odšli na služenje vojaškega roka za 15 mesecev študenti po novih predpisih, ki omogočajo strnjeno, nedeljeno služenje roka.

Hrastniško zdravstvo v težavah

V Hrastniku že nekaj časa škriplje na področju zdravstva. Prekomerni so izostanki z dela zaradi bolezni, hitra pa je tudi menjava zdravnikov, čakanje pred ambulantami je nenormalno dolgo itd. Zdravstveni delavci si skupno z zdravstveno interesno skupnostjo in drugimi organi izredno prizadevajo, da bi to pomembno vejo narodnega gospodarstva spravili na zeleno vejo. Pred nedavnim je odšla iz ambulante na Dolu zdravni-ca, njo pa so nadomestili zdravniki iz drugih ambulant, ker takoj niso dobili nadomesti-

la. V Hrastniku delujejo sedaj štirje zdravniški, zdravstveni skupnosti v Hrastniku pa so predlagali in utemeljili, da odobri nadomestitev še enega zdravnika, posebno še za voljo sklenjenega sporazuma z REK EK - DO ZPT o pričetku delovanja posebne ambulante za rudniške delavce.

V Hrastniku pade sedaj na enega zdravnika 2380 prebivalcev, normativ pa je 1800 prebivalcev.

Na Dolu so se pobratile KS

V okviru praznovanja prvega krajevnega praznika krajevnih skupnosti Dol pri Hrastniku, so dne 30. junija tega leta na Dolu sklenili pobratenje s krajevno skupnostjo Vinski vrh na Kozjanskem. Listino o pobratenju sta podpisala predsednika skupščin KS Dol in KS Vinski vrh Srečko Koritnik in Rudolf Artiček. Sklenitev dogovora o še tesnejšem sodelovanju izvira iz želje krajanov Vinskega vrha. Občani revirskih občin so po potresu na Kozjanskem leta 1974 zgradili s svojimi sredstvi osnovno šolo na Vinskem vrhu v občini Šmarje pri Jelšah.

(t.l.)

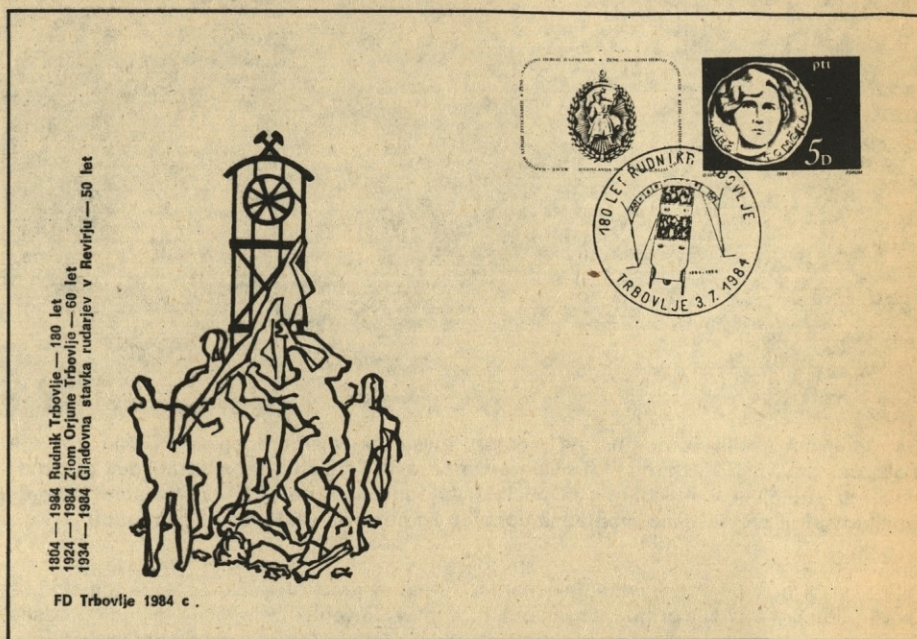
Zamenjava osebnih izkaznic

Oddelki za notranje zadeve pri vseh slovenskih občinah že od leta 1981 dalje izdajajo nove osebne izkaznice, in to na podlagi zakona o osebni izkaznici. Velika večina občanov je od 1.7.1981 dalje, ko so začeli izdajati nove osebne izkaznice te dobila, medtem ko večje število občanov te zamenjave še ni opravilo. Skrajni rok za zamenjavo osebnih izkaznic je 4. oktober 1984. Iz tega razloga vabimo se člane kolektiva kombinata, ki doslej osebnih izkaznic še niso zamenjali, da to store v najkrajšem možnem času, najkasneje pa do omenjenega datuma. Zamenjavo morajo opraviti na oddelkih za notranje zadeve posameznih občinskih skupščin. S seboj je treba prinesiti staro osebno izkaznico, dve novejši osebni fotografiji, rojstni oziroma poročni list, če niste rojeni ali poročeni v občini, kateri stanujete.

Izšel bo planinski stenski koledar

Planinsko društvo Trbovlje bo izdalo letos stenski planinski koledar za leto 1985 pod nazivom: Patagonija. Koledar bi imel 13 listov - barvnih posnetkov, ki bodo prvič prikazovali deviški gorski svet. V Jugoslaviji doslej tovrstnih posnetkov še ni bilo objavljenih. Posnetke sta napravila dva člana — alpinista tega društva, ki sta v svoji mini odpravi plezala na najbolj odročnem delu sveta. PD Trbovlje sprejema naročila do 31. avgusta tega leta.

Filatelisti ob letošnjih jubilejih

Filatelistično društvo Trbovlje je izdalo ob letošnjih jubilejih kuverto s serijami A, B, C ter priložnostnimi poštними žigi ob 180-letnici rudnika Trbovlje, 60-letnici zloma Orjune in 50-letnici gladovne stavke revirskih rudarjev.

Filatelistično društvo Trbovlje je letos na svojstven način sodelovalo pri proslavah treh pomembnih trboveljskih jubilejev, prireditvev in zboru pionirjev: 180-letnici rudnika Trbovlje, 60-letnici zloma Orjune, 50-letnici gladovne stavke revirskih rudarjev in še posebej 17. srečanju pionirjev Jugoslavije.

Dne 2.6.1984 je s sodelovanjem Filatelističnega društva PTT izšla posebna pisemska kuverta „Zbor pionirjev Jugoslavije 1984 Trbovlje 2.6.1984“ z reprodukcijo grafike glav dveh pionirjev. Kuverta je bila opremljena s 4,00 din znamko maršala Tita in priložnostnim okroglim žigom „Zbor pionirjev Jugoslavije Trbovlje, 2.6.1984“.

Filatelistično društvo Trbovlje je izdalo kuverte s priložnostnimi žigi. Na kuvertah je bil odtisnjen rudarski simbol jašek III. z bojem rudarjev (Janez Knez, ak. slik.) in napisom:

1804-1984 — Rudnik Trbovlje — 180 let
1924-1984 — Zlom Orjune Trbovlje — 60 let

1934-1984 — Gladovna stavka rudarjev v revirjih — 50 let

Na kuvertah serije b je bil odtisnjen priložnostni žig — sredi žiga vhod v jamo z dvema jamskima vozičkoma in napisom „50 let gladovne stavke rudarjev v Revirju, 1934-1984, Trbovlje, 3.7.1984.“

Na kuvertah serije c je bil odtisnjen pošt-ni priložnostni žig — sredi tega dva jamska vozička ob vhodu v jamo in napisom Srečno in prekrižanimi kladivi. Na obodu pa napis: 180 let Rudnika Trbovlje, 1804-1984, Trbovlje, 3.7.1984.

Kuverte s priložnostnima žigoma serije b in c so izšle 3.7.1984 ob dnevu slovenskih rudarjev in prazniku delavcev SOZD REK EK in so na svojstven način obeležile obletnice začetka rudarjenja in boja rudarjev.

Osnutke za priložnostne žige je izdelal znani trboveljski filatelista Rado Kovačič. Izid priložnostnih žigov in kuvert je omogočil tudi naš kombinat.

(t.l.)

Sindikati v SLO 84

Občinski svet Zveze sindikatov Trbovlje je v skladu s svojim programom dela tudi letos izpeljal akcijo „Sindikati v SLO 84“. V pripravo in izvedbo akcije so se vključili poleg sindikatov še Občinska konferenca ZRVS, Občinski štab teritorialne obrambe, Občinski štab CV, Oddelek za ljudsko obrambo občine Trbovlje in Občinska konferenca ZSMS Trbovlje.

Dne 9.6. ob 8. uri se je na startu javilo 57 ekip. Startale so v razmaku 1,30 minut na relaciji gasilski dom — Livarna — Klek — Vase — Bevsko — Terezija rov — Strelišče na Dobrni in opravila vrsto nalog. Člani ekip so izpolnjevali test SLO topografija in ori-

entacija, sledilo je še razstavljanje puške, met ročne bombe, nameščanje zaščitne maske ter ostro streljanje. Na treh kontrolnih točkah so morali oddati sporočila sindikata.

Na zaključni slovesnosti je predsednik Občinskega sindikalnega sveta Rado Perger ob navzočnosti številnih predstavnikov DPO in skupnosti razglasil rezultate ter podelil nagrade in priznanja.

Prve tri uvrščene ekipe so bile naslednje:

- I. REK EK - do IMD, tozđ SIMD, 272 točk;
- II. Cementarna Trbovlje, tozđ Blagovni promet, 272 točk;

— III. REK EK - do IMD, DS SS II; 270 točk.
Najboljša ekipa KK SZDL je bila Krajevna konferenca SZDL Frica Keršiča I, 237 točk in najboljša ženska ekipa Vzgojno varstvena organizacija Trbovlje 212 točk.

Med prvimi petnajstimi ekipami, ki se udeležujejo medobčinske akcije „Sindikati v SLO 84“, so naslednje naše temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti:

1. REK EK, do IMD - tozd SIMD
2. REK EK, do IMD - DS SS II
5. REK EK, do TET - tozd PEE
12. REK EK, do TET - DS SS

Sicer pa so se te akcije udeležile tudi ekipe iz naslednjih naših tozdov in DS: REK EK - do RGD, tozd RIG, do ZPT, tozd RESD Trbovlje, do IMD - tozd EIMD, do ZPT - tozd Separacija premoga Trbovlje, REK EK - DS TSO, do RGD - tozd RIG II.

Tekmovanje je zelo lepo uspelo in doseglo željene cilje. Vsi tekmovalci, organizatorji in gostje so bili deležni partizanskega kosila.

Natečaj za oddajo stavbnih parcel

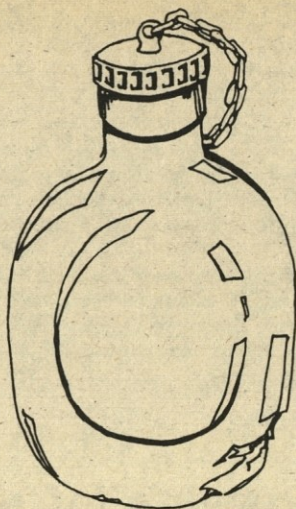
Stavbno zemljiška skupnost občine Trbovlje je koncem junija razpisala javni natečaj za oddajo stavbnih parcel za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš v naselju Dolnji Laznik. Naselje leži v podaljšku naselja Ceste Tončke Čec v smeri proti Partizanskemu vrhu. V okviru tega natečaja je kupcem na voljo:

- 9 stavbnih parcel za gradnjo zidanih stanovanjskih hiš po tipskih projektih IBT in Vegrad Titovo Velenje;
- 10 stavbnih parcel za gradnjo zidanih vrstnih hiš po tipskih projektih SGD Beton Zagorje.

Posamezne parcele merijo od 210 pa do 638 m² površine. Izklicna cena za stavbno zemljišče vsebuje stroške:

- odškodnina za zemljišče 145,80 din za m² zemljišča
- sorazmerni delež stroškov opremljanja stavbnega zemljišča z omrežjem komunalnih objektov in naprav sekundarnega pomena, ki so namenjeni za skupno rabo 2.880,40 din za m² skupne tlorisne uporabne površine stavbe.

Javni razpis vsebuje še vrsto drugih določil, s katerimi se je možno seznaniti preko javnih razglasnih desk in v kolektivih. Rok za predložitev ponudb je 30 dni po objavi. Javni natečaj pa bo 31.7. ob 10. uri v sejni sobi strokovno tehnične službe SIS občine Trbovlje. Vse zazidalne, tehnične in druge podatke dobe zainteresirani pri omenjeni službi SIS na Ulici 1. junija 36 v Trbovljah.

Darja Alauf ni izbrana za olimpijske igre

Darja Alauf že nekaj let poznamo kot odlično plavalko, članico PK Rudar v Trbovljah, ki je porušila že nešteto republiških in državnih rekordov. Manj znano pa je, da je štipendistka Zasavskih premogovnikov za šolanje na ekonomski usmeritvi, torej naša sodelavka.

Ni še dolgo tega, ko so pristojni zvezni olimpijski organi v Beogradu govorili o tem, da bo spričo doseženih uspehov zagotovo Alaufova uvrščena med člane olimpijskega moštva, ki letos zastopa Jugoslavijo na letnih olimpijskih igrah v Los Angelesu v ZDA.

Toda predsedstvo jugoslovanskega olimpijskega komiteja in Zveže telesno kulturnih organizacij Jugoslavije so 28. junija na skupni seji odločili, da bo Jugoslavijo zastopala na teh igrah skupno 149 športnikov, vendar med njimi ni naše plavalke. Plavalce bosta namreč zastopala le Borut in Darjan Petrič. Darja je dosegla mnogi odličnih rezultatov, kaže pa, da niso bili zadostni, da bi odpotovala preko oceana na olimpijske igre. Žal, morda bodo rezultati, ki jih še bo dosegla, zadostovali za sodelovanje na prihodnjih igrah, ki bodo čez štiri leta v Seulu v Južni Koreji.

(t.l.)

1. KK Rudnik Hrastnik	531 kegljev
2. KK Rudnik Hrastnik Ž	463 kegljev
3. Rudnik Hrastnik	424 kegljev
4. ŠD Rudarski upokojenci	402 keglja.

Najbolj nas je presenetila ekipa KK Rudnik Hrastnik ženske, to se lahko vidi po vrstnem redu.

Dne 1.7.1984 je KK Rudnik Hrastnik organiziral za rudarski praznik dvoboj med državnim prvacom KK Gradis Ljubljana ter med KK Rudnik Hrastnik, ki naj bi se odvijalo 6 x 200 lučajev. Ker so med domačo ekipo nekateri oboleli, smo se dogovorili, da bi prosili in vabili na ta dvoboj slovenskega prvaka Feliksa Šparnbleka, da bi malo osvežil in okreplil moštvo naših fantov. Povabilo je z veseljem sprejel kot tudi gosti Gradisa. Dvoboj je bil zelo vroč, toda fantje iz Hrastnika so pred državnim prvacom vendarle morali kloniti. Povabljeni so bile tudi ženske iz Ljubljane, ker so imele neke druge obveznosti, so morale tekmovalje odpovedati. Med tem šesturnim kegljaškim dvobojem smo bili prepričani, da bomo videli pa-dec rekorda našega člana Jožeta Žlaka iz KK Rudnik Hrastnik, ki se z 960 keglji drži že kar lep čas. Sprašujemo se, kdaj bo prišel nekdo z malo sreče in pa veliko znanja ter potisnil našega rekorderja Jožeta Žlaka s te table za rekorde, ki je že malo obledela. Na koncu tega dvoboja je bila razlika za 325 kegljev v korist državnega prvaka. Vrstni red je naslednji:

KK Rudnik Hrastnik	
Duh	839 kegljev
Brečko	884 kegljev
Brilej-Železnik	862 kegljev
Tanšek-Gregorinčič	886 kegljev
Šeško	869 kegljev
Šparnblek	862 kegljev

	5202 keglja

KK Gradis Ljubljana	
Marinšek	873 kegljev
Zdešar	940 kegljev
Janša	935 kegljev
Juvančič	926 kegljev
Hočevnar	923 kegljev
Bizjak	930 kegljev

	5527 kegljev

Razlika — 325 kegljev.

Kot je razvidno po tablicah rezultatov se lahko opazi, da med moštvom KK Rudnika Hrastnik ni rekorderja Jožeta Žlaka zaradi bolezni. Zamenjati smo morali napraviti Brilej-Železnik in Tanšek-Gregorinčič. Gregorinčič je zamenjal Milana Tanška, ki je bil obenem tudi vodja in organizator. Silvo Železnik pa je zamenjal Jožeta Brileja zaradi poškodbe. To bi bilo vse o tem športnem srečanju za dan rudarjev in upamo, da bomo drugo leto, če bodo sreča, zdravje in finance organizirali bolj množično tekmovalje za dan rudarjev.

SREČNO!

Ob tej priliki bi se zahvalil rudniku Hrastnik za finančno pomoč pri izvedbi tega športnega srečanja.

Viki Pogačnik

Kegljišče na Logu

KK Rudnik Hrastnik je za rudarski praznik organiziral borbene igre med sledečimi ekipami: Rudnik Hrastnik, Rudarski upokojenci, KK Rudnik Hrastnik Ž, KK Rudnik Hrastnik. Na ta praznik smo se tudi spomnili upokojenih rudarjev. Sodelovale so štiri ekipe, ki so dosegle naslednje rezultate:

Nekaj športnih vesti

Darja Alauf, članica PK Rudar, Trbovlje, je dosegla na mednarodnem plavalnem mitingu „SOLAR“ v Gradcu — Avstrija, nov državni rekord s časom 2020,07 na 200 m hrbtno in drugim mestom. Na 100 m hrbtno je bila tretja. Trboveljčan B. Novak je zasedel 3. mesto na 200 m mešano.

V slovenski nogometni ligi, katere prvenstvo 1983-84 se je končalo 17.6.1984, je tekmovalo 14 klubov, med njimi tudi trboveljski NK Rudar. Osvojil je 3. mesto in 32 točk. Prvi je Maribor - 45 točk, drugi velenjski Rudar - 36 točk, zadnji - 14. pa Primorje z 11 točkami. V zadnjem kolu je trboveljski Rudar v rudarskem derbiju doma premagal NK Rudar iz Titovega Velenja s 3:1.

Dne 17. junija je potekal v Hrastniku mednarodni namiznoteniški turnir v počastitev obstoja 35-letnice NTK Kemičar. Zmagale so igralke zagrebške Mladosti. Dobro so se odrezale domačinke na čelu z Ojstrškovo in pa Madžarke.

V dneh od 14. do 16. septembra letos bo potekalo na Savi državno prvenstvo v kajaku in kanuju. Izpeljali ga bodo člani Brodarskega društva Hrastnik na brzicah pri Prusniku med Zagorjem in Trbovljami ter s spustom do Hrastnika. Pokrovitelj bo kolektiv Steklarne Sijaj iz Hrastnika. Vse priprave za nemoten potek ima na skrbi poseben organizacijski odbor pri BD hrastnik. V dneh 30. junija in 1. julija je ob dnevu borca potekal v Kranju 17. mednarodni plavalni miting. Udeležili so se ga tudi plavalci in plavalke PK Rudar iz Trbovelj. Ženske so dosegle: 100 m kravl 3. mesto Kmetičeva, 100 m hrbtno 1. mesto Alaufova, 200 m kravl 1. mesto Kmetičeva (absolutni rekord Slovenije), 800 m kravl Kusova (pionirski rekord SFRJ in absolutni rekord Slovenije), 200 m hrbtno 1. mesto Alaufova.

V Vicenzi — Italija je bilo 25. in 26. junija letos mednarodno prvenstvo v namiznem tenisu. Udeležilo se ga je tudi zastopstvo Jugoslavije, med njimi Tatjana Kršnik (mladinska) in Vesna Ojstršek (članska) obe državni prvakinji. Vesna Ojstršek je zasedla prvo mesto.

Od 6. do 8. julija letos je potekalo tri dni v Splitu državno prvenstvo v plavanju. Udeležili so se ga tudi plavalci PK Rudar iz Trbovelj. Dosegli so naslednje: ženske 100 m hrbtno 1. mesto Alauf (nov državni mladinski rekord) 2. mesto Kus in 3. mesto Kmetičeva na 400 m kravl; 4 x 200 m kravl 2. mesto Rudar; 200 m kravl 1. mesto Kmetičeva; 200 m hrbtno 1. mesto Alauf; 800 m kravl 1. mesto Kus (absolutni rekord SR Slovenije in pionirski rekord SFRJ); 100 m kravl 2. mesto Kmetičeva (rekord SR Slovenije za st. pionirje); 4 x 100 m mešano 3. mesto Rudar.

V soboto, 7. julija, je bila v Trbovljah v letnem bazenu izpeljana revija pionirskega plavanja v Trbovljah. Te revije se je udeležilo 210 mlajših pionirjev iz 11 slovenskih klubov. Trboveljski športni delavci pripravijo to prireditev vsako leto v spomin na Lučko Vodišek, ki se je smrtno ponesrečila v prometni nesreči in je bila večkratna pvakinja in rekorderka. Lučkin pokal je dobila Tanja Dre-

zgič — Neptun Celje. Domačini so dosegli: pionirji C - 50 m kravl 3. mesto Nadrah, 50 m prsno 2. mesto Vidergar; pionirke - 50 m hrbtno 3. mesto Cenkar.

V dneh 14. in 16. julija je potekalo v Izmiru — Turčija 16. balkansko prvenstvo v plavanju. Za Jugoslavijo so se ga udeležili tudi nekateri trboveljski plavalci. Dosegli so naslednje rezultate: ženske - 400 m kravl 7. mesto, B. Kus, 100 m hrbtno 5. mesto, D. Alauf; 200 m kravl 7. mesto Kmetičeva, 200 m hrbtno 2. mesto D. Alauf; moški — 400 m mešano 8. mesto B. Novak; ženske - 800 m kravl 5. mesto B. Kus; moški - 200 m mešano 8. mesto B. Novak.

Opravičilo

V glasilu Srečno številka 6, ki je izšla 30.6. tega leta, so izostali podnapisi pri vseh objavljenih fotografijah. Za ta spodrsrlaj se opravičujemo delavci tiskarne. Neljubo nam je, da se moramo opravičevati za to napako. Opravičujemo se vsem članom kolektiva in bralcem glasila Srečno.

Pravilna rešitev nagradne križanke v 6. številki SREČNO

Vodoravno:

pozdrav ibis
adriana zona
vsem rudarjem
čeč isere se
des eleat mak kolpa
sirtakie neper bern
roger taktika posoda
ek ritem akut operater
članstvo om roto ira
nemet real nadležnost
ocena aldo ati renke
in rožle slon sn un
joshuankomo sak arp
kafa rotnina traviata
oniks srt cv apis ted
nosila toaleta ant ole
tv in era oje akron
racine nimb vrtljaj
aparar copata viadukt
fara ge isar aj ra
al aj afront ram san
galica marno kobalt
očitek sl sg sonja
tanatos apolo bordel
livingstone parlov
bil tori vampir lik
ujeda ahmed opornica
raner manca kanfanar

Navpično:

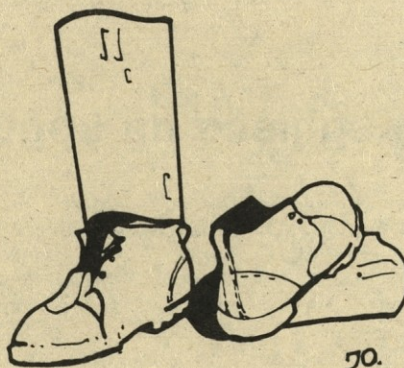
srečno kontra fagot
dioklecijanova palača
erg amenofis car lin bur
sternen saki ira italija
aristarh slina acetilen
pavček tt ou anet jakov de
odselitev žar sitar
zreče amorálnost gas no
dim ank elektroencefalogram
rariteta ad ontario rr psiha
anus pikolo mi lampion otmn
vademekum sonce basnoslovec
ararat nal avto tat gonada
izrek atos ajvar em
boj ordinata er pok
ines pol krpa tvar pipa
samek peters ain lijak baron
oborožena vstaja mosor rf
lesa nn ri kad borl na
proti okupatorju sandolin
andersen telo kraljevica
arat aden tantar kar

Žreb je odločil

Uredništvo našega glasila je prejelo do vključno 9. julija 1984 na objavljeno nagradno križanko ob dnevu rudarjev, 3. juliju, skupno 33 rešitev. Med reševalce, ki so pravilno rešili križanko, podeljuje uredništvo tri knjižne nagrade, ki jih prejmejo:

1. nagrada: Erika Golec, Vreskovo 6, 61420 Trbovlje
2. nagrada: Marko Anžič, Kidričeva 2-a, 61410 Zagorje
3. nagrada: Zofka Leben, C. 20. julija 2, 61410 Zagorje

Vsem trem nagrajencem čestitamo! Knjižne nagrade bomo poslali po pošti.

Kadrovske vesti za čas od 1.6. do 30.6. 1984

Prihod

DO ZPT

Tozd PH: Hočevar Drago - učnik, Juralič Marjan - učnik, Marjanovič Ilija - vozač, Martun Karel - učnik, Pejič Stipa - kop. pom., Grah Rudolf - učnik, Kaše Robert - zun. del., Bečić Ibrahim - učnik, Pušnik Franc - učnik.

Tozd P-Ojstro: Kosič Franc - učnik, Šimenc Peter - učnik, Zagorišek Zdravko - učnik, Matoh Avgust - učnik.

RESD Hr.: Slapšak Igor - jam. elekt., Vovk Franc - pom. del. v del., Gruban Radivoj - kov. jam. meh.

DS PD Hr.: Selan Albin - pom. del., Pavšelj Darko - pom. del.

Tozd PT: Košir Bojan - vozač, Kešina Blažko - učnik, Pusovnik Milan - vozač, Ivančević Ilija - kopač, Spajič Ivan - vozač, Sekulič Radenko - kopač, Savičac Vid - vozač, Maček Ferdinand - učnik, Cvetković Peter - izl. jal. iz prem., Delić Mevzet - iz. jal. iz prem., Omerović Halib - kop. pom., Topić Jovo - kopač, Jakovljevič Stipo - kopač, Mrzelj Zdravko - vozač.

Sep. Trb.: Nikolič Mirko - kopač, Smode Miro - delavec, Gorjup Karel - jam. elekt., Babič Andrej - učnik, Pejčinovi Miloš - vozač, Medved Branko - učnik.

RESD Trb.: Kunstič Darko - kovač, Frigelj Igor - zun. del., Kračan Bojan - izv. zun. del.

Tozd PJL: Jazbec Boris - vodja tozd PJL.

DS PD Trb.: Šmrgut Mihaela - čistilka, Ikš Alenka - izv. pom. del. v kuh.

Tozd RŠC Trb.: Omerović Hajrudin - kopač.

Tozd P-Ko.: Hodžič Senahid - učnik, Borišek Roman - učnik, Klančičar Viljem II - učnik, Rogan Zlatko - učnik, Hasič Hasan - vozač, Džanič Mustafa - učnik, Flere Franc - učnik, Kovač Franc - učnik.

Sep. Zag.: Razboršek Anton - del. na sep., Jelčić Esad - del. na sep., Drnovšek Viljem II - del. na sep., Omerović Fuad - vrivanje in izrivanje voz.

RESD Zag.: Veteršek Miran - za jam. meh. v jami in zunaj, Očepek Jože II - ključavničar, Medved Milan - ključavničar.

DS PD Zag.: Kajtna Marjana - pranje in likanje perila, Sinanovič Senahid - pom. del., Matas Leon - pom. del.

Tozd RŠC Zag.: Kušer Stanislav - kopač, Vejzolič Zuhdija - kopač, Sinič Slavko - kopač, Vunič Halin - kopač, Jojalo Zdravko - kop. pom., Stipič Mato - kop. pom., Meštrovič Sead - kopač, Tomaž Diminiko - kop. pom., Bendra Mato - kop. pom., Vrebac Asim - kop. pom.

DS SS ZPT: Zagorišek Slávka - izv. enost. knjig. opravi.

DO IMD

Tozd SIMD: Štrajhar Tomaž - pom. del., Vozelj Aleksander - pom. del.

DO RGD

Tozd RIG: Bilalič Halid - vozač, Ružičič Milan - kopač, Hodžič Ibrahim - vozač, Karupović Zahir - učnik, Kaltak Senad - vozač, Begonovič Salko - učnik, Kadinič Resad - učnik, Hotič Mirsad - pom. kop., Pjevič Mehmed - vozač, Radič Medo - kopač, Džombić Mirdad - vozač, Begić Muhamed - kopač, Husić Merzed - vozač, Bilalič Kadro - vozač, Zorko Edvard - vozač, Guberinič Slaviša - vozač, Džuzdanović Sadik - kopač, Džuzdanović Miha - kopač, Selimović Ibrahim - vozač, Karič Sead - pom. nadz., Kamber Zlatan - vozač, Avdić Fuad - kopač, Čaušević Halim - vozač, Dedič Halil - vozač, Osmanović Emin - kopač, Ibrahimović Emin - kopač, Sulejmanović Ejub - vozač, Dautović Sead - vozač, Alagić Ekrem - kopač, Veleč Remzija - kopač, Smajlovič Hazim - vozač, Pekić Sejfidin - kopač, Čosić Ahmet - vozač, Borič Stevo - vozač.

Tozd ESMD: Hribovšek Leopold - varilec, Voje Marjan - ključ.

Tozd Gramat: Rožič Božidar - zlag. opeke, Remar Franc - del. Pajzetovič Nuriya - zlag. opeke, Jan Mila - admin., Pilič Jakica - zlag. opeke.

Tozd Autop: Savšek Samo - voznik mot. vozil.

DS ASO: Kranjc Marija - strežnica.

DS TSO: Barlič Alojz - str. teh. priprav., Figueroa Emilija - dipl. oec.

DS SS RGD: Klinc Renata - saldakontist.

Odhod:

DO ZPT:

Tozd PH: Bobnič Jože - uprav. tran. in trak. -upokojen, Homšek Srečko - pom. del. v delav. - spor. prek., Šajinovič Veselko - učnik - v č.p. dobe, Mestrič Milan - kopač - upokojen, Maček Ferdinand I - učnik - spor. prek., Pavšelj Darko - vozač - prem. na PD, Fazlić Mersudin - pom. del. zun. - samov. prek., Ivnik Anton - učnik - samov. prek.

Tozd P-Ojstro: Tacar Franc - kopač - upokojen, Obrez Miha - uprav. tran. on trak. - upokojen, Vrakič Said - učnik - smov. prek., Guček Andrej - učnik - spor. prek.

Tozd RESD Hr.: Hafner Edvard - pom. del. v del. - v č.p. dobe, Nahtigal Stanislav - kovač - upokojen, Vengust Jakob - str. kompres. - upokojen, Draksler Vlado - kovač - upokojen, Naglav Alojz - učnik - upokojen.

DS PD Hr.: Rupar Lado I - pom. del. - upokojen, Anžlovar Alojz - lampist - upokojen, Selan Albin - pom. del. - upokojen, Vouk Franc - skladiščnik - prem. na RESD.

Tozd PT: Lavrinčič Ciril - kopač - upokojen, Grčar Ciril - strelec - upokojen, Beravs Milan - spec. upr. str. F6-A - upokojen, Milanović Zoran - kopač - spor. prek., Černec Jan - izl. jal. iz prem. - spor. prek., Knez Alojz - izv. opr. reš. post. - upokojen, Smrekar Alojz - kopač - upokojen.

Tozd Sep. Trb.: Levičar Marija - delavka - upokojena, Škofca Jože - uprav. diod. usmer. - upokojen, Zupan Srečko - uprav. diod. smer. - upokojen, Marinović Slavko - sep. del. - smrtna nezgoda, Tržan Angela - delavka - upokojena, Žabkar Alojz - kopač - upokojen, Drnovšek Vilijem - učnik - spor. prek., Kuhar Milan - mot. trolley lokom. - upokojen, Mrzelj Zdravko - učnik - spor. prek.

Tozd RESD Tr.: Tomšič Lado - ključ. - upokojen.

DS PD Tr.: Klančičar Marija - pom. del. - upokojena.

Tozd P-Ko.: Grabnar Feliks - kopač - upokojen, Marinović Anton - kopač - upokojen, Vresk Jože - kopač - upokojen, Brvar Stane - strež. črpalk - upokojen, Razpotnik Jože II - kopač - upokojen, Gabrijel Franc - mot. trolley lokom. - upokojen, Jauševac Henrik II - učnik - disc. odp.

Tozd SEP. Zag.: Suljkanović Hajrudin - del. na sep. - samov. prek., Štraleger Alojz - strelec - upokojen.

DS PD Zag.: Hasič Hasan - pom. del. - prem. na P-Ko, Ključevšek Marjan - pom. del. - umrl, Krajnc Marija - strežnica - na Rab.

DS SS ZPT: Urovič Gabrijel - izv. hidro-geol. opravil - upokojen.

DO TET

Tozd PEE: Jordan Marijan - elekt. - spor. prek., Kuder Slavko - delavec - spor. prek.

DO RGD

Tozd RIG: Gradašlič Avdo - vozač - samov. prek., Matoša Darko - vozač - samov. prek., Nežirovič Mevdulin - vozač - samov. prek., Ramanjič Jasim - vozač - samov. prek., Krihlikar Boris - vozač - samov. prek., Husanović Jakub - strež. jam. meh. - smov. prek.

Tozd ESMD: Očepek Jože - str. nadz. v met. jami - spor. prek.

DS ASO: Figueroa Emilija - dipl. oec. vodja fin. sekt. - spor. prek.

Sonja Božič

Humor in anekdote

Pijani Jakob je sedel na napačen vlak. Sprevednik je bil tako dober, da ga je spravil na pravega in mu odkazal sedež v oddelku, kjer je nasproti sedel starejši župnik. Ta je pijanega moža nekaj časa gledal, potem pa ga je posvaril: — Veste kam pelje vaša pot? Naravnost v pekel. — Tristo kosmatih, reče pijanec — Torej sedim spet v napačnem vlaku.

Norec se spreha po parku ob bolnišnici in pade v ribnik. Drugi norec ga reši. Ko ravnatelj to izve, se rešitelju lepo zahvali za njegovo pogumno delo, potem pa žalotno doda: — Rešeni je potem šel na podstrežje in se obesil. — Napačno, reče rešitelj žarec od zadovoljstva, — jaz sem ga obesil, da bi se posušil.

Navihani Franček pride v mlekarino in reče: — Kilo mleka, prosim. — Fantek, mleka ne tehtamo, ampak merimo. — No, potem mi ga pa dajte en meter.

— Ali veš, kaj je žoga, vpraša deček v vrtcu drugega dečka. — Vem, napihnjena pika, odgovori ta.

— Gospa, tale vaša hčerka je pa prevelika za polovično karto, reče sprevodnik. — Krivi ste pa vi. Otroci zelo hitro rastejo, vi pa tako počasi vozite.

— Pripeljal sem razbit avto. Pomislite, za bil sem se v obcestno drevo. — Kolikokrat pa? zanima avtomehanika.

Jaka, super plešec, gre k brivcu. — Kako pa želite? vpraša brivec. — Spodaj malo prstrižite, zgoraj pa močno „naflančajte“.

Milan Kovač

V času od 1. do 19. junija so darovali kri naslednji naši sodelavci:

1.6.1984

Področje tozdv v Trbovljah

Popovič Dušan, Rožič Božo, Kramar Jože, Kosi Franc, Posavec Jakob, Jang Bogomir, Čemerika Drago, Umek Mirko, Bedenik Vili

Področje tozdv v Zagorju

Čebin Boris

Področje tozdv v Hrastniku

Podmenik Darko, Ritonja Ivan, Močilar Kazimir, Funkelj Miroslav, Mijatovič Milorad

Področje tozdv v Trbovljah

Jurgan Boris, Osmanovič Nazil, Mětličar Anton, Hriberski Jože, Senegačnik Ana, Šink Andrej, Kozelj Maksimiljan, Žagar Rudol, Doberšek Franc, Planinc Zvone, Mlinar Sandi, Ponikvar Ivan, Pikl Jurij, Barovič Milan, Mujkanovič Mesud, Sladič Anton, Jakšič Milan, Čosič Sejdelija, Pišek Franc, Hrastič Esad, Veteršek Milan, Hlastan Bojan, Plahuta Jože, Ahac Gvido, Mujkanovič Edin, Kostanjšek Franc

Področje tozdv v Zagorju

Čokl Jože, Gracar Cveto, Plberšek Stanislav, Žibert Marjan, Graboljšek Ludvik, Filkovič Ivo

15.6.1984

Področje tozdv v Trbovljah

Merdanovič Adem, Janošević Živojin, Smajič Bajro, Čavšević Adil, Bregar Samo, Imanovič Jusuf, Štrovs Martin, Živkovič Janko, Mudrinič Rafko, Kocman Marjan, Mlinar Jože, Žibert Mihael, Klavs Gabrijel, Lavrinšek Dušan, Sotlar Milan, Kovač Matjež, Čemer Jože, Bastič Jože, Halilović Rezak, Zupanc Drago, Šmid Iztok, Jordan Marjan, Kozmus Rajko, Vidrih Slavko

Področje tozdv v Zagorju

Guna Branko, Dedič Nermin, Rems Vasjo, Kastelec Roman, Pavlič Branko, Mešič Hasan, Guzaj Srečko, Očepek Branko

Področje tozdv v Hrastniku

Maksimovič Radoje, Čestič Milenko, Muratovič Hasan, Selimović Enver

22.6.1984

Področje tozdv v Trbovljah

Šenc Sandi, Gergar Vlado, Čop Silvo, Čop Bogdan, Jambrovič Mlade, Leskovšek Kazi-

Krvodajalstvo

mir, Mlinar Silvo, Mavrič Marjan, Matanovič Mato, Volaj Stanko, Ljubič Jože, Zidar Franc

Področje tozdv v Zagorju

Baškovič Ivo

29.6.1984

Področje tozdv v Trbovljah

Bregar Anton, Kovačič Alen, Čemerika Drago, Šumer Miloš, Tekavec Miro, Goljuf Janez, Planinc Zdravko, Mudrinič Obrad, Perič Stanko, Perič Drago, Ovčar Jože, Ovčar Nenad, Žavbi Ivan, Željko Martin, Sušnica Ostoja, Firkič Dragiša, Gračner Stane, Kavčič Andrej, Berlak Franc, Lagonder Anton, Jovanovič Miodrag, Osmanovič Galib, Vnuk Vlado, Ahac Gvido, Arh Branko, Drugovič Ivo, Sluga Radoslav, Fideršek Robert, Bočko Andrej, Naraglav Alojz, Skrinjar Ivan, Dedič Šefik, Mladenovič Stanko

Področje tozdv v Zagorju

Perme Vojko, Sendič Alaga, Brvar Jože, Osmanovič Šemso, Žibert Matjaž

Področje tozdv v Hrastniku

Prašnikar Boris, Kirn Milan

Tovariši, darovalci krvi, hvala vam!

J.D.

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revirski energetske kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasilo ureja uredniški odbor: Jože Kirič, Franc Žgalin, Slavi Guna, Boris Jensenšek, Štefan Štok, Vladimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janez Oberžan (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3400 izvodov.

Priprava Reprostudio Mrežar, Ljubljana. Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje. Za članke kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb itd., ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974, spada glasilo „Srečno“ med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.

